

ՂՈՒԿԱՄԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

ՅԻՍՈՒՍ ԹՐԻՍՏՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ ՂՈՒԿԱՄԻ ՀԱՄԱԶԱՅՆ

1

Զանի շատեր ձեռնարկեցին կարգի դնել մեր մէջ հաստատ գիտցուած բաներուն պատմութիւնը, **2** ինչպէս սկիզբէն աւանդեցին մեզի ականատես վկաները եւ խօսքին սպասաւորները, **3** ինծի՝ ալ՝ որ սկիզբէն հետեւած էի այդ բոլոր բաներուն՝ յարմար թուեցաւ կարգով գրել քեզի, պատուակա՛ն Թէոփիլոս, **4** որպէսզի գիտնաս ստոյգը այն բաներուն մասին՝ որոնց համաձայն կրթուեցար:

ԱԻՏՏՈՒՄ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԿՐՏԻՉԻ ԾՆՈՒՆԴԻՆ

5 Հրէաստանի Հերովդէս թագաւորին օրերը՝ Աբիայի դասէն Զաքարիա անունով քահանայ մը կար, որուն կինը Ահարոնի աղջիկներէն էր, անունը՝ Եղիսաբէթ: **6** Երկուքն ալ Աստուծոյ առջեւ արդար էին, անմեղադրելի կերպով ընթանալով Տէրոջ բոլոր պատուիրաններուն եւ կանոններուն համաձայն: **7** Զաւակ չունէին, որովհետեւ Եղիսաբէթ ամուլ էր, ու երկուքն ալ յառաջացած տարիք ունէին:

8 Մինչ ան՝ իր դասին օրերը հասնելուն համար՝ քահանայութիւն կը կատարէր Աստուծոյ առջեւ, **9** քահանայութեան սովորութեան համաձայն՝ իրեն վիճակուեցաւ Տէրոջ տաճարը մտնել եւ խունկ ծխել: **10** Ժողովուրդին ամբողջ բազմութիւնը դուրսը աղօթքի կայնած էր՝ խունկի ժամուն: **11** Այդ ատեն Տէրոջ հրեշտակը երեւցաւ անոր, ու կայնեցաւ խունկի զոհասեղանին աջ կողմը: **12** Երբ Զաքարիա տեսաւ՝ վրդովեցաւ, եւ վախը ^բհամակեց զինք՝: **13** Հրեշտակը ըսաւ անոր. «Մի՛ վախնար, Զաքարիա՛, որովհետեւ քու աղերսանքդ ^գընդունուեցաւ: Կինդ՝ Եղիսաբէթ որդի մը պիտի ծնանի քեզի, եւ անոր անունը ^դՅովհաննէս պիտի կոչես: **14** Զեզի ուրախութիւն ու ցնծութիւն պիտի ըլլայ, եւ շատեր պիտի ուրախանան անոր ծնունդին համար. **15** որովհետեւ Տէրոջ առջեւ մեծ պիտի ըլլայ: Ո՛չ գինի պիտի խմէ, ո՛չ ալ օղի, ու դեռ իր մօր որովայնէն Սուրբ Հոգիով պիտի լեցուի, **16** եւ Իսրայէլի որդիներէն շատերը պիտի դարձնէ Տէրոջ՝ իրենց Աստուծոյն: **17** Ինք պիտի գայ անոր առջեւէն՝ Եղիայի հոգիով ու զօրութեամբ, հայրերուն սիրտը վերադարձնելու դէպի գաւակները, եւ անհնազանդները՝ արդարներուն իմաստութեան, որպէսզի պատրաստէ Տէրոջ ^եբարեյօժար ժողովուրդ մը»: **18** Զաքարիա ըսաւ հրեշտակին. «Ի՞նչպէս գիտնամ ատիկա, որովհետեւ ես ծեր եմ, ու կինս յառաջացած տարիք ունի»: **19** Հրեշտակը պատասխանեց անոր. «Ես Գաբրիէլն եմ՝ որ կը կայնիմ Աստուծոյ առջեւ, ու ղրկուեցայ քեզի՝ խօսելու եւ այս բաները քեզի ակնտելու: **20** Ահա՛ դուն համր պիտի ըլլաս, ու պիտի չկարենաս խօսիլ մինչեւ այն օրը՝ երբ այս բաները ըլլան, քանի որ չհաւատացիր իմ խօսքերուս՝ որոնք պիտի իրագործուին իրենց ատենին»: **21** Ժողովուրդը կը սպասէր Զաքարիայի, եւ կը զարմանային որ ան կ'ուշանար տաճարին մէջ: **22** Երբ դուրս ելաւ՝ չէր կրնար խօսիլ անոնց հետ. ուստի ըմբռնեցին թէ տեսիլք մը տեսած է տաճարին մէջ: Եւ ինք նշան կ'ընէր անոնց, ու համր կը մնար: **23** Երբ իր պաշտօնին օրերը լրացան՝ իր

^ա ԅուն.՝ օրեր
^բ ԅուն.՝ ինկաւ իր վրայ
^գ ԅուն.՝ լսուեցաւ
^դ Այսինքն՝ Տէրոջ շնորհքը
^ե ԅուն.՝ պատրաստակամ

ՂՈՒԿԱՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

տունը գնաց: **24** Այդ օրերէն ետք անոր կինը՝ Եղիսաբէթ յղացաւ, եւ հինգ ամիս կը պահուըտէր ու կ'ըսէր. **25** «Ա՛յսպէս ըրաւ ինծի Տէրը՝ այս օրերուս, որ իմ վրաս նայեցաւ՝ նախատինքս մարդոց մէջէն վերցնելու համար»:

ԱԻԵՏՈՒՄ ՅԻՍՈՒՍԻ ԾՆՈՒՆԴԻՆ

26 Վեցերորդ ամսուան մէջ՝ Գաբրիէլ հրեշտակը Աստուծմէ ղրկուեցաւ Գալիլեայի մէկ քաղաքը, որուն անունը Նազարէթ էր, **27** կոյսի մը՝ մարդու մը նշանուած, որուն անունը Յովսէփ էր, Դաւիթի տունէն. այդ կոյսին անունը Մարիամ էր: **28** Հրեշտակը անոր քով մտնելով՝ ըսաւ. «Ողջո՛յն, շնորհընկալ կոյս, Տէրը քեզի հետ է: Դուն կ'իներուն մէջ օրհնեա՛լ ես»: **29** Տեսնելով զայն՝ շփոթեցաւ անոր խօսքէն, եւ ինքնիրեն կը մտածէր թէ ի՛նչ տեսակ բարեւ էր ատիկա: **30** Հրեշտակը ըսաւ անոր. «Մի՛ վախճար, Մարիա՛մ, որովհետեւ շնորհք գտար Աստուծոյ քով: **31** Ահա՛ պիտի յղանաս որովայնիդ մէջ ու որդի մը պիտի ծնանիս, եւ անոր անունը Յիսուս պիտի կոչես: **32** Ան մեծ պիտի ըլլայ ու Ամենաբարձրին Որդին պիտի կոչուի: Գէր Աստուած անոր պիտի տայ իր հօր՝ Դաւիթի գահը, եւ Յակոբի տան վրայ յաւիտեան պիտի թագաւորէ: **33** Անոր թագաւորութիւնը վախճան պիտի չունենայ»: **34** Մարիամ ըսաւ հրեշտակին. «Ի՞նչպէս պիտի ըլլայ այդ բանը, քանի որ ես այդ մարդ չեմ գիտեր»: **35** Հրեշտակը պատասխանեց անոր. «Սուրբ Հոգին պիտի գայ վրայդ, ու Ամենաբարձրին զօրութիւնը հովանի պիտի ըլլայ քեզի. ուստի այն սուրբը որ քեզմէ պիտի ծնի՝ Աստուծոյ Որդի պիտի կոչուի: **36** Ահա՛ քու ազգականդ՝ Եղիսաբէթ, ի՛նք ալ՝ իր ծերութեան ատեն՝ որդիով մը յղի է. եւ ասիկա վեցերորդ ամիսն է անոր՝ որ ամուսնացած էր. **37** որովհետեւ ոչինչ անկարելի է Աստուծոյ»: **38** Մարիամ ըսաւ. «Ահա՛ ես Տէրոջ աղախինն եմ, քու խօսքիդ համաձայն թող ըլլայ ինծի»: Ու հրեշտակը գնաց անոր քովէն:

ՄԱՐԻԱՄ Կ'ԱՅՅԵԼԷ ԵՂԻՍԱԲԷԹԻՆ

39 Այդ օրերը Մարիամ կանգնեցաւ, փութալով գնաց լեռնակողմը՝ Յուդայի մէկ քաղաքը, **40** մտաւ Զաքարիայի տունը եւ բարեւեց Եղիսաբէթը: **41** Երբ Եղիսաբէթ լսեց Մարիամի բարեւը, երախան խայտաց անոր որովայնին մէջ. իսկ Եղիսաբէթ լեցուեցաւ Սուրբ Հոգիով, **42** ու բարձրաձայն գոչելով ըսաւ. «Դուն օրհնեա՛լ ես կ'իներուն մէջ, եւ օրհնեա՛լ է որովայնիդ պտուղը: **43** Այս ի՞նչպէս եղաւ, որ իմ Տէրոջս մայրը եկաւ ինծի. **44** որովհետեւ ահա՛ երբ քու բարեւիդ ձայնը հասաւ ականջիս, երախան ցնծութենէն խայտաց որովայնիս մէջ: **45** Երանի՛ անոր՝ որ հաւատացած է, որովհետեւ՝ պիտի կատարուին այն բաները՝ որոնք Տէրոջմէն ըսուեցան իրեն»:

ՄԱՐԻԱՄԻ ՓԱՌԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՐԳԸ

46 Մարիամ ըսաւ. «Իմ անձս կը մեծարէ Տէրը, **47** եւ իմ հոգիս ցնծաց իմ Փրկիչ Աստուծմովս, **48** քանի որ նայեցաւ իր աղախինին նուաստութեան. արդարեւ ահա՛ ասկէ ետք՝ բոլոր սերունդները երանելի պիտի կոչեն զիս, **49** որովհետեւ Հօրը մեծամեծ բաներ ըրաւ ինծի: Անոր անունը սուրբ է, **50** եւ անոր ողորմութիւնը իրմէ վախճողներուն վրայ է՝ սերունդէ սերունդ: **51** Իր բազուկով զօրութիւն ցոյց տուաւ, ցրուեց ամբարտաւանները

^a Երբ.՝ Եհովա, այսինքն՝ Ա՛ն՝ որ է, կամ՝ Յաւիտեանական

^b Կամ՝ հաւատացած է թէ

ՂՈՒԿԱՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

իրենց սիրտին երեւակայութեամբ: **52** Զօրաւորները իջեցուց **իրենց** գահերէն, ու բարձրացուց նուաստները: **53** Անօթիները լիացուց բարիքներով, եւ պարապ ճամբեց հարուստները: **54** Օգնութեան հասաւ իր Իսրայէլ ծառային, յիշելով **իր** ողորմութիւնը **55**– ինչպէս ինք ^բխոստացած էր մեր հայրերուն – Աբրահամի եւ անոր զարմին հանդէպ՝ յաւիտեան»:

56 Մարիամ անոր քով մնաց՝ գրեթէ երեք ամիս, ապա վերադարձաւ իր տունը:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԿՐՏԻՉԻՆ ԾՆՈՒՆԴԸ

57 Եղիսաբէթի ծնանելու ժամանակը լրացաւ, ու որդի մը ծնաւ: **58** Երբ լսեցին անոնք՝ որ կը բնակէին անոր շուրջը, նաեւ անոր ազգականները, թէ Տէրը մեծարած էր զայն իր ողորմութեամբ, անոր հետ ուրախացան:

59 Ութերորդ օրը եկան մանուկը թլփատելու, եւ Զաքարիա կը կոչէին զայն՝ իր հօր անունով: **60** Իսկ անոր մայրը ըսաւ. «Ո՛հ, այլ՝ Յովհաննէս պիտի կոչուի»: **61** Իրեն ըսին. «Զու ազգականներուդ մէջ չկայ մէկը, որ այս անունով կոչուի»: **62** Նշան ըրին անոր հօր թէ ի՛նչ **անունով** կ'ուզէ որ ան կոչուի: **63** Ինք ալ տախտակ մը ուզեց ու գրեց. «Յովհաննէս է անոր անունը»: Բոլորն ալ զարմացան: **64** Ամի՛ջապէս բացուեցաւ իր բերանը, նաեւ՝ լեզուն, ու խօսեցաւ եւ օրհնեց Աստուած: **65** Վախը ^բհամակեց բոլոր անոնց շուրջը բնակողները, եւ այս բոլոր ^գբաները կը պատմուէին Հրէաստանի ամբողջ լեռնակողմը: **66** Բոլոր լսողները ^հ**անոնց մասին** կը մտածէին՝ ու կ'ըսէին. «Արդեօք ի՞նչ պիտի ըլլայ այս մանուկը»: Եւ Տէրոջ ձեռքը անոր հետ էր:

ՋԱԶԱՐԻԱՅԻ ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆԸ

67 Անոր հայրը՝ Զաքարիա, Սուրբ Հոգիով լեցուած՝ մարգարէացաւ ու ըսաւ. **68** «Օրհնեա՛լ ըլլայ Տէրը, Իսրայէլի Աստուածը, որ այցելեց իր ժողովուրդին եւ ազատագրեց զայն: **69** Մեզի փրկութեան եղջիր մը հանեց իր Դաւիթ ծառային Լտունէն, **70** (ինչպէս խօսեցաւ սուրբերուն բերանով, որոնք դարերու **սկիզբէն** ի վեր անոր մարգարէներն էին,) **71** փրկութիւն **տալու** մեր թշնամիներէն ու բոլոր մեզ ատողներուն ձեռքէն, **72** իրագործելու մեր հայրերուն **խոստացած** ողորմութիւնը եւ յիշելու իր սուրբ ուխտը, **73** (այն երդումը որ մեր հօր՝ Աբրահամի ըրաւ,) որպէսզի մեզի շնորհէ՛ **74** մեր թշնամիներուն ձեռքէն ազատելով՝ առանց վախի պաշտել զինք, **75** սրբութեամբ եւ արդարութեամբ **ընթանալով** իր առջեւ՝ մեր **կեանքին** բոլոր օրերուն մէջ: **76** Իսկ դո՛ւն, մանո՛ւկ, Ամենաբարձրին մարգարէն պիտի կոչուիս, որովհետեւ “պիտի երթաս Տէրոջ ^աառջեւէն՝ անոր ճամբաները պատրաստելու, **77** անոր ժողովուրդին գիտցնելու **իրենց** փրկութիւնը՝ իրենց մեղքերուն ներումով, **78** մեր Աստուծոյն գթառատ ողորմութեամբ, որով Ծագող

^բ **Յուն.**՝ խօսած

^գ **Յուն.**՝ եղաւ

^դ **Յուն.**՝ խօսքերը

^հ **Յուն.**՝ **զանոնք** դրին իրենց սիրտին մէջ

^ա **Յուն.**՝ տան մէջ

^ա **Յուն.**՝ երեսին առջեւէն

արեւը բարձրէն այցելեց մեզի՝ **79** “փայլելու խաւարի եւ մահուան շուքի մէջ ծքնակողներուն վրայ^ճ, ու մեր ոտքերը ուղղելու դէպի խաղաղութեան ճամբան»:

80 Մանուկը կը մեծնար ու կը զօրանար հոգիով, եւ անապատներուն մէջ էր՝ մինչեւ այն օրը, երբ դարձեալ ցոյց տուաւ ինքզինք ի սրայելի:

ՅԻՍՈՒՍԻ ԾՆՈՒՆԴԸ
(Մատթ. 1. 18-25)

2

Այդ օրերը Օգոստոս կայսրէն հրամանագիր ելաւ, որ ամբողջ երկրագունդը արձանագրուի: **2** (Այս առաջին աշխարհագիրը եղաւ՝ երբ Կիւրենոս Սուրիայի վրայ կառավարիչ էր:)
3 Բոլորը կ'երթային արձանագրուելու, իւրաքանչիւրը՝ իր քաղաքին մէջ: **4** Յովսէփ ալ՝ Գալիլեայէն, Նազարէթ քաղաքէն, բարձրացաւ դէպի Հրէաստան՝ Դաւիթի քաղաքը, որ Բեթլեհէմ կը կոչուի, (քանի ինք Դաւիթի տունէն եւ գերդաստանէն էր,) **5** արձանագրուելու Մարիամի հետ, որ իր նշանածն էր ու յղի էր: **6** Երբ անոնք հոն էին՝ անոր ծնանելու օրերը լրացան: **7** Եւ իր անդրանիկ որդին ծնաւ, խանձարուրով փաթթեց զայն ու մսուրին մէջ պառկեցուց, որովհետեւ իջեւանին մէջ տեղ չկար իրենց:

ՀՈՎԻՆՆԵՐԸ ԵՒ ՀՐԵՇՏԱԿՆԵՐԸ

8 Այդ երկրամասը դաշտաբնակ հովիւներ կային, որոնք իրենց հօտերը կը պահպանէին գիշերուան մէջ: **9** Եւ ահա՛ Տէրոջ հրեշտակը անոնց վրայ հասաւ, Տէրոջ փառքը անոնց շուրջը փայլեցաւ, ու սաստիկ վախցան: **10** Բայց հրեշտակը ըսաւ անոնց. «Մի՛ վախնաք, որովհետեւ ահա՛ ես մեծ ուրախութեան աւետիս մը կու տամ ձեզի, որ ամբողջ ժողովուրդին պիտի ըլլայ: **11** որովհետեւ այսօր՝ Դաւիթի քաղաքին մէջ՝ Փրկիչ մը ծնաւ ձեզի, որ «Օծեալ Տէրն է»: **12** Եւ սա՛ ձեզի նշան մը պիտի ըլլայ. երախայ մը պիտի գտնէք՝ խանձարուրով փաթթուած ու մսուրի մէջ պառկած»: **13** Յանկարծ այդ հրեշտակին հետ երկնային զօրքերու բազմութիւն մը եղաւ, որոնք Աստուած կը գովաբանէին եւ կ'ըսէին: **14** «Ամենաբարձր վայրերուն մէջ՝ Աստուծոյ փառք, երկրի վրայ՝ խաղաղութի՛ւն, մարդոց մէջ՝ բարեացակամութի՛ւն»: **15** Երբ հրեշտակները երկինք վերցուեցան անոնցմէ, հովիւները ըսին իրարու. «Եկէ՛ք, երթա՛նք մինչեւ Բեթլեհէմ, ու տեսնե՛նք թէ ի՛նչ է այս եղած բանը՝ որ Տէրը գիտցուց մեզի»: **16** Ուստի գացին աճապարելով, եւ գտան Մարիամն ու Յովսէփը, եւ մսուրին մէջ պառկած երախան: **17** Երբ տեսան, գիտցուցին այն խօսքը՝ որ այս մանուկին մասին ըսուեցաւ իրենց: **18** Բոլոր լսողները կը զարմանային այն բաներուն վրայ, որ հովիւները կը պատմէին իրենց: **19** Իսկ Մարիամ կը պահէր այս բոլոր բաները իր սիրտին մէջ, եւ կը խորհրդածէր: **20** Յետոյ հովիւները վերադարձան, փառաբանելով ու գովաբանելով Աստուած այն բոլոր բաներուն համար՝ որ լսեցին եւ տեսան, ինչպէս իրենց ըսուած էր:

21 Երբ ութ օրերը լրացան՝ մանուկը տարին թլփատելու: Անոր անունը դրուեցաւ

^ճ Յուն.՝ նստողներուն

^ա Եբր.՝ Մեսիա, յուն.՝ Զրիստոս

^բ Կամ՝ սքանչանային

^գ Ոմանք՝ զանկա

Յիսուս, որ հրեշտակին կոչած անունն էր՝ դեռ ինք **մօրը** որովայնին մէջ չյղացուած:

ՅԻՍՈՒՍ ՄԱՆՈՒԿԸ ՏԱՃԱՐԻՆ ՄԷՋ

22 Երբ ^Դանոնց մաքրութեան օրերը լրացան՝ Մովսէսի Օրէնքին համաձայն, Երուսաղէմ ^Ետարին զայն՝ Տէրոջ ներկայացնելու, **23** (ինչպէս գրուած է Տէրոջ Օրէնքին մէջ. «Ամէն արու որ արգանդ կը բանայ՝ պիտի կոչուի “Տէրոջ սրբացած□»,») **24** ու Տէրոջ Օրէնքին մէջ ըստածին համաձայն զոհ մը ընծայելու՝ զոյգ մը տատրակ, կամ աղանիի երկու ձագ:

25 ^ԳԱյդ ատեն՝ Երուսաղէմի մէջ մարդ մը կար, որուն անունը Սիմէոն էր: Ան արդար եւ բարեպաշտ էր, Իսրայէլի մխիթարութեան կը սպասէր, ու Սուրբ Հոգին անոր վրայ էր: **26** Ան պատգամ ստացած էր Սուրբ Հոգիէն թէ մահ պիտի չտեսներ՝ մինչեւ որ տեսներ Տէրոջ ^ԾՕծեալը: **27** Ան ալ՝ **առաջնորդուելով** Հոգիէն՝ եկաւ տաճարը. ու երբ ծնողները բերին Յիսուս մանուկը՝ որպէսզի Օրէնքին սովորութեան համաձայն կատարեն անոր համար, **28** ինք ալ առաւ զայն իր գիրկը, օրհնեց Աստուած եւ ըսաւ. **29** «Հիմա, ^ԲՏէ՛ր, արձակէ՛ ^Քծառադ խաղաղութեամբ՝ քու խօսքիդ համաձայն. **30** որովհետեւ աչքերս տեսան քու փրկութիւնդ՝ **31** որ պատրաստեցիր բոլոր ժողովուրդներուն առջեւ, **32** լոյս մը՝ հեթանոսները լուսաւորելու, ու փառք՝ Իսրայէլի, քու ժողովուրդիդ»: **33** Յովսէփ եւ անոր մայրը զարմացած էին այն բաներուն վրայ՝ որ կը խօսուէին անոր մասին: **34** Սիմէոն օրհնեց զանոնք, եւ ըսաւ անոր մօր՝ Մարիամի. «Ահա՛ այս **մանուկը** սահմանուած է շատ մարդոց իյնալուն ու ելլելուն համար՝ Իսրայէլի մէջ, եւ հակաճառութեան նշան մը ըլլալու համար. **35** (եւ քու ^Սսիրտիդ իմէջէն ալ թուր մը պիտի անցնի՝») որպէսզի շատ սիրտերու մտածումները յայտնուին»:

36 Նաեւ **հոն** էր Աննա մարգարէուհին, Փանուէլի աղջիկը, Ասերի տոհմէն: Ան յառաջացած տարիք ունէր. ամուսինին հետ եօթը տարի ապրած էր իր կուսութենէն ետք, **37** ու այրի էր՝ գրեթէ ութսունչորս տարեկան: Ան չէր հեռանար տաճարէն, հապա ծոմով եւ աղերսանքով կը պաշտէր **Աստուած**՝ գիշեր ու ցերեկ: **38** Այդ նոյն պահուն ան եկաւ, ներբողեց Տէրը, եւ խօսեցաւ անոր մասին բոլոր անոնց՝ որ Երուսաղէմի մէջ կը սպասէին ազատագրութեան:

ՎԵՐԱԴԱՐՉ ԴԷՊԻ ՆԱԶԱՐԷԹ

39 Երբ գործադրեցին ամէն բան՝ Տէրոջ Օրէնքին համաձայն, վերադարձան Գալիլեա,

^Դ Ոմանք՝ անոր

^Ե Կամ՝ հանեցին

^Գ Յուն.՝ Եւ ահա՛

^Ծ Երբ.՝ Մեսիան, յուն.՝ Զրիստոսը

^Բ Յուն.՝ Տիրակալ

^Ք Կամ՝ ստրուկ

^Ս Յուն.՝ անձիդ

^Ի Կամ՝ մէջ ալ թուր մը պիտի թափանցէ

իրենց Նազարէթ քաղաքը: 40 Եւ մանուկը կը մեծնար ու հոգիով կը զօրանար՝ իմաստութեամբ լեցուած, եւ Աստուծոյ շնորհքը անոր վրայ էր:

ՅԻՍՈՒՍ ՊԱՏԱՆԻՆ ՏԱՃԱՐԻՆ ՄԷՋ

41 Անոր ծնողները ամէն տարի՝ Զատիկի տօնին՝ կ'երթային Երուսաղէմ: 42 Ու երբ ան եղաւ տասներկու տարեկան, բարձրացան Երուսաղէմ՝ տօնին սովորութեան համաձայն: 43 Երբ օրերը ավարտեցին ու վերադարձան, Յիսուս պատանին մնաց Երուսաղէմ: Բայց Յովսէփ եւ անոր մայրը չէին գիտեր: 44 հապա կարծելով թէ ան ուղեկիցներուն հետ է՝ մէկ օրուան ճամբայ գացին, ու կը փնտռէին զայն իրենց ազգականներուն եւ ծանօթներուն մէջ: 45 Երբ չգտան՝ Երուսաղէմ վերադարձան զայն փնտռելու: 46 Երեք օր ետք գտան զայն տաճարին մէջ. նստած էր վարդապետներուն հետ, մտիկ կ'ընէր անոնց եւ բան կը հարցնէր: 47 Բոլոր զայն լսողները կը զմայլէին անոր խելքէն ու պատասխաններէն: 48 Երբ տեսան զայն՝ ապշած մնացին, եւ մայրը ըսաւ անոր. «Որդեա՛կ, ինչո՞ւ այդպէս ըրիր մեզի. ահա՛ հայրդ ու ես կը փնտռէինք քեզ՝ չափազանց մորմոքած»: 49 Ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ կը փնտռէիք զիս. չէի՞ք գիտեր թէ ես պէտք է ըլլամ իմ Հօրս 'տունը»: 50 Սակայն անոնք չհասկցան այս խօսքը՝ որ ըսաւ իրենց: 51 Յետոյ իջաւ անոնց հետ ու գնաց Նազարէթ, եւ կը հպատակէր անոնց. բայց անոր մայրը այս բոլոր խօսքերը կը պահէր իր սիրտին մէջ:

52 Յիսուս կը զարգանար իմաստութեամբ ու հասակով, եւ շնորհք գտնելով Աստուծոյ ու մարդոց քով:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԿՐՏԻՉԻՆ ԶԱՐՈՋՈՒԹԻՒՆԸ
(Մատթ. 3. 1-12: Մարկ. 1. 1-8: Յովհ. 1. 19-28)

3

Տիբերիոս կայսրին գահակալութեան տասնհինգերորդ տարին, երբ Պոնտացի Պիղատոս Հրէաստանի վրայ կառավարիչ էր, Հերովդէս՝ Գալիլեայի վրայ չորրորդապետ, անոր եղբայրը՝ Փիլիպպոս՝ Իտուրայի ու Տրաքոնացիներու երկրին վրայ չորրորդապետ, եւ Լիւսանիաս՝ Աբիլենէի վրայ չորրորդապետ, 2 Աննայի ու Կայիափայի քահանայապետութեան ատեն՝ «Աստուած խօսեցաւ»՝ Զաքարիայի որդիին՝ Յովհաննէսի, անապատին մէջ: 3 Ան ալ եկաւ Յորդանանի շրջակայքը եւ ապաշխարութեան մկրտութիւն կը քարոզէր՝ մեղքերու ներումին համար, 4 ինչպէս գրուած է Եսայի մարգարէին խօսքերուն գիրքին մէջ. «Անապատին մէջ գոչողին ծայրը. «Պատրաստեցէ՛ք Տէրոջ ճամբան, շտկեցէ՛ք անոր շաւիղները: 5 Ամէն ձոր պիտի լեցուի, եւ ամէն լեռ ու բլուր պիտի ցածնայ. ծուռը պիտի շտկուի, խորտուբորտ տեղերը պիտի ըլլան հարթ ճամբաներ, 6 եւ ամէն մարմին պիտի տեսնէ Աստուծոյ փրկութիւնը»:

7 Իրմէ մկրտուելու թեկոյ բազմութեան ըսաւ. «Իժերո՛ւ ծնունդներ, ո՞վ իմացուց ձեզի՝ խուսափիլ գալիք բարկութենէն: 8 Ուրեմն ապաշխարութեան արժանավայել պտո՛ղ բերէք, եւ մի՛ սկսիք ձեր մէջ ըսել. «Մենք Աբրահա՛մը ունինք իբր հայր». քանի որ կը յայտարարեմ ձեզի թէ Աստուած կարող է այս քարերէ՛ն հանել Աբրահամի գաւակներ: 9

¹ Կամ՝ գործերուն մէջ

^u Յուն.՝ Աստուծոյ խօսքը եղաւ

^p Յուն.՝ դուրս ելլող

ՂՈՒԿԱՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

Կացինը արդէն իսկ դրուած է ծառերու արմատին քով. ուրեմն ամէն ծառ՝ որ լաւ պտուղ չի բերեր, պիտի կտրուի ու կրակը նետուի»։ **10** Բազմութիւնները հարցուցին իրենց. «Ուրեմն ի՞նչ ընենք»։ **11** Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Ո՛վ որ երկու բաճկոն ունի՝ **մէկը** թող տայ չունեցողին, եւ ո՛վ որ կերակուր ունի՝ նոյնպէս ընէ»։ **12** Մաքսաւորներ ալ եկան մկրտուելու, եւ ըսին անոր. «Վարդապետ, մե՞նք ինչ ընենք»։ **13** Ան ալ ըսաւ անոնց. «Մի՛ պահանջէք անելի՛ քան ինչ որ ձեզի պատուիրուած է»։ **14** Զինուորներն ալ կը հարցնէին անոր. «Մե՞նք ինչ ընենք»։ Ըսաւ անոնց. «Ո՛չ մէկը հարստահարեցէք, **ո՛չ մէկը** գրպարտեցէք, հապա բաւարարուեցէ՛ք ձեր թոշակով»։

15 Զանի ժողովուրդը ակնկալութեան մէջ էր, եւ բոլորը կը մտածէին իրենց սիրտին մէջ Յովհաննէսի մասին, թէ արդեօք ի՞նք է Զրիստոսը, **16** Յովհաննէս պատասխանեց բոլորին. «Արդարեւ ես կը մկրտեմ ձեզ ջուրով, բայց ինձմէ անելի հզօրը կու գայ, որուն կօշիկներուն կապերը քակելու արժանի չեմ. անիկա՛ պիտի մկրտէ ձեզ Սուրբ Հոգիով ու կրակով։ **17** Անոր հեծանոցը իր ձեռքն է. իր կալը պիտի մաքրէ եւ ցորենը պիտի ժողվէ իր ամբարը, իսկ յարդը պիտի այրէ անշէջ կրակով»։ **18** Ուրիշ շատ բաներ ալ կ'աւետէր՝ ժողովուրդը յորդորելով։

19 Բայց Հերովդէս չորրորդապետը, կշտամբուելով անկէ իր ՚եղբօր կնոջ՝ Հերովդիայի համար, նաեւ բոլոր չարիքներուն համար՝ որ Հերովդէս ըրած էր, **20** սա՛ ալ անելցուց այդ բոլորին վրայ.– բանտարկեց Յովհաննէսը։

ՅԻՍՈՒՍԻ ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆԸ

(Մատթ. 3. 13-17: Մարկ. 1. 9-11)

21 Ամբողջ ժողովուրդը մկրտուեցաւ. Յիսուս ալ մկրտուեցաւ, ու երբ կ'աղօթէր՝ երկինքը բացուեցաւ, **22** եւ Սուրբ Հոգին իջաւ անոր վրայ մարմնաւոր երեւոյթով՝ աղաւնիի պէս, ու ձայն մը եկաւ երկինքէն՝ որ կ'ըսէր. «Դո՛ւն ես իմ սիրելի Որդիս, քեզի՛ հաճեցայ»։

ՅԻՍՈՒՍԻ ԱԶԳԱՏՈՂՄԸ

(Մատթ. 1. 1-17)

23 Եւ ինք՝ Յիսուս՝ սկսած էր գրեթէ երեսուն տարեկան ըլլալ։ (Ինչպէս կը կարծուէր՝) ան որդին էր Յովսէփի, որ Հեղիի, որ Մատաթի, **24** որ Ղեւիի, որ Մեղքիի, որ Յաննէի, որ Յովսէփի, **25** որ Մատաթիայի, որ Ամովսի, որ Նաւումի, որ Եսդիի, որ Նանգէի, **26** որ Մատաթի, որ Մատաթիայի, որ Սեմէիի, որ Յովսէփի, որ Յուդայի, **27** որ Յովհաննայի, որ Րեսայի, որ Զօրաբաբէլի, որ Սաղաթիէլի, որ Ներիի, **28** որ Մեղքիի, որ Ադդիի, որ Կովսամի, որ Եղմովդադի, որ Էրի, **29** որ Յովսէսի, որ Եղիազարի, որ Յովրիմի, որ Մատաթի, որ Ղեւիի, **30** որ Սիմէոնի, որ Յուդայի, որ Յովսէփի, որ Յովնանի, որ Եղիակիմի, **31** որ Մելեայի, որ Մայնանի, որ Մատաթայի, որ Նաթանի, որ Դաւիթի, **32** որ Յեսսէի, որ Ովբէթի, որ Բոոսի, որ Սաղմոնի, որ Նաասոնի, **33** որ Ամինադաբի, որ Արամի, որ Եսրոնի, որ Փարէսի, որ Յուդայի, **34** որ Յակոբի, որ Իսահակի, որ Աբրահամի, որ Թարայի, որ Նաքովրի, **35** որ Սերուգի, որ Ռազաւի, որ Փաղէկի, որ Եբերի, որ Սաղայի, **36** որ Կայնանի, որ Արփաքսադի, որ Սէմի, որ Նոյի, որ Ղամէքի, **37** որ Մաթուսաղայի, որ Ենովքի, որ Յարեդի, որ Մաղաղիէլի, որ Կայնանի, **38** որ Ենովսի, որ Սէթի, որ Ադամի, որ Աստուծոյ որդին էր։

⁴ Յուն.՝ ընէք

⁷ Ոմանք՝ եղբօր՝ Փիլիպպոսի

ՅԻՍՈՒՍԻ ՓՈՐՉՈՒԹԻՒՆԸ
(Մատթ. 4. 1-11: Մարկ. 1. 12-13)

4

Յիսուս՝ Սուրբ Հոգիով լեցուած՝ վերադարձաւ Յորդանանէն, ու Հոգիէն տարուեցաւ անապատը, **2** ուր քառասուն օր փորձուեցաւ Չարախօսէն: Այդ օրերը ոչինչ կերաւ. եւ այդ **օրերուն** լրանալէն ետք՝ անօթեցաւ:

3 Եւ Չարախօսը ըսաւ անոր. «Եթէ Աստուծոյ Որդին ես, ըսէ՛ այդ քարին՝ որ հաց ըլլայ»: **4** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Գրուած է. “Միայն հացով չէ որ մարդը պիտի ապրի, հապա՛ Աստուծոյ ամէն խօսքով»:

5 Չարախօսը՝ հանելով զայն բարձր լեռ մը՝ ցուցուց անոր երկրագունդին բոլոր թագաւորութիւնները վայրկեանի մը մէջ, **6** ու Չարախօսը ըսաւ անոր. «Այս ամբողջ իշխանութիւնը եւ “անոնց փառքը պիտի տամ քեզի. որովհետեւ ինծի յանձնուած է, ու որո՛ւն որ ուզեմ՝ կու տամ զայն: **7** Ուրեմն եթէ դուն իմ առջեւ **իյնալով** երկրպագես, բոլորը քուկդ պիտի ըլլան»: **8** Յիսուս պատասխանեց անոր. ^բ«Գրուած է. “Տէրո՛ջ՝ քու Աստուծո՛յդ երկրպագէ, եւ միայն զի՛նք պաշտէ»:

9 Ապա տարաւ զայն Երուսաղէմ, կայնեցուց տաճարին աշտարակին վրայ, եւ ըսաւ անոր. «Եթէ դուն Աստուծոյ Որդին ես, վա՛ր նետէ քեզ ասկէ. **10** որովհետեւ գրուած է. “Իր հրեշտակներուն պիտի հրահանգէ քեզի համար՝ որ պահեն քեզ, **11** եւ **իրենց** ձեռքերուն վրայ պիտի կրեն քեզ, որպէսզի քարի՛ մը չզարնես ոտքդ»: **12** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Ըսուած է. “Մի՛ փորձեր Տէրը՝ քու Աստուածդ»: **13** Երբ Չարախօսը լմնցուց ամբողջ փորձութիւնը, ատեն մը հեռացաւ անկէ:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ՍԿՍԻ ԻՐ ԳՈՐԾԸ ԳԱԼԻԼԵԱՅԻ ՄԷՋ
(Մատթ. 4. 12-17: Մարկ. 1. 14-15)

14 Յիսուս Հոգիին զօրութեամբ վերադարձաւ Գալիլեա, եւ անոր համբաւը տարածուեցաւ **այդ** գաւառին ամբողջ շրջակայքը: **15** Ինք կը սորվեցնէր անոնց ժողովարաններուն մէջ, ու կը փառաւորուէր բոլորէն:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ՄԵՐԺՈՒԻ ՆԱԶԱՐԷԹԻ ՄԷՋ
(Մատթ. 13. 53-58: Մարկ. 6. 1-6)

16 Երբ եկաւ Նազարէթ, ուր ինք մեծցած էր, իր սովորութեան համաձայն Ծաբաթ օրը մտաւ ժողովարանը, ու կանգնեցաւ որ կարդայ: **17** Տուին անոր Եսայի մարգարէին գիրքը: Երբ բացաւ գիրքը, գտաւ այն տեղը՝ ուր գրուած էր. **18** «Տէրոջ Հոգին իմ վրաս է. որովհետեւ օծեց զիս աղքատներուն անետարանելու, ղրկեց զիս կոտրած սիրտ ունեցողները բժշկելու, **19** գերիներուն՝ ազատ արձակում եւ կոյրերուն տեսողութիւն յայտարարելու, հարստահարութիւն կրողները ազատ արձակելու, Տէրոջ

^ա Այսինքն՝ թագաւորութիւններուն
^բ Ոմանք՝ Ետե՛ւս գնա, Սատանա՛յ, որովհետեւ գրուած է
^գ Կամ՝ ուստի
^դ Յուն.՝ քարոզելու

«բարեհաճութեան տարին յայտարարելու»։ **20** Յետոյ գոցեց գիրքը, տուաւ սպասաւորին, ու նստաւ։ Բոլոր ժողովարանը եղողները իրենց աչքերը սեւեռած էին անոր վրայ։ **21** Ուստի սկսաւ ըսել անոնց. «Այսօր այս գրուածը իրագործուեցաւ, ու ձեր ականջները լսեցին»։ **22** Բոլորը կը վկայէին անոր մասին, կը զարմանային անոր բերանէն ելած շնորհալի խօսքերուն վրայ, եւ կ'ըսէին. «Ասիկա Յովսէփի որդին չէ՞»։ **23** Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Իրաւ դուք ինձի պիտի ըսէք սա՛ առածը. “Բժիշկ, դուն քե՛զ բուժէ։ Ո՛րչափ բաներ լսեցինք՝ որ Կափառնայումի մէջ կատարուեցան. հո՛ւ ալ ըրէ՛ քո՛ւ բնագաւառիդ մէջ»։ **24** Եւ էշարունակեց. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Ո՛չ մէկ մարգարէ ընդունելի է իր բնագաւառին մէջ»։ **25** Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Շատ այրիներ կային Իսրայէլի մէջ՝ Եղիայի օրերը, երբ երկինք գոցուեցաւ երեք տարի ու վեց ամիս, եւ մեծ սով եղաւ ամբողջ երկրին մէջ. **26** բայց Եղիա անոնցմէ ո՛չ մէկուն ղրկուեցաւ, հապա միայն Սիդոնացիներուն Սարեփթա քաղաքը բնակող այրի կնոջ մը։ **27** Նաեւ շատ բորոտներ կային Իսրայէլի մէջ՝ Եղիսէ մարգարէին ատենը, եւ անոնցմէ ո՛չ մէկը մաքրուեցաւ, հապա միայն՝ Նէեման Ասորի»։ **28** Ժողովարանին մէջ բոլորն ալ զայրոյթով լեցուեցան՝ երբ լսեցին այս խօսքերը. **29** ուստի կանգնելով՝ դուրս հանեցին զայն քաղաքէն, եւ տարին զայն մինչեւ այն լերան ցցուած ծայրը՝ որուն վրայ իրենց քաղաքը կառուցանուած էր, որպէսզի բարձր տեղէն վար նետեն զայն։ **30** Բայց ինք՝ անոնց մէջէն անցնելով՝ գնաց։

ԱՆՄԱՔՈՒՐ ՈԳԻ ՈՒՆԵՅՈՂ ՄԱՐԴ ՄԸ
(Մարկ. 1. 21-28)

31 Ապա իջաւ Գալիլեայի Կափառնայում քաղաքը, ու Շաբաթ օրերը կը սորվեցներ անոնց։ **32** Կ'ապշէին անոր ուսուցումին վրայ, որովհետեւ իշխանութեամբ էր անոր խօսքը։ **33** Ժողովարանին մէջ մարդ մը կար՝ որ անմաքուր դելի ոգի ունէր, եւ բարձրաձայն աղաղակեց. **34** «Թո՛ղ մեզ. դուն ի՞նչ ունիս մեզի հետ, Յիսուս Նազովրեցի. միթէ մեզ կորսնցնելո՞ւ եկար։ Գիտեմ թէ ո՛վ ես՝ Աստուծոյ Սուրբը»։ **35** Յիսուս սաստեց զայն՝ ըսելով. «Պապանձէ՛ ու ելի՛ր ատկէ»։ Դեւը գետին զարկաւ զայն՝ բոլորին մէջտեղ, ելաւ անկէ եւ չվնասեց անոր։ **36** Բոլորը այլայլած՝ իրարու հետ խօսակցելով կ'ըսէին. «Այս ի՞նչ խօսք է, որ իշխանութեամբ եւ զօրութեամբ կը հրամայէ անմաքուր ոգիներուն, ու կ'ելլեն»։ **37** Եւ անոր համբաւը տարածուեցաւ շրջակայքին բոլորը տեղերը։

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ՇԱՏԵՐ
(Մատթ. 8. 14-17։ Մարկ. 1. 29-34)

38 Ելլելով ժողովարանէն՝ մտաւ Սիմոնի տունը։ **39** Սիմոնի զոքանչը կը տուայտէր սաստիկ տենդով, ու թախանձեցին իրեն՝ անոր համար։ **40** Յիսուս կայնելով անոր քով՝ սաստեց տենդը, որ թողուց զայն։ Ան ալ անմիջապէս կանգնեցաւ, եւ անոնց կը

⁶ Յուն.՝ ընդունելի

⁷ Կամ՝ սքանչանային

⁸ Յուն.՝ ըսաւ

⁹ Յուն.՝ Սուրիացի (ո՛չ թէ՛ Ասորեստանցի)

սպասարկեր:

41 Արեւին մայր մտած ատենը՝ բոլոր անոնք, որ զանազան ախտերով հիւանդներ ունէին, իրեն բերին զանոնք. ինք ալ անոնցմէ իւրաքանչիւրին վրայ ձեռք դնելով՝ բուժեց զանոնք: 42 Ծատերէն դեւեր ալ դուրս կ'ելլէին՝ աղաղակելով. «Դո՛ւն ես Զրիստոսը, Աստուծոյ Որդին»: Բայց ինք կը սաստէր ու չէր թոյլատրեր անոնց՝ որ խօսին, որովհետեւ գիտէին թէ ինք Զրիստոսն է:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԽՕՍԻ ԺՈՂՈՎԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ
(Մարկ. 1. 35-39)

43 Երբ ցերեկ եղաւ, մեկնեցաւ ու գնաց ամայի տեղ մը. եւ բազմութիւնները կը փնտռէին զայն: Եկան անոր քով, ու կը բռնէին՝ որ չհեռանայ իրենցմէ: 44 Բայց ան ըսաւ իրենց. «Պէտք է որ ուրի՛շ քաղաքներու ալ անտեմ Աստուծոյ թագաւորութիւնը, քանի որ դրկուած եմ ա՛յս նպատակով»: 45 Եւ կը քարոզէր Գալիլեայի ժողովարաններուն մէջ:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԿԱՆՉԷ ԱՌԱՋԻՆ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԸ
(Մատթ. 4. 18-22: Մարկ. 1. 16-20)

5

Երբ բազմութիւնը խռնուեցաւ անոր շուրջը՝ Աստուծոյ խօսքը լսելու համար, ինք Գեմնեսարէթի ծովակին եզերքը կանգնած էր, 2 ու տեսաւ երկու նաւեր՝ որ ծովակին եզերքը կեցած էին, եւ ձկնորսները՝ անոնցմէ իջած՝ ուռկանները կը լուային: 3 Ինք մտաւ այդ նաւերէն մէկուն մէջ՝ որ Սիմոնինն էր, խնդրեց անկէ՝ որ քիչ մը ցամաքէն ծովուն մէջ տանի. ու նստելով նաւուն մէջ՝ կը սորվեցնէր բազմութիւններուն:

4 Երբ դադրեցաւ խօսելէն՝ ըսաւ Սիմոնի. «Յառա՛ջ տար նաւը՝ դէպի խորունկը, եւ նետեցէ՛ք ձեր ուռկանները՝ ձուկ որսալու»: 5 Սիմոն պատասխանեց անոր. «Վարդապետ, ամբողջ գիշերը աշխատեցանք ու ոչինչ՝ որսացինք. բայց կը նետեմ ուռկանը՝ քու խօսքիդ համար»: 6 Երբ ատիկա ըրին՝ մեծ քանակութեամբ ձուկ բռնեցին, եւ իրենց ուռկանը կը պատռտէր: 7 Նշան կ'ընէին միւս նաւուն մէջ եղող իրենց ընկերակիցներուն, որ գան՝ օգնեն իրենց: Եկան ու երկու նաւերն ալ լեցուցին, եւ գրեթէ ընկղմելու մօտ էին: 8 Երբ Սիմոն Պետրոս տեսաւ, ինկաւ Յիսուսի ծունկերուն ու ըսաւ. «Տէ՛ր, հեռացի՛ր իմ քովէս, քանի որ ես մեղաւոր մարդ մըն եմ»: 9 Որովհետեւ այլայլած էր, ինչպէս նաեւ բոլոր իրեն հետ եղողները, իրենց բռնած ձուկերու ֆառատութեան համար. 10 նոյնպէս ալ Ջեբեդէոսի որդիները՝ Յակոբոս եւ Յովհաննէս, որոնք Սիմոնի ընկերներն էին: Յիսուս ըսաւ Սիմոնի. «Մի՛ վախճար, ասկէ ետք Դմարդո՛ց որսորդ՝ պիտի ըլլաս»: 11 Ու նաւերը ցամաք հանելով՝ թողուցին ամէն ինչ եւ հետեւեցան անոր:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ԲՈՐՈՏ ՄԸ
(Մատթ. 8. 1-4: Մարկ. 1. 40-45)

^ա Թուն.՝ բռնեցինք

^բ Թուն.՝ ներփակեցին

^գ Թուն.՝ որսին

^դ Թուն.՝ մարդի՛կ բռնող

12 Երբ ինք քաղաքի մը մէջ էր՝ ահա՛ մարդ մը, բորոտութեամբ լեցուն, տեսնելով Յիսուսը՝ ինկաւ երեսի վրայ, աղերսեց անոր եւ ըսաւ. «Տէ՛ր, եթէ ուզես՝ կրնա՛ս մաքրել զիս»։ 13 **Յիսուս** երկարելով իր ձեռքը՝ դպաւ անոր ու ըսաւ. «Կ՛ուզե՛մ, մաքրուէ՛»։ Եւ իսկոյն բորոտութիւնը գնաց անկէ։ 14 Ինք պատուիրեց անոր՝ որ ո՛չ մէկուն ըսէ, հապա՛ ըսաւ. «Գնա՛, ցո՛յց տուր քեզ քահանային, եւ Մովսէսի պատուիրածին համաձայն՝ մատուցանէ՛ քու մաքրուելուդ ընծան, իբր վկայութիւն անոնց»։ 15 Սակայն անոր ^Եհամբարը ա՛լ անելի կը տարածուէր. ու մեծ բազմութիւններ կը համախմբուէին՝ մտիկ ընելու եւ բուժուելու իրենց հիւանդութիւններէն։ 16 Բայց ինք կը քաշուէր ամայի տեղեր ու կ'աղօթէր։

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ԱՆ ԴԱՄԱԼՈՅԾ ՄԸ

(Մատթ. 9. 1-8: Մարկ. 2. 1-12)

17 Օր մը՝ ինք կը սորվեցնէր, ու Փարիսեցիներ եւ Օրէնքի վարդապետներ նստած էին,– որոնք ժողովուած էին Գալիլեայի, Հրէաստանի ու Երուսաղէմի բոլոր գիւղերէն,– եւ Տէրոջ գօրութիւնը **ներկայ** էր ^Գբժշկելու համար՝: 18 Եւ ահա՛ քանի մը մարդիկ բերին անդամալոյծ մարդ մը՝ մահիճով, ու կը ջանային ներս մտցնել զայն եւ դնել անոր առջեւ։ 19 Երբ բազմութեան պատճառով չկրցան **ճամբայ** գտնել՝ որ ներս մտցնեն զայն, ելան տանիքը, եւ կղմինտրներուն մէջէն՝ մահիճով իջեցուցին զայն մէջտեղը, Յիսուսի առջեւ։ 20 Ան ալ՝ տեսնելով անոնց հաւատքը՝ ըսաւ անոր. «Մա՛րդ, մեղքերդ ներուած են քեզի»։ 21 Դպիրներն ու Փարիսեցիները սկսան մտածել՝ ըսելով. «Ո՞վ է ասիկա՝ որ հայհոյութիւններ կ'ըսէ։ Ո՞վ կրնայ մեղքերը ներել՝ ^Բբացի Աստուծմէ՛»։ 22 Երբ Յիսուս ըմբռնեց անոնց մտածումները՝ պատասխանեց անոնց. «Ի՞նչ կը մտածէք ձեր սիրտերուն մէջ։ 23 Ո՞րը անելի դիրին է, “մեղքերդ ներուած են քեզի” ըսելը, թէ՛ “**ոտքի՛** ելիր ու քալէ” ըսելը։ 24 Բայց որպէսզի գիտնաք թէ մարդու Որդին իշխանութիւն ունի՝ երկրի վրայ մեղքերը ներելու, (ըսաւ անդամալոյծին,) քեզի՛ կ'ըսեմ. “**Ոտքի՛** ելիր, ա՛ն մահիճդ ու գնա՛ տունդ”»։ 25 Ան ալ անմիջապէս կանգնեցաւ անոնց առջեւ, **վրան** առաւ ինչ բանի վրայ որ պառկած էր, եւ գնաց իր տունը՝ փառաբանելով Աստուած։ 26 Բոլորը՝ հիացումով համակուած՝ փառաբանեցին Աստուած, ու վախով ^Բհամակուած՝ կ'ըսէին. «Այսօր արտակարգ բաներ տեսանք»։

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԿԱՆՉԷ ՂԵԻԻՆ

(Մատթ. 9. 9-13: Մարկ. 2. 13-17)

27 Ատկէ ետք՝ մեկնեցաւ, եւ տեսաւ մաքսաւոր մը՝ որուն անունը Ղեւի էր. ան նստած էր մաքս ընդունելու տեղը։ Ըսաւ անոր. «Հետեւէ՛ ինծի»։ 28 Ան ալ ձգեց ամէն ինչ, կանգնեցաւ եւ անոր հետեւեցաւ։ 29 Ղեւի մեծ կոչունք մը սարքեց իր տան մէջ. ու մեծ

^Ե **Յուց.**՝ խօսքը

^Գ **Յուց.**՝ զանոնք բժշկելու

^Բ **Յուց.**՝ բայց միայն Աստուած

^Բ **Յուց.**՝ լեցուած

ՂՈՒԿԱՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

բազմութիւն կար մաքսաւորներու եւ ուրիշներու, որ անոնց հետ Քսեղան նստած՝ էին: **30** Անոնց դպիրներն ու Փարիսեցիները կը տրտնջէին անոր աշակերտներուն դէմ՝ ըսելով. «Ինչո՞ւ կ'ուտէք ու կը խմէք մաքսաւորներու եւ մեղաւորներու հետ»: **31** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ո՛չ թէ առողջներուն բժիշկ պէտք է, հապա՛ հիւանդներուն: **32** Ես եկայ ո՛չ թէ արդարները կանչելու, հապա մեղաւորները՝ ապաշխարութեան»:

ԾՈՄԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՅԸ

(Մատթ. 9. 14-17: Մարկ. 2. 18-22)

33 Անոնք ալ ըսին. «Ինչո՞ւ Յովհաննէսի աշակերտները յաճախ ծոմ կը պահեն եւ աղերսանք կը մատուցանեն, նմանապէս Փարիսեցիներուն **աշակերտները**, բայց քուկիներդ կ'ուտեն ու կը խմեն»: **34** Ան ալ ըսաւ անոնց. «Կրնա՞ք ծոմ պահել տալ ժհարսնելորներուն՝ մինչ փեսան իրենց հետ է: **35** Բայց օրերը պիտի գան՝ երբ փեսան պիտի վերցուի իրենցմէ. ապա ա՛յդ օրերը ծոմ պիտի պահեն»: **36** Առակ մըն ալ ըսաւ անոնց. «Ո՛չ մէկը կը ձգէ նոր լաթի կտոր մը հին հանդերձի վրայ: Այլապէս՝ **այդ** նորը պատռուածք ալ կ'ընէ, ու հինգածին հետ չի յարմարիր **այդ** նոր **լաթէն** եղած կտորը: **37** Նաեւ ո՛չ մէկը կը դնէ նոր գինին հին տիկերու մէջ: Այլապէս՝ նոր գինին կը պատռէ ի տիկերը. ինք կը թափի, ու տիկերը կը կորսուին: **38** Հապա նոր գինին դրուելու է նոր տիկերու մէջ, որպէսզի երկուքն ալ պահուին: **39** Եւ ո՛չ մէկը հին **գինին** խմելէն ետք՝ իսկոյն կ'ուզէ նորը, քանի որ կ'ըսէ. “Հինը աւելի լախորժահամ է□»:

ՇԱԲԱԹԻՆ ՀԱՐՅԸ

(Մատթ. 12. 1-8: Մարկ. 2. 23-28)

6

Առաջին **ամսուան** երկրորդ Շաբաթ օրը՝ ինք կ'անցնէր արտերու մէջէն, եւ իր աշակերտները ցորենի հասկեր փրցնելով՝ **իրենց** ձեռքերուն մէջ կը շփէին ու կ'ուտէին: **2** Փարիսեցիներէն ոմանք ըսին անոնց. «Ինչո՞ւ կ'ընէք ինչ որ արտօնուած չէ ընել Շաբաթ օրերը»: **3** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Չէ՞ք կարդացեր Դաւիթի ըրածը, երբ ինք եւ իրեն հետ եղողները անօթեցան. **4** ի՛նչպէս մտաւ Աստուծոյ տունը, առաւ առաջադրութեան հացերը ու կերաւ, նաեւ տուաւ իրեն հետ եղողներուն. ո՛չ **մէկուն** արտօնուած էր ուտել զանոնք՝ բացի քահանաներէն»: **5** Եւ ըսաւ անոնց. «Մարդու Որդին տէրն է նաեւ Շաբաթին»:

ՉՈՐՅԱԾ ՉԵՌՔՈՎ ՄԱՐԴԸ

(Մատթ. 12. 9-14: Մարկ. 3. 1-6)

6 Ուրիշ Շաբաթ օր մըն ալ մտաւ ժողովարանը եւ կը սորվեցնէր: Հոն մարդ մը կար՝

^բ **Յուն.**՝ ընկողմանած

^գ **Յուն.**՝ հարսանեկան սրահի որդիներուն

^դ **Ոմանք**՝ հին տիկերը

^է **Յուն.**՝ լաւ

ՂՈՒԿԱՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԸ

որուն աջ ձեռքը չորցած էր: **7** Դպիրներն ու Փարիսեցիները կը հսկէին «իր վրայ՝ տեսնելու թէ պիտի բուժէ՞՝ **գայն** Շաբաթ օրը, որպէսզի ամբաստանութեան **առիթ մը** գտնեն իրեն դէմ: **8** Իսկ ինք՝ գիտնալով անոնց մտածումները՝ ըսաւ այն մարդուն, որուն ձեռքը չորցած էր. «**Ոտքի՛** ելիր, կայնէ՛ մէջտեղը»: Ան ալ ելաւ ու կայնեցաւ: **9** Ուստի Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ձեզի **բան մը** հարցնեմ. “Շաբաթ օրը ո՞րը արտօնուած է, բարի՞ք ընել՝ թէ չարիք ընել, անձ մը փրկե՞լ՝ թէ կորսնցնել□»: **10** Եւ շուրջը նայելով՝ բոլորին վրայ, ըսաւ անոր. «Երկարէ՛ ձեռքդ»: Ան ալ այնպէս ըրաւ, ու անոր ձեռքը առողջացաւ միւսին պէս: **11** Իսկ անոնք լեցուեցան մոլեգնութեամբ, եւ կը խօսէին իրարու հետ՝ թէ ի՞նչ ընեն Յիսուսի:

ՅԻՍՈՒՍ ԿՆԵՏՐԷ ՏԱՍՆԵՐԿՈՒ ԱՌԱՋԵԱԼՆԵՐԸ

(Մատթ. 10. 1-4: Մարկ. 3. 13-19)

12 Այդ օրերը՝ լեռը գնաց աղօթելու, եւ ամբողջ գիշերը անցուց Աստուծոյ աղօթելով: **13** Առտուն՝ կանչեց իր աշակերտները, եւ ընտրեց անոնցմէ տասներկու հոգի, ու առաքեալ անուանեց զանոնք.— **14** Սիմոնը՝ որ Պետրոս ալ անուանեց, եւ անոր եղբայրը՝ Անդրէասը, Յակոբոսն ու Յովհաննէսը, **15** Փիլիպպոսը եւ Բարթողոմէոսը, Մատթէոսն ու Թովմասը, Ալփէոսեան Յակոբոսը եւ Նախանձայոյզ կոչուած Սիմոնը, **16** Յակոբոսի եղբայրը՝ Յուդան, ու Իսկարիովտացի Յուդան՝ որ մատնիչ եղաւ:

ՅԻՍՈՒՍ ԿՊԻՍՈՒՅԱՆԷ ԵՒ ԿԸ ԲՈՒԺԷ

(Մատթ. 4. 23-25)

17 Անոնց հետ իջնելով՝ տափարակ տեղ մը կայնեցաւ, ինչպէս նաեւ իր աշակերտներուն խումբը եւ ժողովուրդի մեծ բազմութիւն մը՝ ամբողջ Հրէաստանէն, Երուսաղէմէն, ու Տիրոսի եւ Սիդոնի ծովեզերքէն. **18** անոնք եկած էին մտիկ ընելու անոր **խօսքերը**, ու բուժուելու իրենց ախտերէն: Անմաքուր ոգիներէն տանջուողներն ալ **եկան** եւ բժշկուեցան: **19** Ամբողջ բազմութիւնը կը ջանար դպչիլ իրեն, որովհետեւ զօրութիւն կ'ելլէր իրմէ ու բոլորը կը բժշկէր:

ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ՈՒ ՏՄՐՈՒԹԻՒՆ

(Մատթ. 5. 1-12)

20 Այն ատեն աչքերը բարձրացուց դէպի իր աշակերտները եւ ըսաւ. «Երանի՛ ձեզի՝ աղքատներուդ, որովհետեւ ձերն է Աստուծոյ թագաւորութիւնը: **21** Երանի՛ ձեզի՝ որ հիմա անօթի էք, որովհետեւ պիտի կշտանաք: Երանի՛ ձեզի՝ որ հիմա կու լաք, որովհետեւ պիտի խնդաք: **22** Երանի՛ ձեզի՝ երբ մարդիկ ատեն ձեզ, ու երբ զատեն ձեզ **իրենց ընկերութենէն**, նախատեն եւ վարկաբեկեն ձեր անունը՝ մարդու Որդիին պատճառով:

23 Ուրախացէ՛ք այդ օրը ու ցնծացէ՛ք, քանի որ ձեր վարձատրութիւնը շատ է երկինքը. արդարեւ իրենց հայրերը նոյնպէս կ'ընէին մարգարէներուն: **24** Բայց վա՛յ ձեզի՝ հարուստներուդ, որովհետեւ ունեցա՛ծ էք ձեր մխիթարութիւնը: **25** Վա՛յ ձեզի՝ որ կուշտ էք, որովհետեւ պիտի անօթե՛նաք. վա՛յ ձեզի՝ որ հիմա կը խնդաք, որովհետեւ պիտի սգաք ու լաք: **26** Վա՛յ ձեզի՝ երբ ^բմարդիկ լաւ խօսին ձեր մասին, որովհետեւ իրենց հայրերը

^ա Այսինքն՝ Յիսուսի

^բ Ոմանք՝ բոլոր մարդիկ

ա՛յդպէս կ'ընէին սուտ մարգարէներուն»:

ՍԷՐ ԹՇՆԱՍԻՆԵՐՈՒՆ ՀԱՆԴԵՊ

(Մատթ. 5. 38-48, 7. 12ա)

27 «Բայց կը յայտարարեմ ձեզի՝ որ մտիկ կ'ընէք. “Սիրեցէ՛ք ձեր թշնամիները, բարի՛ք ըրէք ձեզ ատողներուն, 28 օրհնեցէ՛ք ձեզ անիծողները, աղօթեցէ՛ք ձեզ պախարակողներուն համար: 29 Եթէ մէկը զարնէ այտիդ, մի՛սն ալ մօտեցուր անոր. եթէ առնէ հանդերձդ քեզմէ, մի՛ արգիլեր որ առնէ բաճկոնդ ալ: 30 Տո՛ւր ամէն մարդու՝ որ քեզմէ կ'ուզէ, ու քու բաներդ առնողէն մի՛ պահանջեր գանոց: 31 Ի՞նչպէս կ'ուզէք որ մարդիկ ընեն ձեզի, նո՛յնպէս ալ դուք ըրէք անոց: 32 Եթէ սիրէք ձեզ սիրողները, ի՞նչ շնորհք կ'ունենաք. որովհետեւ մեղաւորներն ալ կը սիրեն զիրենք սիրողները: 33 Եթէ բարիք ընէք ձեզի բարիք ընողներուն, ի՞նչ շնորհք կ'ունենաք. որովհետեւ մեղաւորներն ալ նոյն բանը կ'ընեն: 34 Եթէ փոխ տաք այնպիսի մարդոց՝ որոնցմէ յոյս ունիք վերստանալու, ի՞նչ շնորհք կ'ունենաք. որովհետեւ մեղաւորներն ալ փոխ կու տան մեղաւորներուն, որպէսզի վերստանան նոյն չափով: 35 Հապա դուք՝ սիրեցէ՛ք ձեր թշնամիները ու բարի՛ք ըրէք, փո՛խ տուէք՝ առանց փոխարէնը բան մը սպասելու, եւ ձեր վարձատրութիւնը շատ պիտի ըլլայ ու Ամենաբարձրին որդիները պիտի ըլլաք, որովհետեւ ան քաղցր է ասպերախտներուն ու չարերուն հանդէպ: 36 Ուրեմն արգահատող եղէք, ինչպէս ձեր Հայրն ալ արգահատող է»:

ՈՒՐԻՇՆԵՐԸ ԴԱՏԵԼ

(Մատթ. 7. 1-5)

37 «Մի՛ դատէք՝ ու պիտի չդատուիք. մի՛ դատապարտէք՝ եւ պիտի չդատապարտուիք. ներեցէ՛ք՝ ու պիտի ներուի ձեզի: 38 Տուէ՛ք՝ եւ պիտի տրուի ձեզի. լաւ չափով՝ կոխուած, ցնցուած, լեփլեցուն պիտի տրուի ձեր գոգը. քանի որ պիտի չափուի ձեզի ա՛յն չափով՝ որով դուք կը չափէք»:

39 Առակ մըն ալ ըսաւ անոց. «Կոյրը կրնա՞յ առաջնորդել կոյրը. միթէ երկուքն ալ փոսը պիտի չիյնա՞ն: 40 Աշակերտը իր վարդապետէն գերիվեր չէ. բայց ամէն կատարեալ աշակերտ՝ իր վարդապետին պէս պիտի ըլլայ:

41 Ինչո՞ւ կը տեսնես եղբօրդ աչքին մէջի շիւղը, ու չես նշմարեր քու աչքիդ մէջի գերանը: 42 Կամ ի՞նչպէս կրնաս ըսել եղբօրդ. “Եղբա՛յր, թո՛յլ տուր որ հանեմ աչքիդ մէջի շիւղը”, երբ դուն չես տեսներ քու աչքիդ մէջի գերանը: Կեղծաւո՛ր, նախ հանէ՛ քու աչքէդ գերանը, եւ ա՛յն ատեն յստակ պիտի տեսնես՝ հանելու համար եղբօրդ աչքին մէջի շիւղը»:

ԾԱՌ ՄԸ ԵՒ ԻՐ ՊՏՈՒՂԸ

(Մատթ. 7. 16-20, 12. 33-35)

43 «Արդարեւ չկայ լաւ ծառ մը՝ որ վատ պտուղ բերէ, ո՛չ ալ վատ ծառ մը՝ որ լաւ պտուղ բերէ. 44 քանի որ իւրաքանչիւր ծառ կը ճանչցուի իր պտուղէն: Որովհետեւ փուշերէն թուզ չեն քաղեր, ու մորեմիէն խաղող չեն կթեր: 45 Բարի մարդը՝ բարութիւն կը բխեցնէ իր սիրտին բարի գանձէն, իսկ չար մարդը՝ չարիք կը բխեցնէ իր սիրտին չար գանձէն. քանի բերանը կը խօսի սիրտին լիութենէն»:

ԵՐԿՈՒ ՏՈՒՆ ՇԻՆՈՂՆԵՐԸ

(Մատթ. 7. 24-27)

46 «Ինչո՞ւ “Տէ՛ր, Տէ՛ր” կը կոչէք զիս, բայց չէք գործադրեր ինչ որ կ’ըսեմ: 47 Ո՛վ որ կու գայ ինձի, կը լսէ իմ խօսքերս ու կը գործադրէ զանոնք, ցոյց տամ ձեզի թէ որո՞ւ կը նմանի: 48 Ան կը նմանի տուն կառուցանող մարդու մը, որ փորեց, խորացաւ եւ հիմը դրաւ վէմի վրայ. երբ ողողում եղաւ՝ հեղեղը զարկաւ այդ տան բայց չկրցաւ սարսել զայն, որովհետեւ վէմի վրայ հիմնուած էր: 49 Իսկ ա՛ն որ կը լսէ իմ խօսքերս ու չի գործադրեր, կը նմանի մարդու մը, որ հողի վրայ տուն կառուցանեց՝ առանց հիմի. հեղեղը զարկաւ անոր եւ իսկոյն փլաւ, ու մեծ եղաւ այդ տան աներումը»:

ՀԱՐԻԻՐԱՊԵՏԻՆ ԾԱՌԱՅԻՆ ԲՈՒԺՈՒՄԸ

(Մատթ. 8. 5-13)

7

Երբ լմնցուց իր բոլոր խօսքերը ժողովուրդին ականջներուն ըսելը՝ մտաւ Կափառնայում: 2 Հարիւրապետի մը ծառան, որ սիրելի էր իրեն, ծանրօրէն հիւանդացած ըլլալով՝ վախճանելու մօտ էր: 3 Երբ լսեց Յիսուսի մասին, Հրեաներէն քանի մը երէցներ ղրկելով՝ թախանձեց անոր, որ գայ եւ ապրեցնէ իր ստրուկը: 4 Անոնք ալ եկան Յիսուսի, փութաջանութեամբ կ’աղաչէին անոր ու կ’ըսէին. «Ան՝ որուն պիտի ընես այս շնորհքը՝ արժանի է, 5 որովհետեւ կը սիրէ մեր ազգը, եւ ի՛նք կառուցանեց ժողովարանը մեզի համար»: 6 Յիսուս գնաց անոնց հետ, ու երբ տունէն շատ հեռու չէր, հարիւրապետը քանի մը բարեկամներ ղրկեց եւ ըսաւ անոր. «Տէ՛ր, մի՛ ահանգստանար, որովհետեւ ես արժանի չեմ որ դուն մտնես իմ յարկիս տակ. 7 ուստի ես ալ արժանի չնկատեցի զիս՝ գալու քեզի. հապա ըսէ՛՜ խօսք մը՝, ու ծառաս պիտի բժշկուի: 8 Որովհետեւ ես ալ իշխանութեան տակ դրուած մարդ մըն եմ, եւ զինուորներ ունիմ իմ հրամանիս տակ: Ասոր կ’ըսեմ. “Գնա՛՜, ու կ’երթայ. եւ միւսին. “Եկո՛ւր, ու կու գայ. եւ ստրուկիս. “Ըրէ՛՜ այս բանը, ու կ’ընէ»: 9 Յիսուս լսելով ասիկա՝ զարմացաւ անոր վրայ, եւ դառնալով իրեն հետեւող բազմութեան՝ ըսաւ. «Ձեզի կը յայտարարեմ թէ Իսրայէլի մէջ անգամ ես չգտայ ա՛յսչափ մեծ հաւատք»: 10 Պատգամաւորները տուն վերադարձան, եւ առողջացած գտան հիւանդ ծառան:

ԱՅՐԻ ԿՆՈՋ ՈՐԴԻՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

11 Հետեւեալ օրը կ’երթար քաղաք մը՝ որուն անունը Նային էր: Անոր հետ կ’երթային իր աշակերտներէն շատերը, նաեւ մեծ բազմութիւն մը: 12 Երբ մօտեցաւ քաղաքին դրան, ահա՛ մեռել մը դուրս կը հանէին, իր մօր մէկ հատիկ որդին: Ան այրի էր, ու քաղաքէն մեծ բազմութիւն մը անոր հետ էր: 13 Տէրը տեսնելով զայն՝ գթաց անոր վրայ եւ ըսաւ անոր. «Մի՛ լար»: 14 Ու մօտենալով՝ դպաւ դագաղին. կրողները կանգ առին, եւ ըսաւ. «Երիտասարդ, քեզի՛ կ’ըսեմ. “Ոտքի՛՜ ելիր”»: 15 Մեռելն ալ ելաւ, նստաւ, եւ սկսաւ խօսիլ. Յիսուս տուաւ զայն իր մօր: 16 Վախը ^բհամակեց բոլորը, ու Աստուած կը փառաբանէին՝ ըսելով. «Մեծ մարգարէ մը ելած է մեր մէջ, եւ Աստուած այցելած է իր ժողովուրդին»: 17 Անոր մասին այս տարածայնութիւնը տարածուեցաւ ամբողջ Հրէաստանի մէջ, ու ամբողջ շրջակայքը:

^ա Յուն.՝ խօսքով
^բ Յուն.՝ բռնեց

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԿՐՏԻՉԻՆ ՊԱՏԳԱՄԱԽՈՐՆԵՐԸ

(Մատթ. 11. 2-19)

18 Յովհաննէսի աշակերտները պատմեցին իրեն այս բոլոր բաներուն մասին: **19** Յովհաննէս ալ իր աշակերտներէն երկուքը կանչեց իրեն ու զրկեց Յիսուսի՝ ըսելով. «Դո՞ւն ես ան՝ որ պիտի գար, թէ ուրիշի՞ մը սպասենք»: **20** Երբ այդ մարդիկը եկան անոր քով՝ ըսին. «Յովհաննէս Մկրտիչը մեզ զրկեց քեզի՝ ըսելով. “Դո՞ւն ես ան՝ որ պիտի գար, թէ ուրիշի՞ մը սպասենք»»: **21** Նոյն ժամուն շատեր բժշկեց **իրենց** ախտերէն, տանջանքներէն եւ չար ոգիներէն, ու շատ կոյրերու տեսութիւն շնորհեց: **22** Ապա Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Գացէ՛ք, պատմեցէ՛ք Յովհաննէսի ինչ որ տեսաք եւ լսեցիք, թէ կոյրերը կը տեսնեն, կաղերը կը քալեն, բորոտները կը մաքրուին, խուլերը կը լսեն, մեռելները յարութիւն կ’առնեն, աղքատներուն կ’աւետարանուի: **23** Երանի՛ անոր՝ որ չի գայթակղիր իմ պատճառովս»:

24 Երբ Յովհաննէսի պատգամաւորները գացին, **Յիսուս** սկսաւ բազմութիւններուն խօսիլ Յովհաննէսի մասին. «Ի՞նչ տեսնելու գացիք անապատը. հովէն տատանող եղէ՞ք մը: **25** Հապա ի՞նչ տեսնելու գացիք. փափուկ հանդերձներ հագած մա՞րդ մը: Ահա՛ անոնք՝ որ փառաւոր պատմունքներով ու փափկութեան մէջ են, թագաւորական պալատներն են: **26** Հապա ի՞նչ տեսնելու գացիք. մարգարէ՞ մը: Այո՛, կը յայտարարեմ ձեզի, աւելի՛ քան մարգարէ մը: **27** Որովհետեւ ասիկա՛ է **ան**՝ որուն մասին գրուած է. “Ահա՛ ես կը զրկեմ իմ պատգամաւորս քու “առջեւէդ. ան պիտի պատրաստէ ճամբադ՝ քու առջեւդ»: **28** Արդարեւ կը յայտարարեմ ձեզի. “Կիներէ ծնածներուն մէջ՝ Յովհաննէս Մկրտիչէն աւելի մեծ մարգարէ չկայ. սակայն Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ՝ ամենէն պզտիկը անկէ աւելի մեծ է»:

29 Երբ ամբողջ ժողովուրդն ու մաքսաւորները լսեցին, արդարացուցին Աստուած՝ որ Յովհաննէսի մկրտութեամբ մկրտուեցան: **30** Բայց Փարիսեցիներն ու օրինականները անարգեցին Աստուծոյ ծրագիրը իրենց հանդէպ՝ անկէ չմկրտուելով:

31 «Ուրեմն որո՞ւ նմանցնեմ այս սերունդին մարդիկը, եւ որո՞ւ կը նմանին: **32** Կը նմանին մանուկներու, որոնք հրապարակները նստելով՝ կը գոչեն իրարու եւ կ’ըսեն. “Սրինգ նուագեցինք ձեզի՝ ու չպարեցիք, ողբացինք ձեզի՝ ու չլացիք»: **33** Որովհետեւ Յովհաննէս Մկրտիչը եկաւ, ո՛չ հաց կ’ուտէր եւ ո՛չ գինի կը խմէր, ու կ’ըսէր. “Դեւ կայ անոր մէջ»: **34** Մարդու Որդին եկաւ, կ’ուտէ եւ կը խմէ, ու կ’ըսէր. “Ահա՛ շատակեր ու գինեսէր մարդ մը, մաքսաւորներու եւ մեղաւորներու բարեկամ»: **35** Եւ իմաստութիւնը արդարացաւ իր բոլոր զաւակներով»:

ՅԻՍՈՒՍ ՓԱՐԻՍԵՅԻ ՄԻՄՈՆԻ ՏԱՆ ՄԷՋ

36 Փարիսեցիներէն մէկը կը թախանձէր՝ որ ան իրեն հետ **հաց** ուտէ: Ան ալ մտաւ Փարիսեցիին տունը ու **սեղան** նստաւ: **37** Զաղաքին մէջ մեղաւոր կին մը կար. երբ գիտցաւ թէ ան սեղան նստած է Փարիսեցիին տունը, **անուշահոտ** օծանելիքի ալապաստրէ շիշ մը բերաւ, **38** լալով կեցաւ անոր ոտքերուն քով՝ ետեւի կողմը, եւ սկսաւ արցունքով թրջել անոր ոտքերը: Իր գլուխին մազերով կը սրբէր ու կը համբուրէր անոր ոտքերը, եւ օծանելիքով կ’օծէր: **39** Երբ զինք հրաւիրող Փարիսեցին տեսաւ, ըսաւ ինքնիրեն. «Եթէ

* **Յուն.**՝ երեսիդ առջեւէն

* **Ոմանք՝** Եւ Տէրը ըսաւ՝ ուրեմն

ՂՈՒԿԱՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

ասիկա մարգարէ ըլլար, պիտի գիտնար թէ ո՛վ եւ ինչպիսի՛ կին է իրեն դպչողը, որովհետեւ մեղաւոր է»։ **40** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Սիմո՛ն, բա՛ն մը ունիմ քեզի ըսելու»։ Ան ալ ըսաւ. «Ըսէ՛, վարդապե՛տ»։ **41** Յիսուս ըսաւ. «Փոխատու մը ունէր երկու պարտապան. մէկը հինգ հարիւր դահեկան կը պարտէր, ու միւսը՝ յիսուն։ **42** Երկուքի՛ն ալ շնորհեց պարտքը, քանի կարողութիւն չունէին վճարելու։ Հիմա ըսէ՛, անոնցմէ ո՞վ աւելի պիտի սիրէ զայն»։ **43** Սիմոն պատասխանեց. «Կ՛ենթադրեմ թէ ա՛ն՝ որուն շատ շնորհեց»։ Ան ալ ըսաւ անոր. «Ծիտա՛կ դատեցիր»։ **44** Ու դառնալով դէպի այդ կինը՝ ըսաւ Սիմոնի. «Կը տեսնե՞ս այս կինը։ Ես տունդ մտայ, եւ դուն ջուր չտուիր ոտքերուս. բայց ասիկա իր արցունքով թրջեց ոտքերս, եւ իր ջմազերով սրբեց։ **45** Դուն ինծի համբո՛յր մը չտուիր, բայց ասիկա հոս մտնելէս ի վեր՝ չդադրեցաւ ոտքերս համբուրելէ։ **46** Դուն գլուխս չօծեցիր անուշահոտ իւղով, բայց ասիկա ոտքե՛րս օծեց անուշահոտ օծանելիքով։ **47** Ուստի կը յայտարարեմ քեզի. “Ասոր բազմաթիւ մեղքերը ներուած են, որովհետեւ շատ սիրեց. բայց ա՛ն՝ որուն քիչ կը ներուի, անիկա քիչ կը սիրէ”։ **48** Եւ ըսաւ անոր. «Քու մեղքերդ ներուած են»։ **49** Իրեն հետ սեղան մտողները սկսան ըսել իրենց մէջ. «Ո՞վ է ասիկա՝ որ մեղքերն ալ կը ներէ»։ **50** Իսկ ինք ըսաւ կնոջ. «Հաւատքդ փրկեց քեզ, գնա՛ խաղաղութեամբ»։

ՅԻՍՈՒՍԻ ԸՆԿԵՐԱՅՈՂ ԿԻՆԵՐ

8

Անկէ ետք, ինք կը քարոզէր՝ քաղաքէ քաղաք ու գիւղէ գիւղ շրջելով, եւ կ՛աւետէր Աստուծոյ թագաւորութիւնը։ Տասներկուքը իրեն հետ էին, **2** նաեւ քանի մը կիներ՝ որոնք չար ոգիներէ ու հիւանդութիւններէ բուժուած էին.— Մարիամ՝ որ կը կոչուէր Մագդաղենացի եւ որմէ եօթը դէլ էլեր էր, **3** Յովհաննա, Հերովդէսի տան վերակացուին՝ Քուզայի կինը, Ծուշան ու շատ ուրիշներ, որոնք կը սպասարկէին անոր իրենց ինչքով։

ՍԵՐՄՆԱՅԱՆԻՆ ԱՌԱԿԸ

(Մատթ. 13. 1-9: Մարկ. 4. 1-9)

4 Երբ մեծ բազմութիւն հաւաքուեցաւ եւ ամէն քաղաքէ իրեն եկան, առակ մը ըսաւ անոնց. **5** «Սերմնացան մը գնաց իր հունտը ցանելու։ Մինչ կը ցանէր, քանի մը հունտեր ինկան ճամբային եզերքը եւ կոխկռտուեցան, ու երկինքի թռչունները լափեցին զանոնք։ **6** Ուրիշներ ինկան ժայռի վրայ, եւ հազիւ բուսած՝ չորցան, քանի քրուսահող չկար։ **7** Ուրիշներ ալ ինկան փուշերու մէջ, ու փուշերը բուսնելով անոնց հետ՝ խեղդեցին զանոնք։ **8** Իսկ ուրիշներ ինկան լաւ հողի մէջ, ու բուսնելով՝ հարիւրապատիկ պտուղ տուին»։ Երբ ըսաւ այս բաները՝ գոչեց. «Ա՛ն որ ականջ ունի լսելու՝ թող լսէ»։

ԱՌԱԿՆԵՐՈՒՆ ՆՊԱՏԱԿԸ

(Մատթ. 13. 10-17: Մարկ. 4. 10-12)

^b Ոմանք՝ գլուխին մազերով

^c Կամ՝ բժշկեց

^u Ոմանք՝ անոնց

^p Յուն.՝ խոնաւութիւն

9 Իր աշակերտները հարցուցին իրեն. «Ի՞նչ է **իմաստը** այս առակին»: 10 Ան ալ ըսաւ. «Ձեզի՛ տրուած է հասկնալ Աստուծոյ թագաւորութեան խորհուրդները, բայց ուրիշներուն՝ առակներով **կը խօսիմ**. որպէսզի նայելով՝ չտեսնեն, ու լսելով՝ չհասկնան»:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ՄԵԿՆԷ ՍԵՐՄՆԱՅԱՆԻՆ ԱՌԱԿԸ
(Մատթ. 13. 18-23. Մարկ. 4. 13-20)

11 «Ուրեմն սա՛ է առակին **իմաստը**. հունտը՝ Աստուծոյ խօսքն է: 12 Ճամբային եզերքը եղողները անոնք են՝ որ կը լսեն. յետոյ Չարախօսը կու գայ եւ կը վերցնէ անոնց սիրտէն խօսքը, որպէսզի չհաւատան ու չփրկուին: 13 Ժայռի վրայիները **անոնք են**, որ երբ լսեն՝ ուրախութեամբ կ'ընդունին խօսքը: Բայց արմատ չունին. ատեն մը կը հաւատան, եւ փորձութեան ժամանակ կը հեռանան: 14 Փուշերու մէջ ինկածները անոնք են, որ լսելէ ետք՝ կ'երթան, բայց կը խեղդուին **այս** կեանքին հոգերով, հարստութեամբ ու հաճոյքներով, եւ **պտուղ** չեն հասունցներ: 15 Իսկ լաւ հողի մէջ **ցանուածները** անոնք են, որ խօսքը լսելով՝ պարկեշտ ու բարի սիրտի մը մէջ կը պահեն **զայն**, եւ համբերութեամբ պտուղ կ'արտադրեն»:

ՃՐԱԳԸ ԱՆՕԹԻՆ ՏԱԿ
(Մարկ. 4. 21-25)

16 «Ո՛չ մէկը՝ ճրագ մը վառելէ ետք՝ կը ծածկէ զայն անօթով մը, կամ կը դնէ մահիճի մը ներքեւ. հապա կը դնէ աշտանակի՛ մը վրայ, որպէսզի ներս մտնողները տեսնեն լոյսը: 17 Որովհետեւ չկայ գաղտնիք մը՝ որ բացայայտ պիտի չըլլայ, ո՛չ ալ պահուած բան մը՝ որ պիտի չգիտցուի ու երեւան չելլէ: 18 Ուրեմն զգուշացէ՛ք թէ ի՛նչպէս կը լսէք. որովհետեւ ո՛վ որ ունի՝ պիտի տրուի անոր, իսկ ո՛վ որ չունի՝ անկէ պիտի առնուի նոյնիսկ ինչ որ ինք կը կարծէ թէ ունի»:

ՅԻՍՈՒՍԻ ՄԱՅՐՆ ՈՒ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐԸ
(Մատթ. 12. 46-50: Մարկ. 3. 31-35)

19 Անոր մայրն ու եղբայրները եկան իրեն, բայց բազմութենէն չէին կրնար մօտենալ իրեն: 20 Անոր լուր տուին՝ ըսելով. «Զու մայրդ ու եղբայրներդ դուրսը կայնած են եւ կ'ուզեն տեսնել քեզ»: 21 Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Իմ մայրս ու եղբայրներս անո՛նք են, որ կը լսեն Աստուծոյ խօսքը եւ կը գործադրեն զայն»:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԽԱՂԱՂԵՅՆԷ ՓՈԹՈՐԻԿԸ
(Մատթ. 8. 23-27: Մարկ. 4. 35-41)

22 Օր մը՝ ինք նաւ մտաւ իր աշակերտներուն հետ, եւ ըսաւ անոնց. «Ծովակին միւս եզերքը անցնինք»: Մեկնեցան. 23 բայց մինչ կը նաւարկէին՝ ինք քնացաւ: Հովի փոթորիկ մը իջաւ ծովակին վրայ. **նաւը** կը լեցուէր **ջուրով**, եւ իրենք վտանգի մէջ էին: 24 Մօտեցան, արթնցուցին զինք ու ըսին. «Վարդապետ, վարդապետ, կը կորսուինք»: Ան ալ **ոտքի** ելաւ, սաստեց հովն ու ալիքները. եւ անոնք հանդարտեցան ու խաղաղութիւն եղաւ: 25 Ըսաւ անոնց. «Ո՞ր է ձեր հաւատքը»: Անոնք՝ վախով **համակուած՝**՝ զարմացան, եւ

* Կամ՝ սքանչացան

Կ'ըսէին իրարու. «Արդեօք ո՞վ է ասիկա, որ կը հրամայէ նոյնիսկ հովերունն ու ջուրին, եւ կը հնազանդին իրեն»:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ԴԻՒԱՀԱՐ ՄԸ
(Մատթ. 8. 28-34: Մարկ. 5. 1-20)

26 Նաւարկելով իջան Գաղարացիներուն երկիրը, որ Գալիլեայի դիմացն է: **27** Երբ ինք ցամաք ելաւ, քաղաքէն մարդ մը հանդիպեցաւ իրեն: Ան դելեր ունէր **ներսը՝** երկար ժամանակէ ի վեր. հանդերձ չէր հագներ, ո՛չ ալ տան մէջ կը բնակէր, հապա՝ գերեզմաններու մէջ: **28** Տեսնելով Յիսուսը՝ աղաղակեց, ինկաւ անոր առջեւ եւ ըսաւ բարձրաձայն. «Դուն ի՞նչ **գործ** ունիս ինձի հետ, Յիսուս, Ամենաբարձր Աստուծոյ Որդի. կ'աղերսե՛մ քեզի, մի՛ տանջեր զիս»:
29 (Որովհետեւ հրամայեց անմաքուր ոգիին՝ որ ելլէ **այդ** մարդէն. արդարեւ երկար ատեն էր որ գրաւած էր զայն, եւ ան կապուած կը պահուէր՝ շղթաներով ու ոտնակապերով, բայց կը կոտորէր կապերը եւ դեւէն կը քշուէր անապատը:)
30 Յիսուս հարցուց անոր. «Ի՞նչ է անունդ»: Ան ալ ըսաւ. «Լեգէոն».
որովհետեւ շատ դելեր մտած էին անոր մէջ: **31** Անոնք կ'աղաչէին իրեն, որ չհրամայէ իրենց՝ անդունդը երթալ: **32** Հոն խոզերու մեծ երամակ մը կար, որ լեռը կ'արածէր: Աղաչեցին անոր՝ որ արտօնէ իրենց անոնց մէջ մտնել. եւ արտօնեց իրենց: **33** Ուստի դելերը՝ դուրս ելլելով մարդէն՝ մտան խոզերուն մէջ. ու երամակը գահավէժ տեղէն ծովակը վազեց եւ խեղդուեցաւ: **34** Խոզարածները տեսնելով պատահածը՝ փախան, ու պատմեցին քաղաքը եւ արտերը: **35** Մարդիկ դուրս ելան՝ պատահածը տեսնելու: Եկան Յիսուսի **քով**, ու գտան այն մարդը՝ որմէ դելերը ելած էին, նստած Յիսուսի ոտքերուն քով, հագուած եւ սթափած. ու վախցան: **36** Անոնք որ տեսեր էին **պատահածը**, պատմեցին անոնց թէ ի՞նչ կերպով դիւահարը ⁷բուժուեցաւ: **37** Գաղարացիներուն շրջակայքը եղող ամբողջ բազմութիւնը կը թախանձէր անոր՝ որ երթայ իրենցմէ, որովհետեւ մեծ վախով ⁸համակուած էին: Ան ալ նաւ մտնելով վերադարձաւ: **38** Մարդը՝ որմէ դելերը ելած էին, կ'աղերսէր անոր որ ընկերանայ իրեն: Բայց Յիսուս արձակեց զայն եւ ըսաւ. **39** «Վերադարձի՛ր տունդ, ու պատմէ՛ **ամէն** ինչ որ Աստուած ըրաւ քեզի»: Ան ալ գնաց, եւ ամբողջ քաղաքին մէջ հրապարակեց **ամէն** ինչ որ Յիսուս ըրաւ իրեն:

ՅԱՅՐՈՍԻ ԱՂՋԻԿԸ ԵՒ ՏԵՌԱՏԵՍ ԿԻՆԸ
(Մատթ. 9. 18-26: Մարկ. 5. 21-43)

40 Երբ Յիսուս վերադարձաւ, բազմութիւնը ընդունեց զինք, որովհետեւ բոլորը կը սպասէին իրեն: **41** Եւ ահա՛ Յայրոս անունով մարդ մը եկաւ, որ ժողովարանի պետ էր: Յիսուսի ոտքը իյնալով՝ կ'աղաչէր անոր որ իր տունը մտնէ, **42** որովհետեւ ունէր մէկ հատիկ աղջիկ մը, գրեթէ տասներկու տարեկան, որ մահամերձ էր: Երբ Յիսուս կ'երթար, բազմութիւնը կը սեղմէր զինք:

43 Կին մը, որ արիւնահոսութիւն ունէր տասներկու տարիէ ի վեր, եւ իր ամբողջ ունեցածը ծախսած էր բժիշկներուն, բայց ո՛չ մէկէն կրցած էր բուժուիլ, **44** ետեւէն մօտենալով՝ անոր հանդերձին քղանցքին դպաւ, եւ իր արիւնահոսութիւնը անմիջապէս դադրեցաւ: **45** Ու Յիսուս ըսաւ. «Ո՞վ էր ան՝ որ դպաւ ինձի»: Երբ բոլորը կ'ուրանային,

⁷ **Յուն.**՝ փրկուեցաւ

⁸ **Յուն.**՝ բռնուած

ՂՈՒԿԱՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

Պետրոս եւ իրեն հետ եղողները ըսին. «Վարդապետ, բազմութիւնը քեզ կը սեղմէ ու կը ճնշէ, եւ կ'ըսես. "Ո՞վ դպաւ ինծի"»: **46** Յիսուս ըսաւ. «Մէկը դպաւ ինծի, որովհետեւ գիտակցեցայ թէ զօրութիւն մը դուրս ելաւ ինձմէ»: **47** Երբ կինը տեսաւ թէ **ըրածը անկէ** թաքուն չմնաց, դողալով եկաւ, անոր առջեւ ինկաւ, եւ ամբողջ ժողովուրդին առջեւ յայտարարեց անոր թէ ի՞նչ պատճառով դպեր էր անոր, եւ թէ ի՞նչպէս անմիջապէս բժշկուեցաւ: **48** **Յիսուս** ըսաւ անոր. «Քաջալերուէ՛, աղջի՛կ, հաւատքդ բժշկեց քեզ. գնա՛ խաղաղութեամբ»:

49 Երբ ինք դեռ կը խօսէր, ժողովարանի պետին տունէն մէկը եկաւ եւ ըսաւ. «Աղջիկդ մեռաւ, **ա՛լ** մի՛ անհանգստացներ վարդապետը»: **50** Բայց երբ Յիսուս լսեց **ասիկա՝** ըսաւ անոր. «Մի՛ վախճար, միա՛յն հաւատա, ու պիտի ապրի»: **51** Երբ տունը մտաւ, ո՛չ մէկուն թոյլ տուաւ որ մտնէ, բայց միայն՝ Պետրոսի, Յակոբոսի ու Յովհաննէսի, եւ աղջիկին հօր ու մօր: **52** Բոլորն ալ կու լային եւ կը հեծեծէին անոր վրայ. բայց ինք ըսաւ. «Մի՛ լաք. ան մեռած չէ, հապա կը քնանայ»: **53** Անոնք ալ զինք ծաղրեցին, քանի գիտէին թէ մեռաւ: **54** Իսկ ինք բոլորն ալ դուրս հանելով՝ բռնեց անոր ձեռքէն, ու գոչեց՝ ըսելով. «Աղջի՛կ, **ոտքի՛** ելիր»: **55** Անոր հոգին վերադարձաւ, եւ ան անմիջապէս կանգնեցաւ: **Յիսուս** հրամայեց՝ որ անոր ուտելիք տան: **56** Անոր ծնողները զմայլած **մնացին**, եւ ինք պատուիրեց անոնց՝ որ պատահածը ո՛չ մէկուն ըսեն:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ՂՐԿԷ ՏԱՍՆԵՐԿՈՒ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԸ

(Մատթ. 10. 5-15: Մարկ. 6. 7-13)

9

Իր տասներկու "աշակերտները հաւաքելով՝ զօրութիւն ու իշխանութիւն տուաւ անոնց բոլոր դեւերուն վրայ, եւ ախտերը բժշկելու: **2** Ու ղրկեց զանոնք՝ որ քարոզեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը եւ բժշկեն հիւանդները: **3** Ըսաւ անոնց. «Ճամբորդութեան համար ոչ ի՛նչ առէք, ո՛չ գաւազան եւ ո՛չ պարկ, ո՛չ հաց եւ ո՛չ դրամ. ո՛չ ալ ^բկրկին բաճկոն ունեցէք": **4** Որո՛ւ տուն որ մտնէք՝ հո՛ն մնացէք, ապա անկէ մեկնեցէք: **5** Իսկ անոնք որ չեն ընդունիր ձեզ, երբ դուրս ելլէք այդ քաղաքէն՝ թօթուեցէ՛ք ձեր ոտքերուն փոշին անգամ, իբր վկայութիւն անոնց դէմ»: **6** Անոնք ալ մեկնեցան եւ գիւղէ գիւղ կը շրջէին, ամէնուրեք անտարանելով ու բուժելով:

ՀԵՐՈՎՂԷՍԻ ՇՓՈԹՈՒԹԻՒՆԸ

(Մատթ. 14. 1-12: Մարկ. 6. 14-29)

7 Հերովղէս չորրորդապետը՝ անոր բոլոր կատարածներուն մասին լսելով՝ տարակոյսի մէջ էր, որովհետեւ ոմանք ըսած էին. **8** «Յովհաննէս մեռելներէն յարութիւն առաւ», եւ ոմանք. «Եղիա յայտնուեցաւ», իսկ ուրիշներ ալ. «Նախկին մարգարէներէն մէկը յարութիւն առաւ»: **9** Հերովղէս ըսաւ. «Յովհաննէսը ե՛ս գլխատեցի, իսկ ո՞վ պիտի ըլլայ ասիկա՝ որուն մասին այսպիսի բաներ կը լսեմ»: Ու կը ջանար տեսնել զայն:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԿԵՐԱԿՐԷ ՀԻՆԳ ՀԱԶԱՐԸ

(Մատթ. 14. 13-21: Մարկ. 6. 30-44: Յովհ. 6. 1-14)

^ա Ոմանք՝ առաքեալները

^բ Յուն.՝ իւրաքանչիւրը կրկին բաճկոն ունենայ

ՂՈՒԿԱՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

10 Առաքելները վերադարձան, ու պատմեցին անոր՝ ինչ որ ըրին. եւ առնելով զանոնք՝ մէկդի քաջուեցաւ ամայի տեղ մը, քաղաքի մը քով՝ որուն անունը Բեթսայիդա էր: **11** Երբ բազմութիւնները գիտցան՝ անոր հետեւեցան: Ինք ալ զանոնք ընդունելով՝ կը խօսէր անոնց Աստուծոյ թագաւորութեան մասին, եւ կը բժշկէր անոնք՝ որ բուժումի պէտք ունէին:

12 Երբ օրը սկսաւ մթննալ՝ տասներկուքը մօտեցան եւ ըսին անոր. «Արձակէ՛ բազմութիւնը, որպէսզի երթան շրջակայ գիւղերն ու արտերը, իջեւանին եւ ուտելիք գտնեն, որովհետեւ հոս ամայի տեղ մըն ենք»: **13** Ըսաւ անոնց. «Դո՛ւք անոնց կերակուր տուէք»: Անոնք ալ ըսին. «Մենք հինգ նկանակէն ու երկու ձուկէն աւելի բան չունինք, եթէ չերթանք այդ ամբողջ ժողովուրդին համար կերակուր չգնենք»: **14** (Արդարեւ հինգ հազարի չափ **այդ** մարդիկ կային:) Ըսաւ իր աշակերտներուն. «Նստեցուցէ՛ք աստոնք՝ յիսունական շարքերով»: **15** Այդպէս ըրին, ու բոլորն ալ նստեցուցին: **16** Ինք ալ առաւ **այդ** հինգ նկանակներն ու երկու ձուկերը, դէպի երկինք նայելով՝ օրհնեց զանոնք, կտրեց ու տուաւ աշակերտներուն, որպէսզի հրամցեն բազմութեան: **17** Կերան, բոլորն ալ կշտացան, եւ վերցնելով աւելցած բեկորները՝ տասներկու կողով **լեցուցին**:

ՊԵՏՐՈՍԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՅԻՍՈՒՍԻ ՄԱՍԻՆ

(Մատթ. 16. 13-19: Մարկ. 8. 27-29)

18 Երբ ինք առանձին կ'աղօթէր, աշակերտները իրեն հետ էին, եւ հարցուց անոնց. «Բազմութիւնները ինձի համար ի՞նչ կ'ըսեն, ո՞վ եմ»: **19** Անոնք ալ պատասխանեցին. «**Ոմանք՝** Յովհաննէս Մկրտիչը, ուրիշներ՝ Եղիան, ուրիշներ ալ՝ նախկին մարգարէներէն մէկը, որ յարութիւն առած է»: **20** Ինք ըսաւ անոնց. «Իսկ դո՛ւք ի՞նչ կ'ըսէք, ո՞վ եմ»: Պետրոս պատասխանեց. «Աստուծոյ Զրիստո՛սը»: **21** Յիսուս ազդարարեց անոնց, ու պատուիրեց որ ո՛չ մէկուն ըսեն այս բանը:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԽՕՍԻ ԻՐ ՉԱՐՉԱՐԱՆՔՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՄԱՀՈՒԱՆ ՄԱՍԻՆ

(Մատթ. 16. 20-28: Մարկ. 8. 30 - 9. 1)

22 Եւ ըսաւ. «Պէտք է որ մարդու Որդին շատ չարչարանքներ կրէ, մերժուի երէցներէն, քահանայապետներէն եւ դպիրներէն, սպաննուի ու յարութիւն առնէ երրորդ օրը»: **23** Եւ կ'ըսէր բոլորին. «Եթէ մէկը ուզէ գալ իմ ետեւէս՝ թող ուրանայ ինքզինքը, ամէն օր վերցնէ իր խաչը ու հետեւի ինձի. **24** որովհետեւ ո՛վ որ ուզէ փրկել իր անձը՝ պիտի կորսնցնէ զայն, իսկ ո՛վ որ կորսնցնէ իր անձը՝ ինձի համար, պիտի փրկէ զայն: **25** Զանի որ մարդ ի՞նչ օգուտ կ'ունենայ, եթէ շահի ամբողջ աշխարհը բայց կորսնցնէ ինքզինքը, կամ տուժէ: **26** Որովհետեւ ո՛վ որ ամօթ սեպէ զիս եւ իմ խօսքերս **դաւանիլը**, մարդու Որդին ալ ամօթ պիտի սեպէ զայն **դաւանիլը՝** երբ գայ իր ու Հօր եւ սուրբ հրեշտակներուն փառքով: **27** Բայց ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Հոս կայնողներէն կան ոմանք՝ որ մահ պիտի չհամտեսեն, մինչեւ որ տեսնեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը»:

ՅԻՍՈՒՍԻ ԱՅԼԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆԸ

(Մատթ. 17. 1-8: Մարկ. 9. 1-7)

28 Այս խօսքերէն գրեթէ ութ օր ետք՝ առնելով Պետրոսը, Յովհաննէսն ու Յակոբոսը՝ լեռը ելաւ աղօթելու: **29** Մինչ կ'աղօթէր, իր երեսին տեսքը փոխուեցաւ, եւ իր պատմուճանը ճերմակ ու փայլուն եղաւ: **30** Եւ ահա՛ երկու մարդիկ կը խօսակցէին իրեն հետ. անոնք Մովսէսն ու Եղիան, **31** փառքով երեւցած, եւ կը խօսէին անոր **այս կեանքէն**

ՂՈՒԿԱՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

մեկնումին մասին, որ պիտի իրագործուէր Երուսաղէմի մէջ: **32** Պետրոս ու անոր հետ եղողները քունով ծանրացած էին. երբ արթնցան, տեսան անոր փառքը եւ **այդ** երկու մարդիկը՝ որ անոր քով կեցած էին: **33** Երբ անոնք զատուեցան անոր քովէն, Պետրոս ըսաւ Յիսուսի. «Վարդապետ, լաւ է որ կենանք հոս եւ շինենք երեք վրան, մէկը՝ քեզի, մէկը՝ Մովսէսի ու մէկը՝ Եղիայի»։ որովհետեւ չէր գիտեր թէ ի՛նչ կը խօսէր: **34** Մինչ այսպէս կը խօսէր, ամպ մը եկաւ եւ հովանի եղաւ անոնց վրայ. ու երբ անոնք ամպին տակ մտան՝ վախցան: **35** Չայն մը եկաւ ամպէն՝ ըսելով. «Ա՛յս է իմ սիրելի Որդիս, անոր մտիկ ըրէք»։ **36** Երբ լսեցին **այդ** ձայնը՝ Յիսուս մինակ մնաց: Իրենք ալ լուռ կեցան, եւ այդ օրերը ո՛չ մէկուն բան մը պատմեցին իրենց տեսածներէն:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ՉԱՐ ՈԳԻ ՈՒՆԵՅՈՂ ՏՂԱՅ ՄԸ

(Մատթ. 17. 14-17: Մարկ. 9. 13-26)

37 Հետեւեալ օրը, երբ անոնք լեռնէն վար իջան, մեծ բազմութիւն մը դիմաւորեց զայն: **38** Բազմութենէն մարդ մը գոչեց. «Վարդապետ, կ'աղերսեմ քեզի, նայէ՛ որդիիս, քանի որ իմ մէկ հատիկս է: **39** Ահա՛ ոգի մը կը բռնէ զինք, ինք ալ յանկարծ կ'աղաղակէ. **ոգին** զինք ցնցելով կը փրփրցնէ, ու հազիւ կը հեռանայ իրմէ՛ ջախջախելով զինք: **40** Աղերսեցի քու աշակերտներուդ՝ որ դուրս հանեն զայն, բայց չկրցան»։ **41** Յիսուս պատասխանեց. «Ո՛վ անհաւատ ու խոտորեալ սերունդ, մինչեւ ե՞րբ ձեզի հետ պիտի ըլլամ եւ ձեզի հանդուրժեմ: Հո՛ս բեր որդիդ»։ **42** Երբ կը մօտենար, դելը գետին զարկաւ զայն ու սաստիկ ցնցեց: **43** Իսկ Յիսուս սաստեց անմաքուր ոգին, բժշկեց պատանին եւ տուաւ զայն իր հօր: **44** Բոլորը կ'ապշէին Աստուծոյ մեծամեծ գործերուն վրայ:

ՅԻՍՈՒՍ ԴԱՐՉԵԱԼ ԿԸ ԽՕՍԻ ԻՐ ՄԱՀՈՒԱՆ ՄԱՍԻՆ

(Մատթ. 17. 21-22: Մարկ. 9. 29-31)

Մինչ բոլորն ալ կը սքանչանային Յիսուսի բոլոր ըրածներուն վրայ, ան ըսաւ իր աշակերտներուն. «Դուք այս խօսքերը ձեր 'միտքը պահեցէք', որովհետեւ մարդու Որդին պիտի մատնուի մարդոց ձեռքը»։ **45** Բայց անոնք չէին հասկնար այս խօսքը, եւ անոնցմէ ծածկուած էր՝ որպէսզի չըմբռնեն. ու կը վախնային հարցնել իրեն այդ խօսքին մասին:

Ո՞Վ Է ՄԵԾԸ

(Մատթ. 18. 1-5: Մարկ. 9. 32-36)

46 Մտածում մըն ալ ծագեցաւ անոնց մէջ, թէ արդեօք ո՛վ է մեծագոյնը իրենց մէջ: **47** Յիսուս ըմբռնելով անոնց սիրտին մտածումը՝ առաւ մանուկ մը, կայնեցուց զայն իր քով, **48** ու ըսաւ անոնց. «Ո՛վ որ կ'ընդունի այս մանուկը իմ անունովս՝ զի՛ս կ'ընդունի, եւ ո՛վ որ զիս կ'ընդունի՝ զիս ղրկողը կ'ընդունի. որովհետեւ ա՛ն որ ամենէն պզտիկն է ձեր բոլորին մէջ, անիկա՛ պիտի ըլլայ մեծը»։

Ո՞Վ ՈՐ ՄԵԶԻ ԴԷՍ ՉԷ, ՄԵԶԻ ՀԵՏ Է

(Մարկ. 9. 37-39)

49 Յովհաննէս ըսաւ. «Վարդապետ, մէկը տեսանք որ դելեր կը հանէր քու անունովդ,

* **Յուն.**՝ ականջներուն մէջ դրէք

եւ արգիլեցինք զայն՝ քանի որ մեզի չի հետեւիր»։ 50 Յիսուս ըսաւ անոր. «Մի՛ արգիլէք, որովհետեւ ա՛ն որ մեզի հակառակ չէ, մեր՝ կողմէն է»։

ՍԱՄԱՐԻԱՅԻ ԳԻՒՂԵՐԷՆ ՄԷԿԸ ԿԸ ՄԵՐԺԷ ՅԻՍՈՒՍԻ ՄՈՒՏԸԸ

51 Երբ իր աշխարհէն վերանալու ժամանակը հասաւ՝, «հաստատապէս որոշեց» Երուսաղէմ երթալ։ 52 Եւ իր առջեւէն ղրկեց պատգամաւորներ, որոնք երբ գացին՝ մտան Սամարացիներուն մէկ գիւղը, որպէսզի պատրաստութիւն տեսնեն իրեն համար։ 53 Բայց չընդունեցին զայն, որովհետեւ անոր երեսը դէպի Երուսաղէմ ուղղուած էր։ 54 Երբ իր աշակերտները՝ Յակոբոս ու Յովհաննէս՝ տեսան ասիկա, ըսին անոր. «Տէ՛ր, կ'ուզե՞ս որ ըսենք, որպէսզի երկինքէն կրակ իջնէ եւ սպառէ զանոնք, ինչպէս Եղիա ալ ըրաւ»։ 55 Դարձաւ ու յանդիմանեց զանոնք՝ ըսելով. «Չէք գիտեր թէ ի՛նչ հոգիի տէր էք. 56 Կորովհետեւ մարդու Որդին եկաւ ո՛չ թէ մարդոց անձերը կորսնցնելու, հապա՛ փրկելու»։ Եւ ուրիշ գիւղ մը գացին։

ՅԻՍՈՒՍԻ ԻՆՔՆԱԿՈՉ ՂԵՏԵԻՈՐԴՆԵՐԸ

(Մատթ. 8. 19-22)

57 Երբ անոնք ճամբան կ'երթային, մէկը ըսաւ անոր. «Տէ՛ր, պիտի հետեւիմ քեզի՝ ո՛ւր որ երթաս»։ 58 Յիսուս ըսաւ անոր. «Աղուէսները որջեր ունին, ու երկինքի թռչունները՝ բոյներ, բայց մարդու Որդին տե՛ղ մը չունի՝ ուր հանգչեցնէ իր գլուխը»։

59 Ուրիշի մըն ալ ըսաւ. «Ղետեւէ՛ ինձի»։ Իսկ ան ըսաւ. «Տէ՛ր, արտօնէ՛ ինձի, որ նախ երթամ՝ թաղեմ հայրս»։ 60 Յիսուս ըսաւ անոր. «Թո՛ղ մեռելներուն՝ թաղել իրենց մեռելները, իսկ դուն գնա՛ ու քարոզէ՛ Աստուծոյ թագաւորութիւնը»։

61 Ուրիշ մըն ալ ըսաւ. «Տէ՛ր, պիտի հետեւիմ քեզի. բայց արտօնէ՛ որ նախ հրաժեշտ առնեմ տանս մէջ եղողներէն»։ 62 Յիսուս ըսաւ անոր. «Ո՛չ մէկը՝ որ կը դնէ ձեռքը մաճին վրայ ու ետեւ կը նայի՝ յարմար է Աստուծոյ թագաւորութեան»։

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ՂՐԿԷ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԸ

10

Ասկէ ետք՝ Տէրը ուրիշ եօթանասուն ալ որոշեց, եւ իր առջեւէն երկու-երկու ղրկեց զանոնք բոլոր քաղաքներն ու տեղերը՝ ուր ինք պիտի երթար։ 2 Եւ ըսաւ անոնց. «Ղունձքը ի՛րապէս շատ է, բայց գործաւորները՝ քիչ. ուրեմն հունձքին Տէրո՛ջ աղերսեցէք, որ գործաւորներ ուղարկէ իր հունձքին։ 3 Գացէ՛ք. ահա՛ ես կը ղրկեմ ձեզ իբր գառնուկներ՝ գայլերու մէջ։ 4 Կ՛մեզի հետ մի՛ առնէք՝ ո՛չ քսակ, ո՛չ պարկ, ո՛չ ալ կօշիկներ, ու ճամբան ո՛չ մէկը բարեւեցէք։ 5 Որեւէ տուն որ մտնէք՝ նախ ըսէք. «Բարե՛ւ այս տան»։ 6 Եթէ հոն

¹ Ոմանք՝ ձեզի հակառակ չէ, ձեր

² Յուն.՝ օրերը լրացան

³ Յուն.՝ երեսը հաստատեց

⁴ Ոմանք չունին

⁵ Յուն.՝ Մի՛ կրէք

⁶ Յուն.՝ Խաղաղութի՛ւն

ՂՈՒԿԱՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

բարեւի արժանի մարդ կայ, ձեր բարեւը պիտի հանգչի անոր վրայ. այլապէս՝ պիտի դառնայ ձեզի: **7** Մնացէ՛ք այդ տան մէջ, եւ կերէ՛ք ու խմեցէ՛ք անոնց քով, որովհետեւ գործաւորը արժանի է իր վարձքին. մի՛ երթաք տունէ տուն: **8** Որեւէ քաղաք որ մտնէք եւ ընդունին ձեզ, կերէ՛ք ի՛նչ որ հրամցնեն ձեզի: **9** Բուժեցէ՛ք անոր մէջի հիւանդները եւ ըսէ՛ք անոնց. «Աստուծոյ թագաւորութիւնը մօտեցած է ձեզի»: **10** Բայց որեւէ քաղաք որ մտնէք ու չընդունին ձեզ, երթալով անոր հրապարակները՝ ըսէ՛ք. **11** «Այն փոշին ալ՝ որ մեր **ոտքերուն** փակած է ձեր քաղաքէն, կը թօթուենք ձեզի. բայց սա՛ գիտցէ՛ք, որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը մօտեցած է ձեզի»: **12** Կը յայտարարեմ ձեզի. «Այն օրը Սողոմոն **դատաստանը** աւելի դիւրին պիտի ըլլայ, քան այդ քաղաքին»:

ԱՆՀԱԻԱՏ ԶԱՂԱՔՆԵՐԸ

(Մատթ. 11. 20-24)

13 «Վա՛յ քեզի, Զորագի՛ն, վա՛յ քեզի, Բեթսայիդա՛. որովհետեւ եթէ Տիրոսի ու Սիդոնի մէջ կատարուած ըլլային այն հրաշքները՝ որոնք կատարուեցան ձեր մէջ, շատո՛նց ապաշխարած պիտի ըլլային՝ քուրճով եւ մոխիրի մէջ նստելով: **14** Բայց դատաստանին օրը՝ աւելի դիւրին պիտի ըլլայ Տիրոսի ու Սիդոնի, քան ձեզի: **15** Եւ դո՛ւն, Կափառնայո՛ւմ, որ բարձրացած ես մինչեւ երկինք, պիտի իջնես մինչեւ «դժոխք: **16** Ա՛ն որ մտիկ կ'ընէ ձեզի՝ մտիկ կ'ընէ ինծի՛. իսկ ա՛ն որ կ'անարգէ ձեզ՝ կ'անարգէ զի՛ս, եւ ա՛ն որ կ'անարգէ զիս՝ կ'անարգէ զիս ղրկո՛ղը»:

ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԻՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ

17 Եօթանասուն **աշակերտները** վերադարձան ուրախութեամբ, եւ ըսին. «Տէ՛ր, քու անունովդ՝ դեւերն ալ կը հպատակէին մեզի»: **18** **Յիսուս** ըսաւ անոնց. «Կը տեսնէի Սատանան, որ վար կ'իյնար երկինքէն՝ փայլակի նման: **19** Ահա՛՝ ձեզի իշխանութիւն կու տամ՝ կոխելու օձերու, կարիճներու, եւ թշնամիին ամբողջ զօրութեան վրայ. բնա՛ւ բան մը պիտի չվնասէ ձեզի: **20** Բայց դուք մի՛ ուրախանաք՝ որ **չար** ոգիները կը հպատակին ձեզի. այլ մանաւանդ ուրախացէ՛ք՝ որ ձեր անունները գրուած են երկի՛նքը»:

ՅԻՍՈՒՍ Կ՛ՈՒՐԱԽԱՆԱՅ

(Մատթ. 11. 25-27, 13. 16-17)

21 Այդ նոյն ժամուն՝ Յիսուս Հոգիով ցնծաց եւ ըսաւ. «Կը ներբողեմ քեզ, Հա՛յր, Տէր երկինքի ու երկրի, որ այս բաները ծածկեցիր իմաստուններէն եւ խելացիներէն, ու յայտնեցիր երախաներո՛ւն: Այո՛, Հա՛յր, որովհետեւ ա՛յսպէս հաճելի եղաւ քու առջեւ: **22** Ամէն բան յանձնուեցաւ ինծի՛՝ իմ Հօրմէս, ու ո՛չ մէկը գիտէ թէ ո՛վ է Որդին, բայց միայն՝ Հայրը, եւ թէ ո՛վ է Հայրը, բայց միայն՝ Որդին, եւ ա՛ն՝ որուն Որդին փափաքի յայտնել»:

23 Աշակերտներուն դառնալով՝ առանձին ըսաւ. «Երանի՛ այն աչքերուն՝ որ կը տեսնեն ձեր տեսածները. **24** արդարեւ կը յայտարարեմ ձեզի. «Շատ մարգարէներ ու թագաւորներ ուզեցին տեսնել ձեր տեսածները՝ բայց չտեսան, եւ լսել ձեր լսածները՝ բայց չլսեցին»:

ԲԱՐԻ ՍԱՄԱՐԱՅԻՆ ԱՌԱԿԸ

* Այսինքն՝ մեռած անձերու կայանը

25 Ահա՛ օրհնական մը կանգնեցաւ, ու փորձելով զայն՝ ըսաւ. «Վարդապետ, ի՞նչ ընեմ՝ որ ժառանգեմ յաւիտենական կեանքը»: **26** Ան ալ ըսաւ անոր. «Ի՞նչ գրուած է Օրէնքին մէջ, ի՞նչպէս կը կարդաս»: **27** Ան պատասխանեց. «Սիրէ՛ Տէրը՝ քու Աստուածդ՝ ամբողջ սիրտովդ, ամբողջ անձովդ, ամբողջ զօրութեամբդ եւ ամբողջ միտքովդ, ու ընկերդ՝՝ քու անձիդ՝ պէս»: **28** Ինք ալ ըսաւ անոր. «Շիտա՛կ պատասխանեցիր, ըրէ՛ ատիկա՝ ու պիտի ապրիս»: **29** Իսկ ան՝ ուզելով արդարացնել ինքզինք՝ ըսաւ Յիսուսի. «Բայց ո՞վ է իմ ընկերս»: **30** Յիսուս պատասխանեց. «Մէկը երուսաղէմէն երիքով կ'իջնէր եւ աւազակներու ձեռքը ինկաւ, որոնք մերկացուցին զայն, վիրաւորելով կիսամեռ թողուցին ու գացին: **31** Պատահեցաւ որ քահանայ մը իջնէ այդ ճամբայէն. տեսնելով զայն՝ միւս կողմէն անցաւ: **32** Նմանապէս Ղեւտացի մը հասնելով այդ տեղը՝ գնաց եւ տեսաւ, ու միւս կողմէն անցաւ: **33** Բայց Սամարացի մը՝ որ կը ճամբորդէր, եկաւ անոր քով, եւ տեսնելով զայն՝ գթաց: **34** Մօտեցաւ, փաթեց անոր վէրքերը, վրան ձէթ ու գինի թափելով եւ իր գրաստին վրայ դնելով՝ տարաւ զայն պանդոկ մը, ու հոգ տարաւ անոր: **35** Հետեւեալ օրը՝ երբ կը մեկնէր անկէ, հանեց երկու դահեկան, տուաւ պանդոկապետին եւ ըսաւ անոր. «Հո՛գ տար ասոր, ու ի՛նչ որ աւելի ծախսես՝ պիտի վճարեմ քեզի երբ վերադառնամ»: **36** Ուրեմն այս երեքէն ո՞վ կը կարծես թէ ընկերը եղաւ աւազակներու ձեռքը ինկողիս»: **37** Ան ալ ըսաւ. «Ա՛ն՝ որ կարեկցեցաւ անոր»: Ուստի Յիսուս ըսաւ անոր. «Գնա՛, դո՛ւն ալ նոյնպէս ըրէ՛»:

ՅԻՍՈՒՍ Կ'ԱՅՅԵԼԷ ՄԱՐԹԱՅԻ ՈՒ ՄԱՐԻԱՄԻ

38 Երբ անոնք կ'երթային՝ ինք գիւղ մը մտաւ, եւ կին մը՝ Մարթա անունով՝ ընդունեց զայն իր տունը: **39** Ան քոյր մը ունէր՝ որուն անունը Մարիամ էր. ան **եկաւ**, նստաւ Յիսուսի ոտքերուն քով, եւ մտիկ կ'ընէր անոր խօսքերը: **40** Բայց Մարթա շատ զբաղած էր սպասարկութեամբ: Եկաւ **անոր** քով ու ըսաւ. «Տէ՛ր, հոգ չե՞ս ըներ՝ որ քոյրս մինակ ձգեց զիս սպասարկութեան մէջ. ուրեմն ըսէ՛ իրեն՝ որ օգնէ ինձի»: **41** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Մարթա՛, Մարթա՛, դուն շատ բաներու համար կը մտահոգուիս եւ իրար կ'անցնիս. **42** բայց մէկ բան պէտք է, ու Մարիամ ընտրեց այդ լաւ բաժինը, որ պիտի չառնուի իրմէ»:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ՍՈՐՎԵՅՆԷ ԱՂՈԹԵԼ

(Մատթ. 6. 9-13, 7. 7-11)

11

Երբ տեղ մը կ'աղօթէր, դադրելէն ետք իր աշակերտներէն մէկը ըսաւ իրեն. «Տէ՛ր, աղօթե՛լ սորվեցուր մեզի, ինչպէս Յովհաննէս սորվեցուց իր աշակերտներուն»: **2** Ուստի ըսաւ անոնց. «Երբ կ'աղօթէք՝ ըսէ՛ք. “Հա՛յր՝ մեր՝ որ երկինքն ես”, քու անունդ սուրբ ըլլայ. քու թագաւորութիւնդ գայ. ^բքու կամքդ ըլլայ, ինչպէս երկինքը՝ նոյնպէս երկրի վրայ”: **3** Մեր ամէնօրեայ հացը՝ տո՛ւր մեզի օրէ օր. **4** ներէ՛ մեզի մեր մեղքերը, քանի որ մենք ալ

^բ **Յուն.**՝ քեզի

^ա **Ոմանք չունին**

^բ **Ոմանք չունին**

կը ներենք բոլոր անոնց՝ որ պարտապան են մեզի. ու մի՛ տանիր մեզ փորձութեան, ⁴հապա ազատէ՛ մեզ Չարէն՝ □»:

5 Նաեւ ըսաւ անոնց. «Պէ՛տէ ձեզմէ մէկը՝ բարեկամ մը ունենայ, ու կէս գիշերին երթայ անոր եւ ըսէ. “Բարեկամ, ինծի երեք նկանակ փոխ տուր. **6** որովհետեւ մէկ բարեկամս ճամբորդած ատեն ինծի եկաւ, եւ ոչինչ ունիմ՝ անոր հրամցնելու□, **7** ու եթէ ան ներսէն պատասխանէ. “Զիս մի՛ անհանգստացներ. արդէն դուռը գոցուած է, ու զաւակներս իմ քովս՝ անկողինին մէջ են. չեմ կրնար կանգնիլ եւ քեզի **հաց** տալ□, **8** կը յայտարարեմ ձեզի. “Թէեւ բարեկամութեան համար **ոտքի** չելլէ՝ անոր տալու, անոր **պատճառած** տաղտուկին՝ համար պիտի կանգնի ու պէտք եղածը տայ անոր□: **9** Ես ալ կը յայտարարեմ ձեզի. “Խնդրեցէ՛ք՝ եւ պիտի տրուի ձեզի. փնտռեցէ՛ք՝ ու պիտի գտնէք. **դուռը** բախեցէ՛ք՝ եւ պիտի բացուի ձեզի: **10** Որովհետեւ ո՛վ որ խնդրէ՛ կը ստանայ, ո՛վ որ փնտռէ՛ կը գտնէ, եւ ո՛վ որ **դուռը** բախէ՛ պիտի բացուի անոր: **11** Եթէ որդի մը հաց ուզէ ձեզմէ ոեւէ մէկէն՝ որ հայր է, միթէ քա՞ր պիտի տայ անոր. կամ եթէ ձուկ **ուզէ**, միթէ ձուկին տեղ **օ՞ճ** պիտի տայ անոր. **12** կամ եթէ հաւկիթ ուզէ, միթէ կարի՞ճ պիտի տայ անոր: **13** Ուրեմն եթէ դո՛ւք որ չար էք՝ գիտէք ձեր զաւակներուն բարի նուէրներ տալ, ո՛րչափ աւելի **ձեր** Հայրը երկինքէն Սուրբ Հոգի՛ն պիտի տայ անոնց՝ որ կը խնդրեն իրմէ□»:

ՅԻՍՈՒՍ ԵՒ ԲԷԵՂՉԵՐՈՒՂ
(Մատթ. 12. 22-30: Մարկ. 3. 20-27)

14 ⁴Յիսուս կը հաներ դեւ մը՝ որ համր էր: Երբ դեւը դուրս ելաւ՝ համրը խօսեցաւ, եւ բազմութիւնները սքանչացան: **15** Բայց անոնցմէ ոմանք ըսին. «Ան դեւերու Բէեղզերուդ իշխանին միջոցով կը հանէ դեւերը»: **16** Ուրիշներ ալ՝ փորձելու համար՝ կը խնդրէին իրմէ նշան մը երկինքէն: **17** Բայց ինք գիտնալով անոնց մտածումները՝ ըսաւ անոնց. «Ինքնիր դէմ բաժնուած որեւէ թագաւորութիւն՝ կ՛աւերի, եւ տուն մը ⁵ինքնիր դէմ **բաժնուած՝** կը փլչի: **18** Հապա եթէ Սատանա՛ն ինքնիր դէմ բաժնուած է, անոր թագաւորութիւնը ի՞նչպէս պիտի կենայ. որովհետեւ կ'ըսէք թէ Բէեղզերուդո՞վ կը հանեմ դեւերը: **19** Իսկ եթէ ես Բէեղզերուդով կը հանեմ դեւերը, ձեր որդիները ինչո՞վ կը հանեն. ուստի անո՛նք պիտի ըլլան ձեր դատաւորները: **20** Բայց եթէ ես Աստուծո՛յ մատով կը հանեմ դեւերը, ուրեմն Աստուծոյ թագաւորութիւնը հասած է ձեր վրայ: **21** Երբ ուժեղ **մարդ** մը՝ զէնքերը վրան առած՝ պահպանէ իր **տան** գաւիթը, անոր ինչքը կը մնայ խաղաղութեան մէջ: **22** Բայց երբ իրմէ աւելի ուժեղը ⁶յարձակի վրան ու յաղթէ անոր, կը գրաւէ անոր զէնքերը՝ որոնց ան վստահած էր, եւ կը բաշխէ իրմէ **առած** կողոպտուողը: **23** Ա՛ն որ ինծի հետ չէ՛ ինծի հակառակ է, եւ ա՛ն որ ինծի հետ չի հաւաքեր՝ կը ցրուէ»:

⁴ Ոմանք չունին

⁵ Յուն.՝ Ձեզմէ ո՞վ է ան՝ որ

⁶ Յուն.՝ աներեսութեան

⁷ Յուն.՝ Ան

⁸ Յուն.՝ տան

⁹ Յուն.՝ գայ

ՉԱՐ ՈԳԻՒՆ ՎԵՐԱԴԱՐՉԸ

(Մատթ. 12. 43-45)

24 «Երբ անմաքուր ոգին դուրս ելլէ մարդէ մը, կը շրջի անջուր տեղեր, հանգստութիւն կը փնտռէ, ու եթէ չգտնէ՝ կ'ըսէ. «Վերադառնամ իմ տունս՝ ուրկէ ելայ: 25 Եւ կու գայ, գայն կը գտնէ ակուած ու զարդարուած: 26 Այն ատեն կ'երթայ, եւ իրեն հետ կ'առնէ ուրիշ եօթը ոգիներ՝ իրմէ աւելի չար, ու մտնելով՝ կը բնակին հոն, եւ այդ մարդուն վերջին վիճակը առաջինէն աւելի գէշ կ'ըլլայ»:

ՃՇՄԱՐԻՏ ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ

27 Երբ ան այս բաները կը խօսէր, բազմութեան մէջէն կին մը ծայնը բարձրացուց ու ըսաւ անոր. «Երանի՛ այն որովայնիս՝ որ կրեց քեզ, եւ այն ծիծերուն՝ որոնք Քկաթ տուին քեզի»: 28 Իսկ ինք ըսաւ. «Մա՛նաւանդ երանի՛ անոնց, որ կը լսեն Աստուծոյ խօսքը ու կը պահեն»:

ՀՐԱԾՔԻ ՄԸ ԽՆԴՐԱՆԸ

(Մատթ. 12. 38-42)

29 Երբ բազմութիւնները կը խռնուէին անոր շուրջ, ինք ըսաւ. «Այս սերունդը չար է, նշան կը խնդրէ. սակայն ուրիշ նշան պիտի չտրուի անոր, բայց միայն Յովնան մարգարէին նշանը: 30 Որովհետեւ ինչպէս Յովնան նշան եղաւ Նինուէցիներուն, այնպէս մարդու Որդին պիտի ըլլայ այս սերունդին: 31 Հարաւի թագուհին՝ դատաստանին օրը ոտքի պիտի ելլէ այս սերունդին մարդոց դէմ ու պիտի դատապարտէ ասոնք, որովհետեւ եկաւ երկրի ծայրերէն՝ լսելու Սողոմոնի իմաստութիւնը. եւ ահա՛ Սողոմոնէ մեծ մէկը կայ հոս: 32 Նինուէի մարդիկը դատաստանին օրը պիտի կանգնին այս սերունդին դէմ ու պիտի դատապարտեն զայն, որովհետեւ զղջացին Յովնանի քարոզութեամբ. եւ ահա՛ Յովնանէ մեծ մէկը կայ հոս»:

ՄԱՐՄԻՆԻՆ ԾՐԱԳԸ

33 «Ո՛չ մէկը՝ ճրագը վառելէ ետք՝ կը դնէ ծածուկ տեղ մը, կամ ալ՝ գրուանի տակ, հապա՛ աշտանակի՛ վրայ, որպէսզի ներս մտնողները տեսնեն փայլը: 34 Մարմինին ճրագը աչքն է. ուրեմն երբ աչքդ պարզ է՝ ամբողջ մարմինդ ալ լուսաւոր կ'ըլլայ, բայց երբ աչքդ չար է՝ մարմինդ ալ խաւարամած կ'ըլլայ: 35 Ուստի ուշադիր եղիր, որ քու մէջդ եղած լոյսը խաւար չըլլայ: 36 Ուրեմն եթէ ամբողջ մարմինդ լուսաւոր է ու մութ մաս մը չունի, ամբողջովին լուսաւոր կ'ըլլայ, ինչպէս երբ ճրագ մը կը լուսաւորէ քեզ իր փայլով»:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏԷ ՓԱՐԻՍԵՅԻՆԵՐՆ ՈՒ ԴՊԻՐՆԵՐԸ

(Մատթ. 23. 1-36: Մարկ. 12. 38-40)

37 Երբ այս բաները կը խօսէր, Փարիսեցի մը կը թախանձէր անոր՝ որ իր քով ճաշէ: Ան ալ մտաւ եւ սեղան նստաւ: 38 Երբ Փարիսեցին տեսաւ՝ զարմացաւ, որովհետեւ ճաշէն առաջ չլուացուեցաւ: 39 Տէրը ըսաւ անոր. «Հիմա դուք՝ Փարիսեցիներ, կը մաքրէք

* Յուն.՝ դուն ծծեցիր

գաւաթին ու պնակին արտաքինը, բայց ձեր ներքինը լեցուն է յափշտակութեամբ եւ չարութեամբ: **40** Անմիտներ՛ր, ա՛ն որ արտաքինը ըրաւ, ներքինն ալ ինք չըրա՞ւ: **41** Սակայն ողորմութի՛ն տուէք **անոնց** մէջ եղածներէն, եւ ահա՛ ամէն բան մաքուր կ'ըլլայ ձեզի»: **42** «Բայց վա՛յ ձեզի՝ Փարիսեցիներուդ, որ կը վճարէք անանուխին, փեգեցնային եւ ամէն **տեսակ** բանջարեղէնի տասանորդը, բայց զանց կ'ընէք իրաւունքը եւ Աստուծոյ սէրը. ասո՛նք պէտք է ընէիք, ու զանոնք չթողուիք: **43** Վա՛յ ձեզի՝ Փարիսեցիներուդ, որ կը սիրէք առաջին աթոռները՝ ժողովարաններու մէջ, եւ բարեւները՝ հրապարակներուն վրայ: **44** Վա՛յ ձեզի՝ կեղծաւոր դպիրներ ու Փարիսեցիներ, որ նման էք անյայտ գերեզմաններու, որոնց վրայէն մարդիկ կը քալեն եւ չեն գիտեր»:

45 Օրինականներէն մէկը ըսաւ անոր. «Վարդապետ, ա՛յսպէս խօսելով՝ մե՛զ ալ կը նախատես»: **46** Իսկ ան ըսաւ. «Ձեզի՛ ալ վա՛յ՝ օրինականներո՛ւդ, որ դժուարակիր բռներ կը բռնցնէք մարդոց, բայց դուք՝ ձեր մէ՛կ մատով չէք հպիր **այդ** բռներուն: **47** Վա՛յ ձեզի, որ գերեզմաններ կը կառուցանէք մարգարէներուն, մինչդեռ ձեր հայրերը սպաննեցին զանոնք: **48** Ուստի կը վկայէք եւ հաւանութիւն կու տաք ձեր հայրերուն գործերուն. որովհետեւ իսկապէս իրե՛նք սպաննեցին զանոնք, ու դուք գերեզմաններ կը կառուցանէք անոնց: **49** Հետեւաբար՝ Աստուծոյ իմաստութիւնը նաեւ ըսաւ. “Անոնց պիտի դրկեմ մարգարէներ եւ առաքեալներ: Անոնցմէ ոմանք պիտի սպաննեն ու ոմանք հալածեն, **50** որպէսզի աշխարհի հիմնադրութենէն ի վեր թափուած բոլոր մարգարէներուն արիւնը պահանջուի այս սերունդէն: **51** Աբելի արիւնէն մինչեւ Զաքարիայի արիւնը, որ թափուեցաւ զոհասեղանին ու տաճարին մէջտեղ, այո՛, կը յայտարարեմ ձեզի, պիտի պահանջուի այս սերունդէն: **52** Վա՛յ ձեզի՝ օրինականներուդ, որ վերցուցիք գիտութեան բանալին. դո՛ւք չմտաք, եւ մտնողներն ալ արգիլեցիք»:

53 Երբ այս բաները կ'ըսէր անոնց, դպիրներն ու Փարիսեցիները սկսան բռնուի կերպով ճնշել զինք, եւ խօսեցնել շատ բաներու մասին. **54** անոր դարան պատրաստելով՝ կը փնտռէին թէ ի՛նչպէս անոր բերանէն օխօսք մը՝ որսան, որպէսզի ամբաստանեն զինք:

ԿԵՂԾԱԻՈՐՈՒԹԵԱՆ ԴԷՍ ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
(Մատթ. 10. 26-27)

12

Այդ միջոցին, երբ բիրաւոր բազմութիւններ հաւաքուեցան,– ա՛յնքան՝ որ զիրար կը կոխկռտէին,– սկսաւ “Նախ ըսել իր աշակերտներուն. «Զգուշացէ՛ք” Փարիսեցիներու խմորէն, որ կեղծաւորութիւնն է: **2** Որովհետեւ ոչինչ կայ ծածկուած՝ որ պիտի չյայտնուի, ո՛չ ալ գաղտնի՝ որ պիտի չգիտցուի: **3** Ուստի ինչ որ ըսիք խաւարին մէջ՝ պիտի լսուի լոյսին մէջ, եւ այն որ ականջին խօսեցաք ներքին սենեակներուն մէջ՝ պիտի հրապարակուի տանիքներո՛ւն վրայ»:

ՈՐՄԷ՞ ՎԱԽՆԱԼ
(Մատթ. 10. 28-31)

4 «Բայց ձեզի՛ իմ բարեկամներուս՝ կ'ըսեմ. “Մի՛ վախնաք անոնցմէ՝ որ կը սպաննեն մարմինը, եւ **կարողութիւն** չունին անկէ աւելի բան մը ընելու: **5** Հապա ձեզի ցոյց տամ թէ որմէ՛ պէտք է վախնաք: Վախցէ՛ք անկէ՝ որ սպաննելէ ետք իշխանութիւն ունի գեհեճը

՝ **Յուն.**՝ որեւէ բան

“ **Կամ**՝ ըսել իր աշակերտներուն. « Նախ զգուշացէ՛ք

ՂՈՒԿԱՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

Գետելու: Այո՛, կը յայտարարեմ ձեզի, անկէ՛ վախցէք⁶: 6 Հինգ ճճճճճ երկու դանգի չե՞ն ծախուիր. սակայն անոնցմէ ո՛չ մէկը մոռցուած է Աստուծոյ առջեւ: 7 Բայց ձեր գլուխին բոլոր մագերն ալ համրուած են. ուրեմն մի՛ վախնաք, որովհետեւ դուք շատ ճճճճճներէ աւելի կ'արժէք»:

ՅԻՍՈՒՍԸ ԴԱԻԱՆԻԼ ԵՒ ՈՒՐԱՆԱԼ

(Մատթ. 10. 32-33, 12. 32, 10. 19-20)

8 «Կը յայտարարեմ ձեզի. “Ո՛վ որ դաւանի զիս մարդոց առջեւ, մարդու Որդին ալ պիտի դաւանի զայն Աստուծոյ հրեշտակներուն առջեւ: 9 Բայց ա՛ն որ ուրանայ զիս մարդոց առջեւ, ի՛նք ալ պիտի ուրացուի Աստուծոյ հրեշտակներուն առջեւ: 10 Ո՛վ որ խօսք մը ըսէ մարդու Որդիին դէմ՝ պիտի ներուի անոր, բայց ա՛ն որ հայհոյէ Սուրբ Հոգիին դէմ՝ պիտի չնեքուի անոր⁷: 11 Երբ տանին ձեզ ժողովարաններու, իշխանութիւններու եւ պետութիւններու առջեւ, մի՛ մտահոգուիք թէ ի՛նչպէս կամ ի՛նչ բանով պիտի ջատագովէք դուք ձեզ, կամ ի՛նչ պիտի ըսէք. 12 որովհետեւ Սուրբ Հոգին պիտի սորվեցնէ ձեզի նոյն ժամուն՝ ի՛նչ որ պէտք է խօսիլ»:

ԱՆՄԻՏ ՀԱՐՈՒՍՏԻՆ ԱՌԱԿԸ

13 Բազմութեան մէջէն մէկը ըսաւ անոր. «Վարդապետ, ըսէ՛ եղբօրս՝ որ ինծի հետ բաժնէ մեզի ինկած ժառանգութիւնը»:⁸ 14 Ան ալ ըսաւ անոր. «Մա՛րդ, ո՞վ նշանակեց զիս իրաւարար կամ բաժնող՝ ձեր վրայ»:⁹ 15 Ապա ըսաւ անոնց. «Ուշադի՛ր եղէք եւ զգուշացէ՛ք ազահութենէ. որովհետեւ մէկուն ստացուածքներուն առատութենէն կախուած չէ իր կեանքը»:

16 Առակ մըն ալ խօսեցաւ անոնց՝ ըսելով. «Հարուստ մարդու մը արտերը տուին առատ բերքեր, 17 եւ ան կը մտածէր ինքնիրեն՝ ըսելով. “Ի՞նչ ընեմ, որովհետեւ տեղ չունիմ՝ ուր բերքերս ժողովեմ¹⁰: Եւ ըսաւ. 18 “Սա՛ պիտի ընեմ. պիտի քանդեմ ամբարներս, պիտի կառուցանեմ աւելի՛ մեծերը, հոն պիտի ժողովեմ իմ բոլոր բերքերս ու բարիքներս, 19 եւ պիտի ըսեմ անձիս. «Ո՛վ իմ անձս, շատ բարիքներ ունիս՝¹¹ դիզուած շատ տարիներու համար. հանգչէ՛, կե՛ր, խմէ՛ եւ զուարճացի՛ր»¹²: 20 Բայց Աստուած ըսաւ անոր. “Անմի՛տ, այս գիշեր անձդ պիտի պահանջուի քեզմէ. ուստի որո՞ւ պիտի ըլլան այդ պատրաստած բաներդ¹³: 21 Այսպէս է ան՝ որ գանձ կը դիզէ ինքնիրեն համար, բայց չի հարստանար Աստուծոյ մօտ»:

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՎՍՏԱՀԻԼ

(Մատթ. 6. 25-34)

22 Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն. «Ուստի կը յայտարարեմ ձեզի. “Մի՛ մտահոգուիք ձեր անձին համար՝ թէ ի՛նչ պիտի ուտէք, ո՛չ ալ մարմինին համար՝ թէ ի՛նչ պիտի հագնիք. 23 որովհետեւ անձը կերակուրէն աւելի է, ու մարմինը՝ հագուստէն: 24 Դիտեցէ՛ք ագռաւները, որոնք ո՛չ կը սերմանեն եւ ո՛չ կը հնձեն, որոնք ո՛չ շտեմարաններ ունին, ո՛չ ալ ամբարներ, բայց Աստուած կը կերակրէ զանոնք. դուք ո՛րչափ աւելի կ'արժէք թռչուններէն: 25 Ձեզմէ ո՞վ կրնայ մտահոգուելով կանգուն մը աւելցնել հասակին վրայ: 26 Հապա եթէ չէք կրնար ամենափոքր բանը փոխել, ինչո՞ւ կը մտահոգուիք ուրիշ

⁶ Յուն.՝ դրուած

ՂՈՒԿԱՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԸ

բաներու համար: **27** Դիտեցէ՛ք շուշանները, **թէ** ի՛նչպէս կ'աճին: Ո՛չ կ'աշխատին եւ ո՛չ կը մանեն. բայց կը յայտարարեմ ձեզի թէ Սողոմոն ալ՝ իր ամբողջ փառաւորութեան մէջ՝ չհագուեցաւ անոնցմէ մէկուն պէս: **28** Ուստի եթէ խոտը, որ այսօր դաշտի մէջ է ու վաղը փուռը պիտի նետուի, Աստուած ա՛յդպէս կը հագուեցնէ, ո՛րչափ անելի ձե՛զ, թերահաւատներ: **29** Ա՛յ դուք մի՛ փնտռէք թէ ի՛նչ պիտի ուտէք եւ ի՛նչ պիտի խմէք, ու մի՛ շփոթիք. **30** որովհետեւ աշխարհի ազգերը կը փնտռեն այդ բոլոր բաները, եւ ձեր Հայրը գիտէ թէ ասոնք պէտք են ձեզի: **31** Հապա դուք խնդրեցէ՛ք Աստուծոյ թագաւորութիւնը, ու այդ բոլոր բաներն ալ պիտի տրուին ձեզի»:

ԵՐԿՆԱՅԻՆ ԳԱՆՁԵՐԸ

32 «Մի՛ վախճար, պզտի՛կ հօտ, որովհետեւ ձեր Հայրը բարեհաճեցաւ՝ որ ձեզի տայ թագաւորութիւնը: **33** Ծախեցէ՛ք ձեր ինչքը եւ ողորմութի՛նն տուէք. չմաշո՛ղ քսակներ պատրաստեցէ՛ք ձեզի համար, ու չպակտո՛ղ գանձ մը՝ երկինքը, ուր ո՛չ գողը կը մօտենայ եւ ո՛չ ցեցը կ'ապականէ: **34** Որովհետեւ ո՛ւր որ է ձեր գանձը, հո՛ն պիտի ըլլայ նաեւ ձեր սիրտը»:

ԱՐԹՈՒՆ ԾԱՌԱՆԵՐԸ

35 «Ձեր մէջքերը թող գօտետրուած ըլլան, ու ճրագները՝ վառուած. **36** եւ դուք նման եղէք այն մարդոց, որ կը սպասեն իրենց տիրոջ թէ ե՛րբ պիտի վերադառնայ հարսանիքէն. որպէսզի երբ գայ ու **դուռը** բախէ՝ իսկոյն բանան անոր: **37** Երանի՛ այն ծառաներուն, որ տէրը արթուն պիտի գտնէ՝ երբ գայ: Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ ի՛նչ գօտին մէջքը պիտի կապէ, սեղան բազմեցնէ զանոնք, եւ առջեւ անցնելով՝ պիտի սպասարկէ անոնց: **38** Եթէ **գիշերուան** երկրորդ պահուն գայ, կամ երրորդ պահուն գայ եւ այնպէս գտնէ՝ երանելի՛ են այդ ծառաները: **39** Բայց սա՛ հասկցէք. եթէ տանուտէրը գիտնար թէ գողը ո՛ր ժամուն պիտի գայ, արթուն կը կենար ու թոյլ չէր տար՝ որ ծակէ իր տունը: **40** Ուրեմն դո՛ւք ալ պատրաստ կեցէք, քանի որ մարդու Որդին պիտի գայ այնպիսի ժամու մը՝ որ դուք չէք կարծեր»:

ՀԱՒԱՏԱՐԻՄ ԿԱՍ ԱՆՀԱՒԱՏԱՐԻՄ ԾԱՌԱՆ

(Մատթ. 24. 45-51)

41 Պետրոս ըսաւ անոր. «Տէ՛ր, այդ առակը մեզի՞ կ'ըսես՝ թէ բոլորին ալ»: **42** Տէրը ըսաւ. «Ուրեմն ո՞վ է այն հաւատարիմ եւ իմաստուն տնտեսը, որ տէրը պիտի նշանակէ իր ծառաներուն վրայ՝ որպէսզի ատենին տայ **անոնց** ուտելիքը: **43** Երանի՛ այդ ծառային, որուն տէրը՝ երբ գայ՝ պիտի գտնէ թէ այդպէս կ'ընէ: **44** Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ պիտի նշանակէ զայն իր ամբողջ ինչքին վրայ: **45** Հապա եթէ այդ ծառան ըսէ իր սիրտին մէջ. “Իմ տէրս կ'ուշացնէ իր գալը”, եւ սկսի ծեծել ծառաներն ու աղախինները, ուտել, խմել եւ արբենալ, **46** այդ ծառային տէրը պիտի գայ այնպիսի օր մը՝ երբ չի սպասեր, եւ այնպիսի ժամու մը՝ որ չի գիտեր. երկուքի պիտի կտրէ զայն, ու պիտի դնէ անոր բաժինը անհաւատարիմներուն հետ: **47** Այն ծառան՝ որ գիտէ իր տիրոջ կամքը եւ չի պատրաստուիր, ո՛չ ալ կը գործէ անոր կամքին համաձայն, շա՛տ պիտի ծեծուի: **48**

⁴ Կամ՝ ստրուկներուն

⁷ Կամ՝ ստրուկին

ՂՈՒԿԱՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

Բայց ա՛ն որ չի գիտեր ու ծեծի արժանի բաներ ընէ, քիչ պիտի ծեծուի: Որո՛ւն որ շատ տրուեցաւ՝ շատ պիտի պահանջուի անկէ, եւ որո՛ւն որ աւելի յանձնուեցաւ՝ ա՛լ աւելի պիտի ուզուի անկէ»:

ՅԻՍՈՒՍ՝ ԲԱԺԱՆՈՒՄԻ ՊԱՏՃԱՌ

(Մատթ. 10. 34-36)

49 «Ես կրակ ձգելու եկայ երկրի վրայ, եւ ի՞նչ կ'ուզեմ՝ եթէ արդէն բորբոքած է: **50** Բայց մկրտութիւնո՛վ մը պիտի մկրտուիմ, եւ ի՛նչպէս կը կսկծիմ՝ մինչեւ որ կատարուի: **51** Կը կարծէք թէ ես եկայ՝ երկրի վրայ խաղաղութի՞ւն տալու: Կ'ըսեմ ձեզի. “Ո՛չ, հապա՛ բաժանում: **52** Որովհետեւ ասկէ ետք՝ մէ՛կ տան մէջ հիմզը բաժնուած պիտի ըլլան **իրարմէ**. երեքը՝ երկուքէն, ու երկուքը՝ երեքէն: **53** Հայրը պիտի բաժնուի որդիէն, ու որդին՝ հօրմէն. մայրը՝ աղջիկէն, եւ աղջիկը՝ մօրմէն. կեսուրը՝ իր հարսէն, ու հարսը՝ իր կեսուրէն»:

ԺԱՄԱՆԱԿԸ ՀԱՍԿՆԱԼ

(Մատթ. 16. 2-3)

54 Նաեւ ըսաւ բազմութիւններուն. «Երբ տեսնէք ամպ մը՝ արեւմուտքէն ելած, իսկոյն կ'ըսէք. “Անձրեւ պիտի գայ, եւ այդպէս կ'ըլլայ: **55** Ու երբ հարաւային հովը փչէ, կ'ըսէք. “Տաք պիտի ըլլայ, եւ այդպէս կ'ըլլայ: **56** Կեղծաւորներ, գիտէ՛ք երկրի ու երկինքի երեսը քննել, հապա ի՞նչպէս չէք քններ այս ժամանակը»:

ՀԱԿԱՌԱԿՈՐԴԻՆ ՆԵՏ ՀԱՄԱԶԱՅՆԻԼ

(Մատթ. 5. 25-26)

57 «Եւ ինչո՞ւ դուք ձեզմէ չէք որոշեր իրաւունքը: **58** Երբ ոսոխիդ հետ երթաս իշխանին, ճամբան փութա՛ ազատիլ անկէ, որպէսզի դատաւորին առջեւ չքաշկռտէ քեզ, դատաւորը՝ ոստիկանին չյանձնէ քեզ, ու ոստիկանն ալ բանտը չնետէ: **59** Կը յայտարարեմ քեզի. “Դուրս պիտի չելլես անկէ, մինչեւ որ վճարես վերջին լուման»:

ՄԵՂԵՐԷՆ ԴԱՌՆԱԼ ԿԱՍ ՄԵՌՆԻԼ

13

Այդ ատենն ներկայ եղողներէն ոմանք պատմեցին անոր այն Գալիլեացիներուն մասին, որոնց արիւնը Պիղատոս խառնեց իրենց զոհերուն հետ: **2** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Կը կարծէ՞ք թէ այդ Գալիլեացիները աւելի մեղաւոր էին բոլոր Գալիլեացիներէն, քանի որ այսպիսի չարչարանքներ կրեցին: **3** Կ'ըսեմ ձեզի՝ ո՛չ: Հապա եթէ չապաշխարէք, բոլորդ ալ նոյնպէս պիտի կորսուիք: **4** Կամ թէ այն տասնութ հոգիները, որոնց վրայ Սելովամի աշտարակը ինկաւ եւ սպաննեց զանոնք, կը կարծէ՞ք թէ անոնք երուսաղէմ բնակող բոլոր մարդոցմէ աւելի “յանցաւոր էին: **5** Կ'ըսեմ ձեզի՝ ո՛չ: Հապա եթէ չապաշխարէք, բոլորդ ալ նմանապէս պիտի կորսուիք»:

ԱՆՊՏՈՒՂ ԹԶԵՆԻՒՆ ԱՌԱԿԸ

^u Յուն.՝ պարտաւոր

ՂՈՒԿԱՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

6 Սա՛ առական ալ ըսաւ. «Մէկը իր այգիին մէջ ունէր տնկուած թզենի մը. եկաւ պտուղ փնտռելու անոր վրայ, բայց չգտաւ: **7** Ուստի ըսաւ այգեպանին. “Ահա՛ երեք տարի է, որ կու գամ՝ պտուղ կը փնտռեմ այդ թզենիին վրայ, ու չեմ գտներ. **ա՛լ** կտրէ՛ գայն, ինչո՞ւ խափանէ գետինը^բ: **8** Ան ալ պատասխանեց անոր. “Տէ՛ր, ա՛յս տարի ալ ձգէ գայն, մինչեւ որ բրեմ անոր շուրջը ու թրիք դնեմ: **9** Եթէ պտուղ տայ՝ **լա՛ւ**. այլապէս՝ յետագայի՛ն կտրէ գայն^բ»:

ՅԻՍՈՒՍ ԾԱՔԱԹ ՕՐԸ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ՀԱՇՄԱՆ ԴԱՍ ԿԻՆ ՍԸ

10 Ծաբաթ օրը՝ ինք կը սորվեցներ ժողովարաններէն մէկուն մէջ: **11** Եւ ահա՛ կին մը կար **հոն**, որ տասնութ տարիէ ի վեր ունէր հիւանդութեան ոգի մը. կքած էր, եւ ամե՛նեւից չէր կրնար շիտակ կայնիլ: **12** Յիսուս տեսնելով գայն՝ կանչեց ու ըսաւ անոր. «Կի՛ն, արձակուած ես հիւանդութենէդ», **13** եւ ձեռքը դրաւ անոր վրայ: Ան անմիջապէս շտկուեցաւ, ու փառաբանեց Աստուած: **14** Զանի որ Յիսուս բուժեց Ծաբաթ օրը, ժողովարանին պետը ընդվզելով ըսաւ բազմութեան. «Վեց օր կայ՝ որոնց մէջ պէտք է գործէք. ուրեմն ա՛յդ **օրերը** եկէք ու բուժուեցէք, ո՛չ թէ Ծաբաթ օրը»:
15 Ուստի Տէրը պատասխանեց անոր. «^բԿեղծաւոր՛, ձեզմէ իւրաքանչիւրը Ծաբաթ օրը իր եզը կամ էշը մտուրէն չ՛ա՞րձակեր, որպէսզի տանի՝ ջուր տայ: **16** Հապա ասիկա՛ որ Աբրահամի աղջիկ էր, եւ ահա՛ տասնութ տարի Սատանան կապած էր գայն, պէտք չէ՞ր որ Ծաբաթ օրը արձակուէր այդ կապէն»:
17 Երբ այս բաները ըսաւ, իր բոլոր հակառակորդները ամօթահար եղան. իսկ ամբողջ բազմութիւնը ուրախացաւ այն բոլոր փառաւոր **գործերուն** համար՝ որ ան կը կատարէր:

ՄԱՆԱՆԵԻՒՆ ԱՌԱԿԸ

(Մատթ. 13. 31-32: Մարկ. 4. 30-32)

18 Եւ ըսաւ. «Ի՞նչ բանի նման է Աստուծոյ թագաւորութիւնը , կամ ի՞նչ բանի նմանցնեմ գայն: **19** Նման է մանանեխի հատիկի մը, որ մարդ մը առաւ՝ իր պարտէզը ցանեց. եւ աճեցաւ, մեծ ծառ մը եղաւ, ու երկինքի թռչունները բնակեցան անոր ճիւղերուն վրայ»:

ԽՄՈՐԻՆ ԱՌԱԿԸ

(Մատթ. 13. 33)

20 Դարձեալ ըսաւ. «Ի՞նչ բանի նմանցնեմ Աստուծոյ թագաւորութիւնը: **21** Նման է խմորին, որ կին մը առաւ ու երեք գրիւ ալիւրի մէջ պահեց, մինչեւ որ ամբողջը խմորուեցաւ»:

ՆԵՂ ԴՈՒՌԸ

(Մատթ. 7. 13-14, 21-23)

22 Եւ քաղաքներն ու գիւղերը շրջելով՝ կը սորվեցներ, եւ դէպի Երուսաղէմ կը ճամբորդէր: **23** Մէկը ըսաւ անոր. «Տէ՛ր, քիչուո՞ր են անոնք՝ որ պիտի փրկուին»:
24 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Պայքարեցէ՛ք՝ որ մտնէք նեղ դռնէն. քանի որ կ'ըսեմ ձեզի թէ շատե՛ր

^բ Ոմանք՝ Կեղծաւորներ

պիտի ջանան մտնել՝ բայց պիտի չկարողանան: **25** Անկէ ետք՝ երբ տանուտէրը **ոտքի** ելլէ, գոցէ դուռը եւ դուռ մնաք դուրսը, ու սկսիք բախել դուռը եւ ըսել. “Տէ՛ր, Տէ՛ր, բա՛ց մեզի, ան ալ պիտի պատասխանէ ձեզի. “Չեմ ճանչնար ձեզ, ուրկէ՞” էք: **26** Այն ատեն պիտի սկսիք ըսել. “Մենք քու առջեւ կերանք ու խմեցինք, եւ դուն մեր հրապարակներուն մէջ սորվեցուցիր: **27** Բայց ան պիտի ըսէ. “Կ’ըսեմ ձեզի. “Չեմ ճանչնար ձեզ, ուրկէ՞” էք. հեռացէ՛ք ինձմէ բոլորդ՝ անիրաւութիւն գործողներ”[□]: **28** Հոն պիտի ըլլայ լաց ու ակռաներու կրճտում , երբ տեսնէք Աբրահամը, Իսահակը, Յակոբը եւ բոլոր մարգարէները՝ Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ, իսկ դուք՝ դուրս հանուած: **29** Այնտեղ պիտի գան արեւելքէն եւ արեւմուտքէն, հիւսիսէն ու հարաւէն, եւ պիտի բազմին Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ: **30** Ու ահա՛ յետիններ կան՝ որոնք պիտի ըլլան առաջին, եւ առաջիններ՝ որոնք պիտի ըլլան յետին»:

ՅԻՍՈՒՍԻ ՍԷՐԸ ԵՐՈՒՍԱՂԷՍԻ ՀԱՆԴԷՊ
(Մատթ. 23. 37-39)

31 Նոյն օրը քանի մը Փարիսեցիներ եկան քովը եւ ըսին իրեն. «Ելի՛ր ու հեռացի՛ր ասկէ, որովհետեւ Հերովդէս կ’ուզէ սպաննել քեզ»: **32** Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Գացէ՛ք, ըսէ՛ք այդ աղուէսին. “Ահա՛ ես դեւեր դուրս կը հանեմ ու բժշկութիւններ կ’ընեմ այսօր եւ վաղը, ու երրորդ **օրը** ավարտած պիտի ըլլամ[□]: **33** Սակայն պէտք է որ այսօր եւ վաղը ու միւս **օր** քալեմ, որովհետեւ կարելի չէ որ մարգարէ մը կորսուի Երուսաղէմէն դուրս: **34** Երուսաղէ՛մ, Երուսաղէ՛մ, **դուն** որ կը սպաննէիր մարգարէները եւ կը քարկոծէիր քեզի ղրկուածները. քանի՛ անգամ ուզեցի հաւաքել զաւակներդ, ինչպէս հաւը թեւերուն տակ **կը հաւաքէ** իր ձագերը, բայց դո՛ւք չուզեցիք: **35** Ահա՛ ձեր տունը ամայի պիտի մնայ ձեզի: Սակայն ‘կ’ըսեմ ձեզի թէ ա՛յլ պիտի չտեսնէք զիս, մինչեւ որ գայ այն ժամանակը՝ երբ պիտի ըսէք. “Օրհնեա՛լ է ա՛ն՝ որ կու գայ Տէրոջ անունով[□]»:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ՀԻՒԱՆԴ ՄԸ

14

Երբ ինք Շաբաթ օր մը մտաւ Փարիսեցիներու պետերէն մէկուն տունը՝ հաց ուտելու, անոնք կը հսկէին իր վրայ: **2** Եւ ահա՛ ջրգողեալ մարդ մը կար հոն՝ իր առջեւ: **3** Յիսուս խօսեցաւ օրինականներուն ու Փարիսեցիներուն՝ ըսելով. «Արտօնուա՞ծ է Շաբաթ օրը բուժել»: **4** Անոնք հանդարտ կեցան: Իսկ ինք բռնեց զայն, բժշկեց եւ ղրկեց. **5** Ապա ըսաւ անոնց. «Ձեզմէ որո՞նք էշը կամ եզը եթէ հորը իյնայ, իսկոյն չի հաներ զայն՝ Շաբաթ օրը»: **6** Այս մասին չկրցան դիմադարձել անոր:

ԽՈՆԱՐՀՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԻՒՐԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

7 Առակ մըն ալ ըսաւ հրաւիրեալներուն, երբ տեսաւ թէ ի՛նչպէս կ’ընտրէին առաջին բազմոցները: Ըսաւ անոնց. **8** «Երբ մարդէ մը հրաւիրուիս հարսանիքի, մի՛՛ նստիր առաջին բազմոցին վրայ. որպէսզի **եթէ** քեզմէ անելի պատուաւոր մէկը հրաւիրուած ըլլայ, **9** ան՝ որ քեզ ու զայն հրաւիրեց, չգայ եւ չըսէ քեզի. “Տե՛ղ տուր ասոր[□]. ու անկէ ետք՝ սկսիս ամչնալով գրաւել յետին տեղը: **10** Հապա երբ հրաւիրուիս՝ գնա՛ եւ նստէ՛ յետին

[†] Ոմանք՝ ճշմարտապէս կ’ըսեն

[՞] Յուն.՝ ընկողմանիր

ՂՈՒԿԱՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԸ

տեղը. որպէսզի երբ քեզ հրաւիրողը գայ՝ ըսէ քեզի. «Բարեկամ, վե՛ր հրամմէ՞. այն ատեն փառք կ'ունենաս քեզի հետ սեղան նստողներուն առջեւ: **11** Որովհետեւ ո՛վ որ կը բարձրացնէ ինքզինքը՝ պիտի խոնարհի, իսկ ո՛վ որ կը խոնարհեցնէ ինքզինքը՝ պիտի բարձրանայ»:

12 Զինք հրաւիրողին ալ ըսաւ. «Երբ ճաշ կամ ընթրիք կը սարքես, մի՛ կանչեր բարեկամներդ, ո՛չ ալ եղբայրներդ. ո՛չ ազգականներդ, ո՛չ հարուստ դրացիներդ, որպէսզի անոնք ալ փոխարէնը չհրաւիրեն քեզ՝ ու հատուցում չըլլայ քեզի: **13** Հապա երբ կոչունը կը սարքես՝ հրաւիրէ՛ աղքատները, պակասաւորները, կաղերը եւ կոյրերը, **14** ու երանելի՛ պիտի ըլլաս, որովհետեւ անոնք չեն կրնար փոխարէնը հատուցանել քեզի. արդարեւ արդարներուն յարուրթիւն առած ատե՛նը փոխարէնը պիտի հատուցանուի քեզի»:

ՄԵԾ ԽՆՃՈՅՔԻՆ ԱՌԱԿԸ

(Մատթ. 22. 1-14)

15 Հետը սեղան նստողներէն մէկը, երբ լսեց ասիկա, ըսաւ անոր. «Երանի՛ անոր, որ հաց պիտի ուտէ Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ»:**16** Ինք ըսաւ անոր. «Մարդ մը սարքեց մեծ ընթրիք մը, ու հրաւիրեց շատ մարդիկ: **17** Ընթրիքի ժամուն՝ դրկեց իր ծառան, որպէսզի ըսէ հրաւիրեալներուն. «Եկէ՛ք, որովհետեւ արդէն ամէն բան պատրաստ է»: **18** Բոլորն ալ միաբերան սկսան հրաժարիլ: Առաջինը ըսաւ անոր. «Ես արտ մը գնեցի, եւ հարկ է որ մեկնիմ ու տեսնեմ զայն. կը խնդրեմ քեզմէ, հրաժարած նկատէ զիս»: **19** Միւսը ըսաւ. «Հինգ գոյգ եզ գնեցի, եւ կ'երթամ որ փորձարկեմ զանոնք. կը խնդրեմ քեզմէ, հրաժարած նկատէ զիս»: **20** Միւսը ըսաւ. «Կնոջ մը հետ ամուսնացայ. ուստի չեմ կրնար գալ»: **21** Ծառան եկաւ ու պատմեց իր տիրոջ այս բաները: Այդ ատեն տանուտէրը բարկացաւ եւ ըսաւ իր ծառային. «Ծուտո՛վ դուրս ելիր՝ դէպի քաղաքին հրապարակներն ու փողոցները, եւ հո՛ս բեր աղքատները, պակասաւորները, կաղերն ու կոյրերը»: **22** Ծառան ալ ըսաւ. «Տէ՛ր, կատարուեցաւ ինչ որ հրամայեցիր, բայց տակաւին տեղ կայ»: **23** Տէրը ըսաւ ծառային. «Դո՛ւրս ելիր դէպի ճամբաներուն գլուխներն ու ցանկապատերը, եւ հարկադրէ՛ գտածներդ՝ որ հոս մտնեն, որպէսզի տունս լեցուի»: **24** Որովհետեւ, կ'ըսեմ ձեզի, այդ հրաւիրուած մարդոցմէն ո՛չ մէկը պիտի ճաշակէ իմ ընթրիքէս»:

ԱՇԱԿԵՐՏ ԸԼԼԱԼՈՒԻ ԳԻՆԸ

(Մատթ. 10. 37-38)

25 Իրեն հետ մեծ բազմութիւններ կ'երթային. դառնալով անոնց՝ ըսաւ. **26** «Եթէ մէկը ինծի գայ՝ բայց չատէ իր հայրն ու մայրը, կի՛նը եւ զաւակները, եղբայրներն ու քոյրերը, նաեւ իր անձը, չի կրնար իմ աշակերտս ըլլալ: **27** Ո՛վ որ չի կրեր իր խաչը եւ չի գար իմ ետեւէս, չի կրնար իմ աշակերտս ըլլալ: **28** Որովհետեւ ձեզմէ ո՞վ՝ եթէ ուզէ կառուցանել աշտարակ մը՝ նախ չի նստիր ու հաշուեր ծախսը, թէ զայն լրացնելու կարողութիւն ունի՛. **29** որպէսզի երբ հիմը դնէ եւ չկարողանայ ամառտել, բոլոր տեսնողները չսկսին ծաղրել զինք **30** ու ըսել. «Այս մարդը սկսաւ կառուցանել, բայց չկարողացաւ ամառտել»: **31** Կամ թէ ո՞ր թագաւորը՝ ուրիշ թագաւորի մը հետ պատերազմելու երթալէ առաջ՝ չի նստիր ու խորհրդակցիր, թէ արդեօք տասը հազարով կրնա՛յ դիմաւորել ա՛ն՝ որ քսան հազարով կու գայ իրեն դէմ: **32** Եթէ չի կրնար, քանի դեռ ան հեռու է՝ դեսպան դրկելով խաղաղութիւն կը խնդրէ: **33** Ահա՛ այսպէս ալ ձեզմէ ա՛ն որ չհրաժարի իր ամբողջ ինչքէն, չի կրնար իմ աշակերտս ըլլալ»:

ԱՆԱՐԺԷՔ ԱՐԸ

(Մատթ. 5. 13: Մարկ. 9. 49)

34 «Աղը լաւ բան է. բայց եթէ աղը իր համը կորսնցնէ, ինչո՞վ պիտի համեմուի: 35 Ո՛չ հողի, ո՛չ ալ թրիքի յարմար կ'ըլլայ. ուստի դուրս կը նետեն զայն: Ա՛ն որ ականջ ունի լսելու՝ թող լսէ»:

ԿՈՐՍՈՒԱԾ ՈՉԽԱՐԸ

(Մատթ. 18. 12-14)

15

Բոլոր մաքսաւորներն ու մեղաւորները անոր կը մօտենային՝ զինք լսելու համար: 2 Իսկ Փարիսեցիները եւ դպիրները կը տրտնջէին ու կ'ըսէին. «Ասիկա կ'ընդունի մեղաւորները եւ կ'ուտէ անոնց հետ»:

3 Ան ալ սա՛ առակը խօսեցաւ անոնց. 4 «Ձեզմէ ո՞վ է այն մարդը, որ եթէ ունենայ հարիւր ոչխար ու կորսնցնէ անոնցմէ մէկը, չի ձգեր իննսունինը անապատին մէջ եւ երթար այդ կորսուածին ետեւէն, մինչեւ որ գտնէ զայն: 5 Ու երբ գտնէ, ուրախանալով կը դնէ զայն իր ուսերուն վրայ, 6 եւ տուն գալով՝ կը հրաւիրէ բարեկամներն ու դրացիները, եւ կ'ըսէ անոնց. “Ուրախացէ՛ք ինծի հետ, որովհետեւ գտայ կորսուած ոչխարս»: 7 Կը յայտարարեմ ձեզի թէ ա՛յսպէս ուրախութիւն պիտի ըլլայ երկինքը մէ՛կ մեղաւորի համար՝ որ կ'ապաշխարէ, քան իննսունինը արդարներու համար՝ որոնց ապաշխարութիւն պէտք չէ»:

ԿՈՐՍՈՒԱԾ ԴՐԱՄԸ

8 «Կամ՝ ո՞վ է այն կինը, որ եթէ տասը ^ադրամ ունենայ ու դրամ մը կորսնցնէ, ճրագ չի վառեր, տունը չ'աւեր եւ ուշադրութեամբ փնտռեր, մինչեւ որ գտնէ: 9 Ու երբ գտնէ, կը հրաւիրէ բարեկամներն ու դրացիները, եւ կ'ըսէ. “Ուրախացէ՛ք ինծի հետ, որովհետեւ գտայ կորսնցուցած դրամս»: 10 Ա՛յդպէս ալ, կը յայտարարեմ ձեզի, ուրախութիւն կ'ըլլայ Աստուծոյ հրեշտակներուն առջեւ մէ՛կ մեղաւորի համար՝ որ կ'ապաշխարէ»:

ԱՆԱՌԱԿ ՈՐԴԻՆ

11 Ապա ըսաւ. «Մարդ մը ունէր երկու որդի: 12 Անոնցմէ ^բկրտսերը ըսաւ հօրը. “Հա՛յր, տո՛ւր ինծի **քու** ունեցածէդ **ինծի** վիճակուելիք բաժինը»: Ան ալ բաժնեց անոնց իր ունեցածը: 13 Ծատ օրեր չանցած՝ կրտսեր որդին ժողվեց բոլոր բաները, ^գմեկնեցաւ հեռաւոր երկիր մը, ու հոն փճացուց իր ունեցածը՝ անառակութեամբ ապրելով: 14 Երբ ծախսեց ամէնը՝ սաստիկ սով մը եղաւ այդ երկրին մէջ, եւ ինք սկսաւ կարօտութեան մէջ ըլլալ: 15 Ուստի գնաց՝ այդ երկրին քաղաքացիներէն մէկուն քով մտաւ. ան ալ իր արտը դրկեց զայն՝ խոզ արածելու համար: 16 Կը ցանկար խոզերուն կերած եղջիւրէն իր փորը լեցնել, բայց ո՛չ մէկը կու տար անոր: 17 Եւ ինքնիրեն գալով՝ ըսաւ. “Քանի՛ վարձկաններ կան հօրս տունը՝ հացով լիացած, ու ես հոս սովամահ կը կորսուիմ: 18 Կանգնիմ, երթամ

^ա Յուն.՝ տրախմի

^բ Յուն.՝ դեռատին

^գ Յուն.՝ ճամբորդեց

հօրս քով եւ ըսեմ անոր. «Հա՛յր, մեղանչեցի երկինքի դէմ ու քու առջեւ, **19** եւ ա՛լ արժանի չեմ քու որդիդ կոչուելու. ըրէ՛ զիս վարձկաններէդ մէկուն պէս»[□]: **20** Ուստի կանգնեցաւ ու գնաց իր հօր քով: Մինչ ինք դեռ շատ հեռու էր՝ հայրը տեսաւ զայն եւ գթաց. վազելով՝ անոր վիզին վրայ ինկաւ ու համբուրեց զայն: **21** Որդին ալ ըսաւ անոր. «Հա՛յր, մեղանչեցի երկինքի դէմ ու քու առջեւ, եւ ա՛լ արժանի չեմ քու որդիդ կոչուելու[□]: **22** Բայց հայրը ըսաւ իր ծառաներուն. «Հանեցէ՛ք առաջին պարեգօտը եւ հագցուցէ՛ք անոր, մատանի՛ դրէք անոր ձեռքը ու կօշիկներ՝ անոր ոտքերը: **23** Եւ բերէ՛ք պարարտ զուարակը, մորթեցէ՛ք, ուտե՛նք ու զուարճանա՛նք. **24** որովհետեւ այս որդիս մեռած էր՝ եւ վերապրեցաւ, կորսուած էր՝ ու գտնուեցաւ[□]: Եւ սկսան զուարճանալ: **25** Անոր երէց որդին արտն էր. երբ եկաւ ու մօտեցաւ տան, լսեց նուագարաններու եւ պարերու ձայնը, **26** ու իրեն կանչելով ծառաներէն մէկը՝ հարցափորձեց թէ ի՛նչ էր այդ: **27** Ան ալ ըսաւ անոր. «Եղբայրդ եկաւ, ու հայրդ մորթեց պարարտ զուարակը, որովհետեւ ողջ առողջ վերստացաւ զայն[□]: **28** Իսկ ինք բարկացաւ եւ չէր ուզեր ներս մտնել. ուստի իր հայրը դուրս ելլելով՝ կ’աղաչէր անոր: **29** Ան ալ պատասխանեց իր հօր. «Ահա՛ այսչափ տարի է՝ որ կը ծառայեմ քեզի, ու բնա՛ւ քու պատուիրանդ զանց չըրի. սակայն երբե՛ք ուլ մը չտուիր ինծի՝ որ զուարճանայի բարեկամներուս հետ: **30** Բայց երբ եկաւ այդ որդիդ՝ որ լափեց քու ունեցածդ պողոնիկներու հետ, մորթեցիր անոր պարարտ զուարակը[□]: **31** Ան ալ ըսաւ անոր. «Որդեա՛կ, դուն միշտ ինծի հետ ես, ու ամբողջ ունեցածս քո՛ւկդ է: **32** Սակայն պէտք էր զուարճանալ եւ ուրախանալ, որովհետեւ այս եղբայրդ մեռած էր՝ ու վերապրեցաւ, կորսուած էր՝ եւ գտնուեցաւ[□]»:

ԽՈՐԱՄԱՆԿ ՏՆՏԵՍԸ

16

Իր աշակերտներուն ալ ըսաւ. «Հարուստ մարդ մը կար՝ որ տնտես մը ունէր. ասիկա ամբաստանուեցաւ անոր առջեւ՝ որպէս թէ կը փճացնէ անոր ինչքը: **2** Ուստի կանչեց զայն եւ ըսաւ անոր. «Այս ի՞նչ է՝ որ քու մասիդ կը լսեմ. տնտեսութեանդ հաշի՛ւը տուր, որովհետեւ ա՛լ չես կրնար տնտես ըլլալ[□]: **3** Տնտեսը ըսաւ ինքնիրեն. «Ի՞նչ ընեմ, որովհետեւ տէրս տնտեսութիւնը կ’առնէ ինձմէ. “չեմ կրնար հողագործ ըլլալ”, կ’ամչնամ մուրալ: **4** Գիտե՛մ ինչ պիտի ընեմ, որպէսզի երբ հեռացուիմ իմ տնտեսութենէս՝ ընդունին զիս իրենց տունը: **5** Եւ իրեն կանչելով իր տիրոջ պարտապաններէն իւրաքանչիւրը, ըսաւ առաջինին. «Դուն ո՞րչափ կը պարտիս իմ տիրոջս[□]: **6** Ան ալ ըսաւ. «Հարիւր մար ձէթ[□]: Ըսաւ անոր. «Ա՛ռ մուրհակդ, ու շուտով նստէ՛ «յիսո՛ւն» գրէ[□]: **7** Յետոյ ըսաւ միւսին. «Դո՛ւն ո՞րչափ կը պարտիս[□]: Ան ալ ըսաւ. «Հարիւր քոռ ցորեն[□]: Ըսաւ անոր. «Ա՛ռ մուրհակդ եւ «ութսո՛ւն» գրէ[□]: **8** Տէրը գովեց անհրաւ տնտեսը՝ որ ուշիմութեամբ վարուեցաւ. որովհետեւ այս աշխարհի որդիները աւելի՛ ուշիմ են իրենց սերունդին մէջ՝ քան լոյսի որդիները: **9** Ես ալ կ’ըսեմ ձեզի. «Բարեկամներ՝ ըրէք ձեզի անհրաւ մամոնայէն, որպէսզի ^բերբ ան պակսի», ընդունին ձեզ յաւիտեանական ^գբնակարաններու մէջ[□]: **10** Ա՛ն որ ամենափոքր բանին մէջ հաւատարիմ է՝ շատին մէջ ալ հաւատարիմ կ’ըլլայ, եւ ա՛ն որ ամենափոքրին մէջ անհրաւ է՝ շատին մէջ ալ անհրաւ կ’ըլլայ: **11** Ուրեմն եթէ անհրաւ մամոնային մէջ հաւատարիմ չըլլաք, ճշմարիտ **հարստութիւնը** ո՞վ պիտի վստահի ձեզի:

^ա Յուն.՝ չեմ կրնար բրել

^բ Այսինքն՝ ձեր կարօտութեան ժամանակը

^գ Յուն.՝ վրաններու

12 Եթէ ուրիշին բանին մէջ հաւատարիմ չըլլաք, ձերը ո՞վ պիտի տայ ձեզի: 13 Ո՛չ մէկ ծառայ կրնայ ծառայել երկու տիրոջ. որովհետեւ կա՛մ մէկը պիտի ատէ եւ միւսը սիրէ, կա՛մ «մէկուն պիտի յարի» ու միւսը արհամարհէ: Չէք կրնար ծառայել Աստուծոյ եւ մամոնային»:

ՅԻՍՈՒՍԻ ԿԱՐԳ ՄԸ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐԸ

(Մատթ. 11. 12-13, 5. 31-32: Մարկ. 10. 11-12)

14 Փարիսեցիներն ալ՝ որոնք արծաթասէր էին, այս բոլոր բաները լսելով՝ կը քամահրէին զայն: 15 Եւ ըսաւ անոնց. «Դո՛ւք էք որ մարդոց առջեւ կ'արդարացնէք դուք ձեզ, բայց Աստուած գիտէ՝ ձեր սիրտերը. որովհետեւ մարդոց մէջ բարձր գնահատուածը՝ գարշելի է Աստուծոյ առջեւ: 16 Օրէնքն ու «Մարգարէները մինչեւ Յովհաննէս էին. այդ ատենէն **եսք** Աստուծոյ թագաւորութի՛ւնը կ'աւետուի, եւ ամէն մէկը կ'արտորայ մտնել անոր մէջ: 17 Աւելի դիրին է՝ որ երկինքն ու երկիրը անցնին, քան Օրէնքէն մէկ նշանագիր իյնայ: 18 Ո՛վ որ կ'արծակէ իր կինը եւ կ'ամուսնանայ ուրիշի մը հետ՝ շնութիւն կ'ընէ, եւ ո՛վ որ կ'ամուսնանայ **իր** ամուսինէն արծակուած կնոջ մը հետ՝ շնութիւն կ'ընէ»:

ԱՂՔԱՏ ՂԱԶԱՐՈՍԸ

19 «Հարուստ մարդ մը կար՝ որ ծիրանի ու բեհեզ կը հագներ, եւ ամէն օր փառահեղ «խրախճանք կը սարքէր»: 20 Ղազարոս անունով աղքատ մըն ալ կար՝ պալարներով ծածկուած, որ պառկած էր անոր դրան քով, 21 ու կը ցանկար կշտանալ հարուստին սեղանէն ինկած փշրանքներէն. նաեւ շուներն ալ կու գային եւ կը լզէին անոր պալարները: 22 Այդ աղքատը մեռաւ, ու հրեշտակները Աբրահամի գոգը տարին զայն: Հարուստն ալ մեռաւ եւ թաղուեցաւ: 23 Մինչ «դժոխքը՝ տանջանքի մէջ էր, իր աչքերը բարձրացնելով՝ հեռուէն տեսաւ Աբրահամը, ու Ղազարոսը՝ անոր գոգը **հանգիստ նստած**: 24 Ուստի գոչեց. «Հա՛յր Աբրահամ, ողորմէ՛ ինծի ու ղրկէ՛ Ղազարոսը, որպէսզի ջուրի մէջ թաթխէ իր մատին ծայրը եւ զովացնէ լեզուս, որովհետեւ կը տանջուիմ այս բոցին մէջ»: 25 Աբրահամ ըսաւ. «Որդեա՛կ, յիշէ՛ թէ դուն կեանքիդ ընթացքին ստացար բարիքներդ, նմանապէս Ղազարոս՝ չարիքներ. հիմա ան (հոս) կը մխիթարուի, ու դուն կը տանջուիս: 26 Այս բոլորէն զատ՝ մեր եւ ձեր մէջտեղ հաստատուած մեծ անդունդ մը կայ, որպէսզի ասկէ ձեզի անցնիլ ուզողները չկարենան, ո՛չ ալ ատկէ մեզի **գալ ուզողները**՝ անցնին»: 27 Ան ալ ըսաւ. «Ուրեմն կը խնդրեմ քեզմէ, հա՛յր, որ ղրկես զայն հօրս տունը, 28 քանի որ հինգ եղբայր ունիմ. որպէսզի վկայէ անոնց, որ անոնք ալ չգան այս տանջանքի տեղը»: 29 Աբրահամ ըսաւ անոր. «Անոնք ունին Մովսէսն ու մարգարէները, թող անո՛նց մտիկ ընեն»: 30 Ան ալ ըսաւ. «Ո՛չ, հա՛յր Աբրահամ. հապա եթէ մեռելներէ՛ն մէկը երթայ անոնց՝ պիտի ապաշխարեն»: 31 Իսկ ան ըսաւ անոր. «Եթէ մտիկ չես ըներ Մովսէսի եւ մարգարէներուն, պիտի չհամոզուին՝ նոյնիսկ եթէ մէկը մեռելներէն յարութիւն առնէ»:

⁷ Այսինքն՝ մէկը պիտի մեծարէ
⁸ Այսինքն՝ Մարգարէութիւնները
⁹ Յուն.՝ ուրախութիւն կ'ընէր
¹⁰ Այսինքն՝ մեռած անձերու կայանը

ՄԵՂՔ

(Մատթ. 18. 6-7, 21-22: Մարկ. 9. 41)

17

Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն. «Անկարելի է որ գայթակղութիւններ չգան. բայց վա՛յ անոր, որուն միջոցով կու գան: **2 Աւելի** օգտակար պիտի ըլլար անոր, որ իշու ջաղացքի քար մը կախուէր իր վիզէն ու ծովը ձգուէր, քան թէ գայթակղեցներ այս պգտիկներէն մէկը: **3 Ուշադիր** եղէք դուք ձեզի: Եթէ եղբայրդ մեղանչէ քեզի դէմ՝ յանդիմանէ՛ գայն. ու եթէ ապաշխարէ՛ ներէ՛ անոր: **4 Եթէ** օրը եօթն անգամ մեղանչէ քեզի դէմ, եւ օրը եօթն անգամ վերադառնայ քեզի ու ըսէ՝ “կ’ապաշխարեմ[□], ներէ՛ անոր»:

ՀԱԻԱՍՔ

5 Առաքելները ըսին Տէրոջ. «Աւելցո՛ւր մեր հաւատքը»: **6 Տէրը** ըսաւ. «Եթէ մանանեխի հատիկի չափ հաւատք ունենայիք, կրնայիք ըսել այս թթեցիին. “Արմատախի՛ւ եղիր եւ տնկուէ՛ ծովուն մէջ[□]. ան ալ պիտի հնազանդէր ձեզի»:

ԾԱՌԱՅԻ ՄԸ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

7 «Բայց ձեզմէ ո՞վ, ունենալով երկրագործ կամ հովիւ ծառայ մը, երբ ան **տուն** մտնէ արտէն՝ իսկոյն կ’ըսէ **անոր**. “Գնա՛, սեղա՛ն նստէ[□]: **8 Հապա** չ’ը՛սեր անոր. “Պատրաստէ՛ իմ ընթրիքս, ու գօտիդ կապած՝ սպասարկէ՛ ինձի, մինչեւ որ ես ուտեմ եւ խմեմ. յետոյ դուն ալ կեր ու խմէ[□]: **9 Միթէ** շնորհապա՞րտ կ’ըլլայ այդ ծառային՝ իրեն հրամայուած բաները ընելուն համար. չեմ կարծեր: **10 Նոյնպէս** դուք, երբ ընէք ձեզի հրամայուած բոլոր բաները՝ ըսէ՛ք. “Մենք անպէտ ծառաներ ենք. ըրինք ինչ որ պարտական էինք ընել[□]»:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ՏԱՍԸ ԲՈՐՈՏՆԵՐ

11 Երբ ինք Երուսաղէմ կ’երթար՝ Սամարիայի եւ Գալիլեայի մէջտեղէն անցաւ: **12 Ու** երբ գիւղ մը պիտի մտնէր՝ տասը բորոտ մարդիկ հանդիպեցան անոր: Անոնք հեռուն կայնեցան, **13 իրենց** ձայները բարձրացուցին եւ ըսին. «Յիսուս վարդապետ, ողորմէ՛ մեզի»: **14 Տեսնելով՝** ըսաւ անոնց. «Գացէ՛ք, ցո՛յց տուէք դուք ձեզ քահանաներուն»: Երբ կ’երթային՝ մաքրուեցան: **15 Անոնցմէ** մէկը, երբ տեսաւ թէ բժշկուեցաւ, վերադարձաւ եւ բարձրաձայն Աստուած կը փառաբանէր, **16 ու** երեսի վրայ անոր ոտքը իյնալով՝ շնորհակալ կ’ըլլար անկէ. եւ ինք Սամարացի էր: **17 Յիսուս** ըսաւ. «Միթէ տա՛սն ալ չմաքրուեցա՞ն. իսկ ո՞ւր են **միւս** ինը: **18 Այս** օտարազգիէն զատ չգտնուեցա՞ն **ուրիշներ՝** որ վերադառնալով փառաբանէին Աստուած»: **19 Եւ** ըսաւ անոր. «Կանգնէ՛ ու գնա՛. հաւատքդ բժշկեց քեզ»:

ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱԼՈՒՍԸ

(Մատթ. 24. 23-28, 37-41)

20 Երբ Փարիսեցիները հարցուցին իրեն. «Աստուծոյ թագաւորութիւնը ե՞րբ պիտի գայ», պատասխանեց անոնց. «Աստուծոյ թագաւորութիւնը չի գար **դուրսէն** երեւցած

[□] Կամ՝ ստրուկներ

բաներով: 21 Եւ պիտի չըսեն. “Ահա՛ հոս է□, կամ. “Ահա՛ հոն□. որովհետեւ ահա՛ Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեր ներսն է»:

22 Աշակերտներուն ալ ըսաւ. «Օրե՛ր պիտի գան, երբ դուք պիտի ցանկաք տեսնել մարդու Որդիին օրերէն մէկը, բայց պիտի չտեսնէք: 23 Ու եթէ ըսեն ձեզի. “Ահա՛ հոս է□, կամ. “Ահա՛ հոն□, մի՛ երթաք եւ հետամուտ մի՛ ըլլաք: 24 Որովհետեւ ինչպէս փայլակը՝ երկինքին տակ մէկ ծայրէն փայլատակելով՝ կը լուսաւորէ մինչեւ երկինքին տակ միւս ծայրը, նո՛յնպէս պիտի ըլլայ մարդու Որդին՝ իր գալուստին օրը: 25 Սակայն պէտք է որ ինք նախ շատ չարչարանքներ կրէ ու մերժուի այս սերունդէն: 26 Ի՛նչպէս պատահեցաւ Նոյի օրերուն, ա՛յնպէս պիտի ըլլայ մարդու Որդիին օրերուն ալ: 27 Կ՛ուտէին, կը խմէին, կ՛ամուսնանային, ամուսնութեան կու տային, մինչեւ այն օրը՝ երբ Նոյ մտաւ տապանը, ու ջրհեղեղը եկաւ եւ կորսնցուց բոլորը: 28 Նմանապէս՝ ինչպէս Ղովտի օրերուն ալ պատահեցաւ՝ կ՛ուտէին, կը խմէին, կը գնէին, կը ծախէին, կը տնկէին, կը կառուցանէին: 29 Բայց այն օրը՝ երբ Ղովտ դուրս ելաւ Սոդոմէն, երկինքէն կրակ ու ծծումբ տեղաց եւ կորսնցուց բոլորը: 30 Նոյնպէս պիտի ըլլայ այն օրը՝ երբ մարդու Որդին յայտնուի: 31 Այդ օրը, ա՛ն որ տանիքին վրայ է եւ իր կարասիները՝ տան մէջ, թող չիջնէ՝ զանոնք առնելու. նմանապէս ա՛ն որ արտին մէջ է՝ թող չվերադառնայ: 32 Յիշեցէ՛ք Ղովտի կինը: 33 Ո՛վ որ քանայ փրկել իր անձը՝ պիտի կորսնցնէ զայն, իսկ ո՛վ որ կորսնցնէ իր անձը՝ պիտի ապրեցնէ զայն: 34 Կը յայտարարեմ ձեզի. “Այդ գիշերը եթէ երկու անձեր մէկ մահիճի մէջ ըլլան, մէկը պիտի առնուի ու միւսը մնայ. 35 եթէ երկու կիներ միասին աղան, մէկը պիտի առնուի եւ միւսը մնայ. եթէ երկու մարդիկ արտի մը մէջ ըլլան, մէկը պիտի առնուի ու միւսը մնայ□»: 36 Անոնք պատասխանեցին անոր. «Տէ՛ր, ո՞ր պիտի ըլլայ այս բանը»: 37 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ո՛ր մարմին կայ, հոն պիտի հաւաքուին արծիւները»:

ԱՅՐԻՆ ԵՒ ԴԱՏԱԻՈՐԻՆ ԱՌԱԿԸ

18

Առակ մըն ալ ըսաւ անոնց, որ գիտնան թէ պէտք է ամէ՛ն ատեն աղօթել՝ առանց ձանձրանալու: 2 Ըսաւ. «Քաղաքի մը մէջ դատաւոր մը կար, որ Աստուծմէ չէր վախնար ու մարդ չէր յարգեր: 3 Նոյն քաղաքին մէջ այրի մըն ալ կար, որ կու գար անոր եւ կ'ըսէր. “Պաշտպանէ՛ իմ իրաւունքս՝ ոսոխիս դէմ□: 4 Ան ժամանակ մը չէր ուզեր անոր մտիկ ընել. բայց յետոյ ըսաւ ինքնիրեն. “Թէպէտ Աստուծմէ չեմ վախնար ու մարդ չեմ յարգեր, 5 գո՛նէ պաշտպանեմ այս այրիին իրաւունքը՝ զիս անհանգստացնելուն համար, որպէսզի չգայ ամէն ատեն թախանձէ ինձի□»: 6 Եւ Տէրը ըսաւ. «Լսեցէ՛ք ի՛նչ կ'ըսէ անիրաւ դատաւորը: 7 Հապա Աստուած պիտի չպաշտպանէ՞ իր ընտրեալներուն իրաւունքը, որոնք կը գոչեն իրեն ցերեկ ու գիշեր, թէեւ համբերատար ըլլայ անոնց հանդէպ: 8 Կը յայտարարեմ ձեզի թէ շուտով պիտի պաշտպանէ անոնց իրաւունքը. բայց երբ մարդու Որդին գայ, արդեօք հաւատք պիտի գտնէ՞ երկրի վրայ»:

ՓԱՐԻՍԵՅԻՆ ԵՒ ՄԱՔՍԱԻՈՐԻՆ ԱՌԱԿԸ

9 Սա՛ առակն ալ ըսաւ ոմանց, որոնք իրենք իրենց վրայ կը վստահէին թէ արդար են, եւ կ'անարգէին ուրիշները. 10 «Երկու մարդ տաճարը բարձրացաւ աղօթելու, մէկը՝ Փարիսեցի, ու միւսը՝ մաքսաւոր: 11 Փարիսեցին կայնած էր եւ սա՛պէս կ'աղօթէր ինքնիրեն. “Ո՛վ Աստուած, շնորհակալ եմ քեզմէ՝ որ ուրիշ մարդոց պէս չեմ, յափշտակող, անիրաւ, շնացող, կամ ալ այս մաքսաւորին պէս. 12 հապա շաբաթը երկու անգամ ծով կը

ՂՈՒԿԱՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

պահեմ, եւ ամբողջ «եկամուտիս տասանորդը կու տամ»: **13** Իսկ մաքսաւորը հեռուն կայնած էր, ու չէր ուզեր աչքն ալ բարձրացնել երկինք, հապա՝ ծեծելով իր կուրծքը՝ կ'ըսէր. «Աստուած, ^բներէ՛ ինծի՛ մեղաւորիս»: **14** Կը յայտարարեմ ձեզի թէ ասիկա **այն** միւսէն աւելի արդարացած իջաւ իր տունը. որովհետեւ ո՛վ որ կը բարձրացնէ ինքզինք՝ պիտի խոնարհի, իսկ ո՛վ որ կը խոնարհեցնէ ինքզինք՝ պիտի բարձրանայ»:

ՅԻՍՈՒՍ ԿՕՐՇՆԷ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐԸ

(Մատթ. 19. 13-15: Մարկ. 10. 13-16)

15 Երախաներ ալ բերին իրեն՝ որպէսզի դպչի անոնց: Աշակերտները տեսնելով՝ կը յանդիմանէին զանոնք: **16** Բայց Յիսուս իրեն կանչելով զանոնք՝ ըսաւ. «Թո՛յլ տուէք այդ մանուկներուն՝ որ ինծի՛ գան, եւ մի՛ արգիլէք զանոնք, որովհետեւ Աստուծոյ թագաւորութիւնը այդպիսիներո՛ւնն է: **17** Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ո՛վ որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը չընդունի մանուկի մը պէս, բնա՛ւ պիտի չմտնէ անոր մէջ»:

ՀԱՐՈՒՍՏ ՄԱՐԴԸ

(Մատթ. 19. 16-30: Մարկ. 10. 17-31)

18 Պետ մը հարցուց անոր. «Բարի՛ վարդապետ, ի՞նչ ընեմ՝ որ ժառանգեմ յաւիտենական կեանքը»: **19** Յիսուս ըսաւ անոր. «Ինչո՞ւ բարի կը կոչես զիս. Աստուծմէ զատ բարի չկայ: **20** Պատուիրանները գիտես. շնութիւն մի՛ ըներ, սպանութիւն մի՛ ըներ, գողութիւն մի՛ ըներ, սուտ վկայութիւն մի՛ տար, պատուէ՛ հայրդ ու մայրդ»: **21** Ան ալ ըսաւ. «Պահած եմ այդ բոլորը՝ պատանութենէս ի վեր»: **22** Լսելով ասիկա՝ Յիսուս ըսաւ անոր. «Տակաւին մէ՛կ բան կը պակսի քեզի. ծախէ՛ ամբողջ ունեցածդ եւ բաշխէ՛ աղքատներուն, ու գանձ պիտի ունենաս երկինքը. ապա հետեւէ՛ ինծի»: **23** Ան ալ՝ երբ լսեց այս **խօսքը՝** շատ տրտմեցաւ, որովհետեւ շատ հարուստ էր: **24** Երբ Յիսուս տեսաւ զայն՝ շատ տրտմած, ըսաւ. «Ո՛րչափ դժուար է մտնել Աստուծոյ թագաւորութիւնը անոնց՝ որ դրամ ունին: **25** Որովհետեւ աւելի դիւրին է՝ որ ուղտը անցնի ասեղին ծակէն, քան թէ հարուստը մտնէ Աստուծոյ թագաւորութիւնը»: **26** Անոնք որ լսեցին՝ ըսին. «Ա՛յ ո՞վ կրնայ փրկուիլ»: **27** Ինք ըսաւ. «Մարդոց քով անկարելի եղած բաները՝ Աստուծոյ քով կարելի են»: **28** Պետրոս ըսաւ. «Ահա՛ մենք թողուցինք ամէն ինչ ու հետեւեցանք քեզի»: **29** Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Չկայ մէկը՝ որ թողուցած ըլլայ տուն, ծնողներ, եղբայրներ, կին, կամ զաւակներ՝ Աստուծոյ թագաւորութեան համար, **30** եւ չստանայ բազմապատի՛կը ա՛յս ատեն, ու յաւիտենական կեանքը՝ գալիք աշխարհին մէջ»:

ՅԻՍՈՒՍ ԵՐՐՈՐԴ ԱՆԳԱՍ ԿԸ ԽՕՍԻ ԻՐ ՄԱՀՈՒԱՆ ՄԱՍԻՆ

(Մատթ. 29. 17-19: Մարկ. 10. 32-34)

31 Տասներկուքը իր քով առնելով՝ ըսաւ անոնց. «Ահա՛ մենք երուսաղէմ կը բարձրանանք, ու մարգարէներուն միջոցով մարդու Որդիին մասին բոլոր գրուածները պիտի կատարուին: **32** Որովհետեւ հեթանոսներուն պիտի մատնուի եւ պիտի ծաղրուի,

^ա **Յուն.**՝ ստացածներուս

^բ **Յուն.**՝ քաւութիւն ըրէ

պիտի նախատուի ու պիտի թքնեն անոր վրայ, **33** պիտի խարազանեն եւ սպանեն զայն. ու յարութիւն պիտի առնէ երրորդ օրը»։ **34** Բայց անոնք այս բաներէն ո՛չ մէկը հասկցան. այս խօսքը ծածկուած էր անոնցմէ, եւ չէին հասկնար ըսած բաները։

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ԿՈՅՐ ՄՈՒՐԱՅԻԿԸ

(Մատթ. 20. 29-34: Մարկ. 10. 46-52)

35 Երբ ինք երիքովի կը մօտենար, կոյր մը նստած էր ճամբային եզերքը՝ մուրալու։ **36** Երբ լսեց բազմութեան անցնիլը, հարցափորձեց թէ ի՛նչ էր այդ։ **37** Լուր տուին իրեն թէ Յիսուս Նազովրեցին կ'անցնի։ **38** Ան ալ գոչեց. «Յիսուս, Դաւիթի՛ Որդի, ողորմէ՛ ինծի»։ **39** Անոնք որ առջեւէն կ'երթային՝ կը յանդիմանէին զայն, որպէսզի լռէ։ Բայց ան ալ անելի կ'աղաղակէր. «Դաւիթի՛ Որդի, ողորմէ՛ ինծի»։ **40** Յիսուս կանգ առնելով՝ հրամայեց որ իրեն բերեն զայն։ Երբ ան մօտեցաւ, հարցուց անոր. **41** «Ի՞նչ կ'ուզես՝ որ ընեմ քեզի»։ Ան ալ ըսաւ. «Տէ՛ր, թող Գաբրիէլի՛ բացուի»։ **42** Յիսուս ըսաւ անոր. «Թող բացուին. հաւատքդ Դուժեց քեզ»։ **43** Անմիջապէս իր աչքերը բացուեցան, եւ կը հետեւէր անոր՝ փառաբանելով Աստուած։ Ամբողջ ժողովուրդն ալ՝ երբ տեսաւ՝ գովաբանեց Աստուած։

ՅԻՍՈՒՍ ԵՒ ԶԱՔԷՈՍ

19

Երիքով մտնելով՝ **քաղաքին** մէջէն կ'անցնէր, **2** երբ ահա՛ հարուստ մարդ մը՝ **Զաքէոս** կոչուած, որ մաքսապետ էր, **3** կը ջանար տեսնել թէ ո՛վ է Յիսուսը. բայց բազմութեան պատճառով չէր կրնար, որովհետեւ կարճահասակ էր։ **4** Ուստի յառաջ վազեց եւ ժանտաթզենիի մը վրայ ելաւ՝ որպէսզի տեսնէ զայն, քանի որ անկէ պիտի անցնէր։ **5** Երբ Յիսուս այդ տեղը եկաւ, վեր նայելով՝ տեսաւ զայն ու ըսաւ անոր. «Զաքէո՛ս, աճապարէ՛, իջի՛ր **ատկէ**. որովհետեւ այսօր տունդ պէտք է մնամ»։ **6** Ան ալ աճապարելով իջաւ, եւ ուրախութեամբ ընդունեց զայն։ **7** Երբ բոլորն ալ տեսան, կը տրտնջէին ու կ'ըսէին. «Մեղաւոր մարդու քով գնաց՝ իջեալնելու»։ **8** Իսկ Զաքէոս կայնեցաւ եւ ըսաւ Տէրոջ. «Տէ՛ր, ահա՛ ինչքիս կէ՛սը կու տամ աղքատներուն. ու եթէ զրպարտութեամբ ոեւէ մէկը զրկած եմ, քառապատիկ կը հատուցանեմ **անոր**»։ **9** Յիսուս ըսաւ անոր. «Այսօր փրկութիւն եղաւ այս տան, քանի որ ի՛նք ալ Աբրահամի որդի է։ **10** Արդարեւ մարդու Որդին եկաւ՝ որպէսզի փնտռէ կորսուածը եւ փրկէ»։

ՄՆԱՍՆԵՐՈՒՆ ԱՌԱԿԸ

(Մատթ. 25. 14-30)

11 Երբ անոնք կը լսէին այս բաները՝ առակ մըն ալ ըսաւ, քանի որ ինք երուսաղէմի կը մօտենար եւ անոնք կը կարծէին թէ Աստուծոյ թագաւորութիւնը անմիջապէս պիտի երեւնար։ **12** Ուրեմն ըսաւ. «Ազնուական մարդ մը գնաց հեռաւոր երկիր մը՝ իրեն թագաւորութիւն ստանալու եւ վերադառնալու։ **13** Իր տասը ծառաները կանչելով՝ տասը

⁴ **Յուճ.**՝ տեսողութիւնս վերստանամ

⁷ **Յուճ.**՝ փրկեց

⁸ **Յուճ.**՝ անունով կոչուած

մնաս տուաւ անոնց, ու ըսաւ անոնց. “Ծահարկեցէ՛ք՝ մինչեւ որ գամ: **14** Անոր քաղաքացիները կ’ատէին զայն, եւ ^բպատուիրակութիւն մը դրկեցին անոր ետեւէն՝ ըսելով. “Չենք ուզեր որ ասիկա թագաւորէ մեր վրայ: **15** Բայց երբ ան վերադարձաւ՝ թագաւորութիւնը ստանալով, իրեն կանչեց այն ծառաները՝ որոնց դրամ տուեր էր, որպէսզի գիտնայ թէ ո՛վ ի՛նչպէս շահագործած էր: **16** Առաջինը եկաւ եւ ըսաւ. “Տէ՛ր, քու մնասդ՝ տասը մնաս վաստկեցաւ: **17** Ան ալ ըսաւ անոր. “Ապրի՛ս, բարի՛ ծառայ. որովհետեւ ամենափոքր բանին մէջ հաւատարիմ եղար, տա՛սը քաղաքի վրայ իշխանութիւն ունեցիր: **18** Երկրորդը եկաւ ու ըսաւ. “Տէ՛ր, քու մնասդ՝ հինգ մնաս բերաւ: **19** Եւ ըսաւ անոր. “Դուն ալ հի՛նգ քաղաքի վրայ եղիր: **20** Ուրիշ մը եկաւ ու ըսաւ. “Տէ՛ր, ահա՛ քու մնասդ՝ որ կը պահէի թաշկինակի մը մէջ ծրարած, **21** քանի որ կը վախնայի քեզմէ. որովհետեւ դուն խիստ մարդ մըն ես, կը վերցնես չորած բանդ, եւ կը հնձես չսերմանածդ: **22** Ան ալ ըսաւ անոր. “Բերանո՛վդ պիտի դատեմ քեզ, չա՛ր ծառայ: Գիտէիր թէ ես խիստ մարդ մըն եմ, կը վերցնեմ չորած բանս ու կը հնձեմ չսերմանածս. **23** ուրեմն ինչո՞ւ չտուիր իմ դրամս սեղանաւորներուն, որպէսզի եկած ատենս՝ տոկոսով ^գպահանջէի զայն: **24** Զովը կայնողներուն ըսաւ. “Առէ՛ք ասկէ մնասը, եւ տուէ՛ք անոր՝ որ տասը մնաս ունի. **25** (Ըսին իրեն. “Տէ՛ր, ան տա՛սը մնաս ունի.”) **26** որովհետեւ կը յայտարարեմ ձեզի թէ ամէն ունեցողի պիտի տրուի, ու չունեցողին՝ ունեցածն ալ պիտի առնուի իրմէ: **27** Բայց այդ թշնամիներս, որոնք չէին ուզեր որ իրենց վրայ թագաւորեմ, բերէ՛ք հոս եւ մեռցուցէ՛ք իմ առջեւ: **28** Այս բաները խօսելէն ետք, յառաջ գնաց՝ որ բարձրանայ Երուսաղէմ:

ՅԻՍՈՒՍԻ ՅԱՂԹԱԿԱՆ ՄՈՒՏԶԸ ԵՐՈՒՍԱՂԷՍ
(Մատթ. 21. 1-11: Մարկ. 11. 1-11: Յովհ. 12. 12-19)

29 Երբ մօտեցաւ Բեթփազէի ու Բեթանիայի, այն լերան մօտ՝ որ Ձիթենիներու **լռ** կը կոչուի, իր աշակերտներէն երկուքը դրկեց **30** եւ ըսաւ. «Գացէ՛ք **մեր** դիմացի գիւղը. երբ մտնէք անոր մէջ՝ պիտի գտնէք կապուած աւանակ մը, որուն վրայ բնա՛ւ մարդ նստած չէ. արծակեցէ՛ք զայն ու բերէ՛ք: **31** Եթէ մէկը հարցնէ ձեզի. “Ինչո՞ւ կ’արծակէք, սա՛ ըսէք անոր. “Տէրո՛ջ պէտք է: **32** Դրկուածները գացին, եւ գտան ինչպէս ըսած էր իրենց: **33** Մինչ աւանակը կ’արծակէին, անոր տէրերը ըսին անոնց. «Ինչո՞ւ կ’արծակէք այդ աւանակը»: **34** Անոնք ալ ըսին. «Տէրո՛ջ պէտք է»: **35** Յիսուսի բերին զայն, եւ աւանակին վրայ ձգելով իրենց հանդերձները՝ հեծցուցին Յիսուսը: **36** Մինչ կ’երթար, **մարդիկ** իրենց հանդերձները կը փռէին ճամբային վրայ: **37** Երբ ա՛լ մօտեցաւ ու Ձիթենիներու լերան գառիվայրէն կ’իջնէր, աշակերտներուն ամբողջ բազմութիւնը սկսաւ ուրախութեամբ բարձրաձայն Աստուած գովաբանել՝ այն բոլոր հրաշքներուն համար, որ տեսեր էին: **38** Եւ կ’ըսէին. «Օրհնեա՛լ է այդ թագաւորը, որ կու գայ Տէրոջ անունով. երկինքի մէջ խաղաղութի՛ւն, ու փա՛ռք՝ ամենաբարձր **վայրերուն** մէջ»: **39** Փարիսեցիներէն ոմանք բազմութեան մէջէն ըսին անոր. «Վարդապետ, յանդիմանէ՛ քու աշակերտներդ»: **40** Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Կը յայտարարեմ ձեզի. “Եթէ ատոնք լռեն՝ քարերը պիտի աղաղակեն:»:

ՅԻՍՈՒՍ ԿՈՒ ԼԱՅ ԵՐՈՒՍԱՂԷՍԻ ՎՐԱՅ

^բ **Յուն.**՝ դեսպանութիւն

^գ **Յուն.**՝ ընէի

41 Երբ մօտեցաւ, քաղաքը տեսնելով՝ լացաւ անոր վրայ եւ ըսաւ. 42 «Գո՛նէ այս օրուանդ մէջ գիտնայիր քու խաղաղութիւնը. բայց հիմա ծածկուեցաւ աչքերէդ: 43 Որովհետեւ օրերը պիտի գան քու վրայ, երբ թշնամիներդ պատնէշ պիտի շինեն շուրջդ, պիտի պաշարեն քեզ, ամէն կողմէ պիտի սեղմեն քեզ, 44 եւ հիմնայատակ պիտի ընեն քեզ ու մէջդ եղած զաւակներդ. եւ ամե՛նեւից քար մը քարի վրայ պիտի չթողուն մէջդ, քանի որ չգիտցար այցելութեանդ ատենը»:

ՅԻՍՈՒՍ Կ՛ԵՐԹԱՅ ՏԱՃԱՐԸ

(Մատթ. 21. 12-17: Մարկ. 11. 15-19: Յովհ. 2. 13-22)

45 Մտնելով տաճարը՝ սկսաւ դուրս հանել անոր մէջ ծախողներն ու գնողները, 46 եւ ըսաւ անոնց. «Գրուած է. “Իմ տունս աղօթքի տուն է”, բայց դուք աւազակներու քարայր ըրիք զայն»:

47 Ամէն օր կը սորվեցնէր տաճարին մէջ: Իսկ քահանայապետները, դպիրներն ու ժողովուրդին գլխաւորները կը փնտռէին թէ ի՛նչպէս կորսնցնեն զայն. 48 բայց չէին կրնար գտնել թէ ի՛նչ ընեն, որովհետեւ ամբողջ ժողովուրդը շատ ուշադրութեամբ մտիկ կ’ընէր անոր:

ՅԻՍՈՒՍԻ շԵՂԻՆԱԿՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՅԸ

(Մատթ. 21. 23-27: Մարկ. 11. 27-33)

20

Այդ օրերէն մէկը, երբ տաճարին մէջ կը սորվեցնէր ժողովուրդին եւ կ’աւետարանէր, քահանայապետներն ու դպիրները վրայ հասան՝ երէցներուն հետ, 2 եւ խօսեցան անոր՝ ըսելով. «Ըսէ՛ մեզի, ի՞նչ իշխանութեամբ կ’ընես այդ բաները, կամ ո՞վ է այդ իշխանութիւնը քեզի տուողը»: 3 Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Ես ալ ձեզի՛ հարցնեմ բան մը, եւ ըսէ՛ք ինծի. 4 “Յովհաննէսի մկրտութիւնը երկինքէ՞ն էր՝ թէ մարդոցմէ՞»: 5 Անոնք իրենց մէջ մտածեցին ու ըսին. 6 «Եթէ պատասխանենք. “Երկինքէն”, պիտի ըսէ. “Հապա ինչո՞ւ չհաւատացիք անոր”: Իսկ եթէ պատասխանենք. “Մարդոցմէ”, ամբողջ ժողովուրդը պիտի քարկոծէ մեզ, որովհետեւ հաստատ համոզուած են թէ Յովհաննէս մարգարէ էր»: 7 Ուստի պատասխանեցին թէ չեն գիտեր ուրկէ՛ էր: 8 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ես ալ չեմ ըսեր ձեզի թէ ի՛նչ իշխանութեամբ կ’ընեմ այդ բաները»:

ԱՅԳԻՆ ՄՇԱԿՆԵՐՈՒՆ ԱՌԱԿԸ

(Մատթ. 21. 33-46: Մարկ. 12. 1-12)

9 Եւ սկսաւ սա՛ առակը ըսել ժողովուրդին. «Մարդ մը այգի տնկեց ու մշակներու յանձնեց զայն, եւ ճամբորդեց՝ երկար ժամանակի համար: 10 Ատենին՝ ծառայ մը դրկեց մշակներուն, որպէսզի այգիին պտուղէն տան անոր. իսկ մշակները ծեծեցին զայն ու պարապ ճամբեցին: 11 Ուրիշ ծառայ մըն ալ դրկեց. անոնք ծեծեցին նաեւ զայն, անպատուեցին եւ պարապ ճամբեցին: 12 Երրորդ մը եւս դրկեց. անոնք վիրաւորեցին զայն ալ, ու դուրս հանեցին: 13 Ուստի այգիին տէրը ըսաւ. “Ի՞նչ ընեմ. դրկեմ սիրելի որդիս, թերեւս պատկառին՝ տեսնելով զայն”: 14 Բայց մշակները՝ երբ տեսան զայն, մտածեցին իրարու հետ՝ ըսելով. “Ա՛յս է ժառանգորդը. եկէ՛ք սպաննենք զայն, որպէսզի ժառանգութիւնը մեզի մնայ”: 15 Եւ այգիէն դուրս հանեցին զայն ու սպաննեցին: Ուրեմն այգիին տէրը ի՞նչ պիտի ընէ անոնց. 16 պիտի գայ ու կորսնցնէ այդ մշակները, եւ այգին պիտի տայ ուրիշներու»: 17 Երբ ասիկա լսեցին՝ ըսին. «Ամե՛նեւից»: Ինք ալ նայեցաւ

ՂՈՒԿԱՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

անոնց ու ըսաւ. «Հապա ի՞նչ է սա՛ գրուածը. “Այն քարը՝ որ կառուցանողները մերժեցին, անհկա՛ եղաւ “անկիւնաքարը”¹: 18 Ո՛վ որ իյնայ այդ քարին վրայ՝ պիտի կոտորտի, եւ որո՛ւն վրայ որ իյնայ՝ պիտի փտորէ զայն»: 19 Զահանայապետներն ու դպիրները կը ջանային նոյն ժամուն ձեռք բարձրացնել անոր վրայ, բայց կը վախճային ժողովուրդէն. քանի որ ըմբռնեցին թէ այդ առակը խօսեցաւ իրենց դէմ:

ՏՈՒՐՔ ՎՃԱՐԵԼՈՒ ՀԱՐՅԸ

(Մատթ. 22. 15-22: Մարկ. 12. 13-17)

20 Անոր վրայ հսկելով՝ ղրկեցին քանի մը լրտեսներ, որոնք կեղծաւորութեամբ արդար կը ձեւացնէին իրենք գիրենք, որպէսզի խօսքով բռնեն զայն՝ տէրութեան ու կառավարիչին իշխանութեան մատնելու համար: 21 Հարցուցին անոր. «Վարդապետ, գիտենք թէ շիտակ կը խօսիս ու կը սորվեցնես, եւ աչառութիւն չես ըներ, հապա ճշմարտութեամբ կը սորվեցնես Աստուծոյ ճամբան: 22 Մեզի արտօնուած է կայսրին տուրք տալ՝ թէ ոչ»:² 23 Յիսուս՝ նշմարելով անոնց խորամանկութիւնը՝ ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ կը փորձէք զիս: 24 Յո՛յց տուէք ինծի դահեկան մը. որո՞ւն պատկերն ու գրութիւնը ունի վրան»:³ Անոնք պատասխանեցին. «Կայսրի՛ն»:⁴ 25 Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Ուրեմն ինչ որ կայսրինն է՝ տուէ՛ք կայսրին, եւ ինչ որ Աստուծոյ է՝ Աստուծո՛յ»:⁵ 26 Այսպէս՝ չկրցան իր խօսքերով բռնել զայն ժողովուրդին առջեւ, ու լռեցին՝ զարմանալով անոր պատասխանին վրայ:

ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՅԸ

(Մատթ. 22. 23-33: Մարկ. 12. 18-27)

27 Սաղուկեցիներէն ոմանք եկան (որոնք կը հակաճառեն թէ յարութիւն չկայ,) եւ հարցուցին անոր. 28 «Վարդապետ, Մովսէս գրեց մեզի. “Եթէ մէկուն եղբայրը մեռնի՝ կին մը ունենալով, բայց առանց զաւակի, անոր եղբայրը թող առնէ այդ կինը ու զարմ տայ իր եղբօր»:⁶ 29 Ուրեմն եօթը եղբայրներ կային: Առաջինը կին մը առնելով՝ անզաւակ մեռաւ: 30 Երկրորդն ալ առաւ այդ կինը եւ ինք ալ անզաւակ մեռաւ: 31 Երրորդն ալ առաւ զայն. նոյնպէս եօթն ալ, ու զաւակ չձգեցին եւ մեռան: 32 Ամենէն ետք կինն ալ մեռաւ: 33 Ուրեմն յարութեան ատեն՝ անոնցմէ որո՞ւն կինը պիտի ըլլայ, որովհետեւ եօթն ալ ունեցան զայն իբր կին»:⁷ 34 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Այս աշխարհի որդիները կ'ամուսնանան եւ ամուսնութեան կը տրուին: 35 Բայց անոնք՝ որ պիտի արժանանան հասնիլ այն աշխարհին ու մեռելներէն յարութեան, ո՛չ պիտի ամուսնանան, ո՛չ ալ ամուսնութեան պիտի տրուին, 36 քանի որ ա՛լ չեն կրնար մեռնիլ. արդարեւ հրեշտակներուն հաւասար են եւ Աստուծոյ որդիներ են, յարութեան որդիներ ըլլալով: 37 Բայց մեռելներուն յարութիւն առնելը՝ Մովսէ՛ս ալ ցոյց տուաւ մորենիին պատմութեան մէջ, երբ կը կոչէ Տէրը՝ “Աբրահամի Աստուածը, Իսահակի Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածը»:⁸ 38 Աստուած մեռելներուն Աստուածը չէ, հապա՝ ողջերուն, որովհետեւ անոր համար՝ բոլորը կ'ապրին»:⁹ 39 Դպիրներէն ոմանք ըսին. «Վարդապետ, ճի՛շդ ըսիր»:¹⁰ 40 Եւ ա՛լ չէին յանդգներ բան մը հարցնել անոր:

ՄԵՍԻԱՅԻՆ ՀԱՐՅԸ

(Մատթ. 22. 41-46: Մարկ. 12. 35-37)

¹ Յուն.՝ անկիւնին գլուխը

41 Ըսաւ անոնց. «Ի՞նչպէս կ'ըսեն թէ “Քրիստոս Դաւիթի որդին է”։ 42 Դաւիթ ի՞նչ Սաղմոսներու գիրքին մէջ կ'ըսէ. “Տէրը ըսաւ իմ Տէրոջս. «Բազմէ՛ իմ աջ կողմս, 43 մինչեւ որ քու թշնամիներդ պատուանդան դնեմ ոտքերուդ»։ 44 Ուրեմն Դաւիթ զայն Տէր կը կոչէ. հապա ի՞նչպէս իր որդին կ'ըլլայ ան»։

ՅԻՍՈՒՍ ԴՊԻՐՆԵՐԷՆ ԿԸ ԶԳՈՒՇԱՅՆԷ

(Մատթ. 23. 1-36: Մարկ. 12. 38-40)

45 Ամբողջ ժողովուրդին առջեւ ըսաւ իր աշակերտներուն. 46 «Զգուշացէ՛ք դպիրներէն, որոնք կ'ուզեն երկայն պարեգօտներով շրջիլ, կը սիրեն բարեւները՝ հրապարակներուն վրայ, առաջին աթոռները՝ ժողովարաններու մէջ, եւ առաջին բազմոցները՝ ընթրիքներու մէջ. 47 որոնք այրիներուն տուները կը լափեն, ու մարդոց երեւնալու համար՝ աղօթքը կ'երկարեն: Անոնք աւելի՛ ՚խստութեամբ պիտի դատուին”»:

ԱՅՐԻՒՆ ԸՆԾԱՆ

(Մարկ. 12. 41-44)

21

Մինչ կը նայէր, տեսաւ հարուստները՝ որ գանձանակը կը ձգէին իրենց ընծաները: 2 Տնանկ այրի մըն ալ տեսաւ, որ երկու լումայ ձգեց հոն: 3 Ուստի ըսաւ. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ այս աղքատ այրին՝ բոլորէն աւելի ձգեց. 4 որովհետեւ անոնք իրենց առատութենէն ձգեցին Աստուծոյ ընծաներուն մէջ, բայց ասիկա ձգեց իր կարօտութենէն՝ իր ամբողջ ունեցած ապրուստը»:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԽՕՍԻ ՏԱՃԱՐԻՆ ԱԻԵՐՈՒՄԻՆ ՄԱՍԻՆ

(Մատթ. 24. 1-2: Մարկ. 13. 1-2)

5 Երբ ոմանք կ'ըսէին տաճարին մասին թէ “զարդարուած է գեղեցիկ քարերով ու նուէրներով”, 6 ըսաւ. «Ասոնք որ կը տեսնէք, օրերը պիտի գան, երբ քար քարի վրայ պիտի չմնայ. ամէնը պիտի քակուի»:

ՏԱՌԱՊԱՆՔՆԵՐ ԵՒ ՀԱԼԱԾԱՆՔՆԵՐ

(Մատթ. 24. 3-14: Մարկ. 13. 3-13)

7 Հարցուցին իրեն. «Վարդապետ, ե՞րբ պիտի ըլլայ ատիկա, եւ ի՞նչ է նշանը՝ թէ այդ բաները պիտի ըլլան»: 8 Ան ալ ըսաւ. «Զգուշացէ՛ք որ չմոլորիք. որովհետեւ շատեր պիտի գան իմ անունովս՝ ըսելով. “Ե՛ս եմ Քրիստոսը, ու ժամանակը մօտեցած է”. ուրեմն մի՛ երթաք անոնց ետեւէն: 9 Բայց երբ լսէք պատերազմներու եւ խառնակութիւններու մասին՝ մի՛ սարսափիք, որովհետեւ պէտք է որ նախ այդ բաները ըլլան, բայց վախճանը իսկոյն չէ»: 10 Այն ատեն ըսաւ անոնց. «Ազգ ազգի դէմ պիտի ելլէ, եւ թագաւորութիւն՝ թագաւորութեան դէմ. 11 տեղ-տեղ մեծ երկրաշարժեր պիտի ըլլան, սովեր ու ժանտախտներ. նաեւ երկինքէն սոսկալի բաներ եւ մեծ նշաններ պիտի ըլլան: 12 Բայց այս

^բ Այսինքն՝ Օծեալը, երբ.՝ Մեսիան

^գ Յուն.՝ առատութեամբ դատաստան պիտի ստանան

ՂՈՒԿԱՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

բաներէն առաջ՝ իրենց ձեռքերը պիտի բարձրացնեն ձեր վրայ ու հալածեն ձեզ. ժողովարաններու եւ բանտերու պիտի մատնեն, ու թագաւորներու եւ կառավարիչներու առջեւ պիտի տարուիք՝ իմ անունիս համար: **13** Եւ **ասիկա** վկայութեան **առիթի** պիտի յանգի ձեզի համար: **14** Ուրեմն «որոշեցէ՛ք որ նախապէս չմտածէ՛ք՝ թէ ի՛նչպէս պիտի պաշտպանէք դուք ձեզ: **15** Որովհետեւ ես ձեզի բերան ու իմաստութիւն պիտի տամ, որուն պիտի չկարենան ընդդիմախօսել կամ դիմադրել ձեր բոլոր հակառակորդները: **16** Պիտի մատնուիք ծնողներէ, եղբայրներէ, ազգականներէ եւ բարեկամներէ, ու ձեզմէ **ոմանք** պիտի մեռցուին: **17** Բոլորին ատելի պիտի ըլլաք իմ անունիս համար. **18** բայց մա՛գ մը պիտի չկորսուի ձեր գլուխէն: **19** Ձեր համբերութեամբ պիտի տիրանաք ձեր անձերուն»:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԽՕՍԻ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԱԻԵՐՈՒՄԻՆ ՄԱՍԻՆ

20 «Երբ տեսնէք Երուսաղէմը՝ չորս կողմէն զօրքերով շրջապատուած, ա՛յն ատեն գիտցէ՛ք թէ մօտ է անոր ւաւերումը: **21** Այն ատեն Հրէաստանի մէջ եղողները լեռները թող փախչին, եւ անոր մէջ եղողները թող հեռանան, ու անոնք որ արտերն են՝ թող չմտնեն անոր մէջ. **22** որովհետեւ այդ **օրերը**՝ վրէժխնդրութեան օրեր են, որպէսզի իրագործուին բոլոր գրուածները: **23** Բայց վա՛յ այդ օրերը յղի եղողներուն եւ ծիծ տուողներուն, որովհետեւ մեծ հարկադրանք պիտի ըլլայ երկրի վրայ, ու բարկութիւն **պիտի գայ** այս ժողովուրդին վրայ: **24** Եւ սուրի բերանով պիտի իյնան, բոլոր ազգերուն մէջ գերի պիտի տարուին, ու Երուսաղէմը հեթանոսներուն ոտքի կոխան պիտի ըլլայ՝ մինչեւ որ լրանան հեթանոսներուն ժամանակները»:

ՄԱՐԴՈՒ ՈՐԴԻՒՆ ԳԱԼՈՒՍԸ

(Մատթ. 24. 29-31: Մարկ. 13. 24-27)

25 «Եւ արեւին, լուսինին ու աստղերուն վրայ նշաններ պիտի ըլլան, երկրի վրայ՝ ազգերը վարանումով պիտի կսկծին, եւ ծովն ու ալիքները պիտի գոռան: **26** Մարդոց սիրտերը պիտի նուաղին **իրենց** վախէն եւ երկրագունդին վրայ եկող բաներուն սպասելէն, որովհետեւ երկինքի զօրութիւնները պիտի սարսին: **27** Այն ատեն պիտի տեսնեն մարդու Որդին ամպի մէջ եկած՝ զօրութեամբ ու մեծ փառքով: **28** Երբ այս բաները սկսին ըլլալ, ելէ՛ք եւ վերցուցէ՛ք ձեր գլուխը, որովհետեւ ձեր ազատագրութիւնը կը մօտենայ»:

ԹՉԵՆԻՒՆ ԴԱՍԸ

(Մատթ. 24. 32-35: Մարկ. 13. 28-31)

29 Առակ մըն ալ ըսաւ անոնց. «Տեսէ՛ք թզենին ու բոլոր ծառերը: **30** Երբ արդէն բողբոջին, տեսնելով դուք ձեզմէ կը գիտնաք թէ արդէն ամառը մօտ է: **31** Նոյնպէս դուք՝ երբ եղած տեսնէք ասոնք, գիտցէ՛ք թէ Աստուծոյ թագաւորութիւնը մօտ է: **32** Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Այս սերունդը պիտի չանցնի, մինչեւ որ այս բոլոր բաները ըլլան»: **33** Երկինքն ու երկիրը պիտի անցնին, բայց իմ խօսքերս **բնա՛լ** պիտի չանցնին»:

ԱՐԹՈՒՆ ՄՆԱԼՈՒ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹԻՒՆԸ

¹ Յուն.՝ դրէ՛ք ձեր սիրտին մէջ

34 «Ուշադիր եղէք դուք ձեզի, որպէսզի ձեր սիրտերը չծանրանան կերուխումով, արբեցութեամբ եւ այս կեանքին հոգեբով, ու այդ օրը անակնկալօրէն չհասնի ձեր վրայ: 35 որովհետեւ վարմի մը պէս պիտի հասնի ամբողջ երկրի բոլոր բնակիչներուն վրայ: 36 Ուրեմն հսկեցէ՛ք եւ ամէ՛ն ատեն աղերսեցէ՛ք, որպէսզի արժանանաք զերժ մնալու այս բոլորէն՝ որոնք պիտի ըլլան, ու կայնելու մարդու Որդիին առջեւ»:

37 Յիսուս ցերեկները կը սորվեցներ տաճարին մէջ. իսկ գիշերները՝ դուրս կ'ելլէր ու կը կենար Ձիթենիներու կոչուած լեռը: 38 Ամբողջ ժողովուրդը առտուն կանուխ կ'երթար իրեն՝ տաճարին մէջ լսելու իր խօսքերը:

ԴԱԻ ՅԻՍՈՒՍԻ ԴԷՄ

(Մատթ. 26. 1-5: Մարկ. 14. 1-2: Յովհ. 11. 45-53)

22

Բաղարջակերքի տօնը՝ որ Զատիկ կը կոչուէր՝ մօտեցաւ, 2 եւ քահանայապետներն ու դպիրները կը փնտռէին թէ ի՛նչպէս մեռցնեն զայն, քանի որ կը վախճային ժողովուրդէն:

ՅՈՒԴԱ ԿԸ ՀԱՄԱԶԱՅՆԻ ՅԻՍՈՒՍԸ ՄԱՏՆԵԼ

(Մատթ. 26. 14-16: Մարկ. 14. 10-11)

3 Սատանան մտաւ Իսկարիոփտացի մականուանեալ Յուդայի ներսը, որ տասներկուքէն մէկն էր, 4 եւ ան գնաց բանակցելու քահանայապետներուն ու մեծաւորներուն հետ՝ թէ ի՛նչպէս մատնէ զայն անոնց: 5 Անոնք ուրախացան եւ միաձայնեցան դրամ տալ անոր: 6 Ինք ալ խոստացաւ, ու կը փնտռէր պատեհութիւն մը զայն մատնելու անոնց՝ առանց բազմութեան:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻ ԶԱՏԻԿԸ ՈՒՏԵԼ

(Մատթ. 26. 17-25: Մարկ. 14. 12-21: Յովհ. 13. 21-30)

7 Բաղարջակերքի օրը եկաւ, երբ պէտք էր մորթել զատիկը: 8 Ուստի ղրկեց Պետրոսն ու Յովհաննէսը՝ ըսելով. «Գացէ՛ք, պատրաստեցէ՛ք մեզի զատիկը՝ որպէսզի ուտենք»: 9 Անոնք ալ ըսին անոր. «Ո՞ր կ'ուզես որ պատրաստենք»: 10 Ըսաւ անոնց. «Ահա՛ երբ մտնէք քաղաքը, մարդ մը պիտի հանդիպի ձեզի՝ որ ուսին վրայ ունի ջուրի սափոր մը. հետեւեցէ՛ք անոր մինչեւ այն տունը՝ ուր ինք կը մտնէ, 11 եւ ըսէ՛ք տանտիրոջ. «Վարդապետը կ'ըսէ քեզի. “Ո՞ր է իջեւանը, ուր պիտի ուտեմ զատիկը աշակերտներուս հետ»: 12 Ան ալ պիտի ցուցնէ ձեզի կահաւորուած մեծ վերնայարկ մը. հո՛ն պատրաստեցէ՛ք»: 13 Գացին, գտան ինչպէս ըսաւ իրենց, եւ պատրաստեցին զատիկը:

ՏԵՐՈՋ ԸՆԹՐԻԹԸ

(Մատթ. 26. 26-30: Մարկ. 14. 22-26: Ա. Կորն. 11. 23-25)

14 Երբ ժամը հասաւ՝ սեղան նստաւ, ու տասներկու առաքեալները իրեն հետ: 15 Եւ ըսաւ անոնց. «Չափազանց ցանկացի որ այս զատիկը ուտեմ ձեզի հետ՝ իմ չարչարուելէս առաջ. 16 որովհետեւ կը յայտարարեմ ձեզի. “Ա՛յ բնա՛ւ պիտի չուտեմ ասկէ, մինչեւ որ իրագործուի Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ»: 17 Ու բաժակը առաւ, շնորհակալ եղաւ եւ ըսաւ. «Առէ՛ք ասիկա ու բաժնեցէ՛ք ձեր մէջ: 18 Արդարեւ կը յայտարարեմ ձեզի. “Բնա՛ւ որթատունկին բերքէն պիտի չխմեմ, մինչեւ որ գայ Աստուծոյ թագաւորութիւնը»:

19 Ապա հաց առաւ, շնորհակալ եղաւ, կտրեց ու տուաւ անոնց, եւ ըսաւ. «Ա՛յս է իմ

ՂՈՒԿԱՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

մարմինս՝ որ կը տրուի ձեզի համար. ըրէ՞ք ասիկա՝ իմ յիշատակիս համար»։ **20** Նոյնպէս ալ բաժակը առաւ ընթրիքէն ետք, եւ ըսաւ. «Այս բաժակը նո՛ր ուխտն է՝ իմ արիւննովս, որ կը թափուի ձեզի համար»։

21 «Բայց ահա՛ զիս մատնողին ձեռքը ինծի հետ՝ այս սեղանին վրայ է։ **22** Իրաւ է թէ մարդու Որդին կ'երթայ՝ ինչպէս սահմանուած է. բայց վա՛յ այն մարդուն՝ որուն միջոցով կը մատնուի ան»։ **23** Անոնք ալ սկսան հարցնել իրարու թէ իրենցմէ ո՛վ էր՝ որ պիտի ընէր այդ բանը։

ՎԷՃ՝ ՄԵԾՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

24 Վէճ մըն ալ եղաւ անոնց մէջ, թէ իրենցմէ ո՛վ պիտի համարուի մեծագոյնը։ **25** Ան ալ ըսաւ անոնց. «Շեթանոսներուն թագաւորները կը տիրեն իրենց, եւ անոնք որ կ'իշխեն իրենց վրայ՝ բարերար կը կոչուին։ **26** Բայց դուք այնպէս պէտք չէ ըլլաք. հապա ա՛ն որ ձեր մէջ մեծագոյնն է՝ կրտսերին պէս թող ըլլայ, ու ^Գհրամայողը՝ սպասարկուին պէս։ **27** Զանի որ ո՞վ է մեծը, սեղան նստողը՝ թէ սպասարկուն։ Միթէ սեղան նստողը չէ՞. սակայն ես ձեր մէջ սպասարկուի մը պէս եմ։ **28** Եւ դուք անոնք էք՝ որ միշտ ինծի հետ կը մնայիք փորձութիւններու մէջ. **29** ես ալ թագաւորութիւն մը կը կտակեմ ձեզի, ինչպէս իմ Հայրս թագաւորութիւն մը կտակեց ինծի. **30** որպէսզի դուք ուտէք ու խմէք իմ սեղանէս՝ իմ թագաւորութեանս մէջ, եւ բազմիք գահերու վրայ՝ դատելու Իսրայէլի տասներկու տոհմերը»։

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԳՈՒՇԱԿԷ ՊԵՏՐՈՍԻ ՈՒՐԱՅՈՒՄԸ (Մատթ. 26. 31-35: Մարկ. 14. 27-31: Յովհ. 13. 36-38)

31 Տէրը ըսաւ. «Սիմո՛ն, Սիմո՛ն, ահա՛ Սատանան շատ ուզեց խարբալել ձեզ ցորենի պէս։ **32** Բայց ես աղերսեցի քեզի համար, որպէսզի հաւատքդ չպակսի. եւ դուն երբ դարձի գաս՝ եղբայրներդ ալ ամրացուր»։ **33** Իսկ ինք ըսաւ անոր. «Տէ՛ր, ես պատրաստ եմ քեզի հետ թէ՛ բանտ երթալու, թէ՛ մեռնելու»։ **34** Ան ալ ըսաւ. «Պետրո՛ս, կը յայտարարեմ քեզի. “Այսօր աքաղաղը պիտի չկանչէ, մինչեւ որ դուն երեք անգամ ուրանաս՝ թէ զիս կը ճանչնաս»։

ԸՍԱԿ, ՊԱՐԿ ԵՒ ԹՈՒՐ

35 Նաեւ ըսաւ անոնց. «Երբ դրկեցի ձեզ առանց քսակի, պարկի ու կօշիկներու, որեւէ բան պակսեցա՞ւ ձեզի»։ **36** Անոնք ալ ըսին. «Ո՛չ մէկ բան»։ Յետոյ ըսաւ. «Բայց հիմա՛ ա՛ն որ քսակ ունի՝ թող առնէ գայն, նմանապէս պարկը. եւ ա՛ն որ սուր չունի, թող ծախէ իր հանդերձը ու սուր մը գնէ իրեն։ **37** Զանի որ կը յայտարարեմ ձեզի թէ պէտք է որ սա՛ գրուածն ալ կատարուի իմ վրաս. “Անօրէններու հետ սեպուեցաւ. որովհետեւ ակարտելու վրայ են ինծի վերաբերող բաները»։ **38** Անոնք ալ ըսին. «Տէ՛ր, ահա՛ հոս երկու սուր կայ»։ Ան ալ ըսաւ անոնց. «Կը բաւէ»։

^ա Կամ՝ Ազգերուն

^բ Յուն.՝ դեռատիին

^գ Յուն.՝ կառավարողը

ՅԻՍՈՒՍ Կ'ԱՂՈԹԷ ՉԻԹԵՆԻՆԵՐՈՒ ԼԵՐԱՆ ՎՐԱՅ

(Մատթ. 26. 36-46: Մարկ. 14. 32-42)

39 Յետոյ դուրս ելլելով՝ իր սովորութեան համաձայն գնաց Չիթենիներու լեռնաշաղկերտներն ալ հետեւեցան իրեն: 40 Երբ հասաւ այդ տեղը՝ ըսաւ անոնց. «Աղօթեցէ՛ք՝ որպէսզի փորձութեան մէջ չմտնէք»: 41 Ապա մեկուսացաւ անոնցմէ՝ քարընկէցի մը չափ, ու ծնրադրելով՝ կ'աղօթէր 42 եւ կ'ըսէր. «Հա՛յր, եթէ փափաքիս՝ հեռացո՛ւր այս բաժակը ինձմէ. բայց ո՛չ թէ ի՛մ կամքս՝ հապա քո՛ւկդ թող ըլլայ»: 43 Երկինքէն հրեշտակ մը երեւցաւ իրեն, ու կը գորացնէր զինք: Ճգնաժամի մէջ ըլլալով՝ աւելի՛ ջերմեռանդութեամբ կ'աղօթէր, 44 եւ իր քրտինքը՝ գետին ինկող արիւնի մեծ կաթիլներու պէս էր:

45 Աղօթքէն կանգնելով՝ եկաւ աշակերտներուն քով, ու գտաւ զանոնք՝ տրտմութենէն քնացած: 46 Ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ կը քնանաք. կանգնեցէ՛ք եւ աղօթեցէ՛ք, որպէսզի չմտնէք փորձութեան մէջ»:

ՅԻՍՈՒՍԻ ՉԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

(Մատթ. 26. 47-56: Մարկ. 14. 43-50: Յովհ. 18. 3-11)

47 Երբ դեռ կը խօսէր, ահա՛ բազմութիւն մը եկաւ. Յուդա կոչուածն ալ՝ տասներկուքէն մէկը՝ կ'երթար անոր առջեւէն, ու մօտեցաւ Յիսուսի՝ որպէսզի համբուրէ զայն: 48 Յիսուս ըսաւ անոր. «Յուդա՛, համբուրելով կը մատնես մարդու Որդին»: 49 Երբ անոր շուրջը եղողները տեսան ինչ որ պիտի ըլլար, ըսին անոր. «Տէ՛ր, զարնե՞նք սուրով»: 50 Եւ անոնցմէ մէկը զարկաւ քահանայապետին ծառային, ու խլեց անոր աջ ականջը: 51 Յիսուս ըսաւ. «Թոյլատրեցէ՛ք մինչեւ այդ տեղը»: Եւ դպաւ անոր ականջին ու բժշկեց զայն: 52 Յիսուս ըսաւ իրեն եկած քահանայապետներուն, տաճարին մեծաւորներուն եւ երէցներուն. «Իբր թէ աւագակի՞ դէմ ՚եկաք՝ սուրերով ու բիրերով: 53 Ամէ՛ն օր ձեզի հետ էի՝ տաճարին մէջ, եւ ձեռք չերկարեցիք իմ վրաս. բայց ասիկա՛ է ձեր ժամն ու խաւարին իշխանութիւնը»:

ՊԵՏՐՈՍ Կ'ՈՒՐԱՆԱՅ ՅԻՍՈՒՍԸ

(Մատթ. 26. 57-58, 69-75: Մարկ. 14. 53-54, 66-72: Յովհ. 18. 12-18, 25-27)

54 Բռնելով զայն՝ տարին եւ մտցուցին քահանայապետին տունը. Պետրոս ալ կը հետեւէր անոր հեռուէն: 55 Երբ կրակ վառեցին գաւիթին մէջտեղը ու նստան միասին, Պետրոս ալ նստաւ անոնց մէջ: 56 Աղախին մը տեսնելով զայն՝ որ նստած էր կրակին քով, ակնապիշ նայեցաւ անոր եւ ըսաւ. «Ասիկա՛ ալ անոր հետ էր»: 57 Բայց Պետրոս ուրացաւ զայն՝ ըսելով. «Կի՛ն, չեմ ճանչնար զայն»: 58 Կարճ պահէ մը ետք՝ ուրի՛շ մը տեսաւ զինք եւ ըսաւ. «Դո՛ւն ալ անոնցմէ ես»: Պետրոս ըսաւ. «Մա՛րդ, ես անոնցմէ չեմ»: 59 Գրեթէ ժամ մը ետք՝ ուրիշ մըն ալ կը պնդէր ու կ'ըսէր. «Ճշմարտապէս ասիկա՛ ալ անոր հետ էր, որովհետեւ Գալիլեացի է»: 60 Բայց Պետրոս ըսաւ. «Մա՛րդ, չեմ գիտեր ի՛նչ կը խօսիս»: Անմիջապէս, մինչ ինք դեռ կը խօսէր, աքաղաղը կանչեց: 61 Տէրը դարձաւ ու նայեցաւ Պետրոսի: Պետրոս ալ մտաբերեց Տէրոջ խօսքը, որ ըսեր էր իրեն. «Դեռ աքաղաղը չկանչած՝ երե՛ք անգամ պիտի ուրանաս զիս»: 62 Պետրոս դուրս ելլելով՝ դառնապէս լացաւ:

⁷ Յուն.՝ դուրս ելաք

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԾԱՂՐՈՒԻ ՈՒ ԿԸ ԾԵԾՈՒԻ

(Մատթ. 26. 67-68: Մարկ. 14. 65)

63 Այն մարդիկը՝ որ բռնած էին Յիսուսը, կը ծաղրէին զայն ու կը ծեծէին. 64 Ծածկելով անոր աչքերը՝ կը զարնէին անոր երեսին եւ կը հարցնէին իրեն. «Մարգարէացի՛ր. ո՞վ է ա՛ն՝ որ զարկաւ քեզի»: 65 Ուրիշ շատ բաներ ալ կ'ըսէին անոր դէմ՝ հայհոյելով:

ՅԻՍՈՒՍ ԱՏԵԱՆԻՆ ԱՌՋԵԻ

(Մատթ. 26. 59-66: Մարկ. 14. 55-64: Յովհ. 18. 19-24)

66 Երբ առտու եղաւ՝ ժողովուրդին երէցներու ժողովը, քահանայապետներն ու դպիրները հաւաքուեցան, տարին զայն իրենց ատեանին առջեւ եւ ըսին. «Եթէ Զրիստոսը դո՛ւն ես, ըսէ՛ մեզի»: 67 Ըսաւ անոնց. «Եթէ ըսեմ ալ ձեզի՝ պիտի չհաւատաք. 68 ու եթէ հարցնեմ ձեզի բան մը՝ պիտի չպատասխանէք ինձի, ո՛չ ալ պիտի արձակէք զիս: 69 Ասկէ ետք՝ մարդու Որդին պիտի բազմի Աստուծոյ զօրութեան աջ կողմը»: 70 Բոլորը ըսին. «Ուրեմն դուն Աստուծոյ Որդի՞ն ես»: Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Դո՛ւք կ'ըսէք թէ ես եմ»: 71 Եւ անոնք ըսին. «Ա՛լ ի՞նչ պէտք ունինք վկայութեան, որովհետեւ մենք իսկ լսեցինք անոր բերանէն»:

ՅԻՍՈՒՍ ՊԻՂԱՏՈՍԻ ԱՌՋԵԻ

(Մատթ. 27. 1-2, 11-14: Մարկ. 15. 1-5: Յովհ. 18. 28-38)

23

Անոնց ամբողջ բազմութիւնը կանգնեցաւ, տարին զայն Պիղատոսի, 2 եւ սկսան ամբաստանել զինք ու ըսել. «Ասիկա գտանք, որ կը խտտորեցնէր մեր ազգը, կ'արգիլէր կայսրին հարկ տալ, եւ կ'ըսէր իր մասին թէ ինք Զրիստոսն է՝ թագաւորը»: 3 Պիղատոս հարցուց անոր. «Դո՛ւն ես Հրեաներուն թագաւորը»: Ան ալ պատասխանեց անոր. «Դո՛ւն կ'ըսես»: 4 Ուստի Պիղատոս ըսաւ քահանայապետներուն եւ բազմութեան. «Ես ո՛չ մէկ յանցանք կը գտնեմ այս մարդուն վրայ»: 5 Բայց անոնք կը պնդէին ու կ'ըսէին. «Կը գրգռէ ժողովուրդը, եւ կը սորվեցնէ ամբողջ Հրէաստանի մէջ՝ Գալիլեայէն սկսած մինչեւ այստեղ»:

ՅԻՍՈՒՍ ՀԵՐՈՎՂԷՍԻ ԱՌՋԵԻ

6 Պիղատոս՝ լսելով Գալիլեայի մասին՝ հարցուց թէ այդ մարդը Գալիլեացի՛ է: 7 Երբ գիտցաւ թէ Հերովղէսի իշխանութեան կը պատկանի՝ ղրկեց զայն Հերովղէսի, քանի որ ա՛ն ալ Երուսաղէմ էր այդ օրերը:

8 Երբ Հերովղէս տեսաւ Յիսուսը՝ չափազանց ուրախացաւ, որովհետեւ շատո՛նց կ'ուզէր տեսնել զայն. քանի որ շատ բաներ լսած էր անոր մասին, ու կը յուսար տեսնել նշան մը՝ կատարուած անով: 9 Ծատ խօսքերով հարցաքննեց զայն, բայց ան ոչինչ պատասխանեց անոր: 10 Զահանայապետներն ու դպիրներն ալ կեցած էին, եւ սաստիկ կ'ամբաստանէին զինք: 11 Հերովղէս ալ՝ իր զօրականներուն հետ՝ անարգեց զայն, ու ծաղրելէն ետք՝ հագցուց անոր փառահեղ տարազ մը եւ ետ ղրկեց Պիղատոսի: 12 Այդ օրը Պիղատոս ու Հերովղէս բարեկամ եղան իրարու հետ. որովհետեւ նախապէս թշնամութիւն կար իրենց միջեւ:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԻ ՄԱՀՈՒԱՆ

(Մատթ. 27. 15-26: Մարկ. 15. 6-15: Յովհ. 18. 39 - 19. 16)

13 Պիղատոս հաւաքեց քահանայապետները, պետերն ու ժողովուրդը, 14 եւ ըսաւ անոնց. «Այս մարդը բերիք առջեւ՝ ժողովուրդը խոտորեցնողի մը պէս, բայց ես՝ ձեր առջեւ հարցաքննելով՝ ձեր ամբաստանութիւններէն ո՛չ մէկ յանցանք գտայ այս մարդուն վրայ, 15 ո՛չ ալ Հերովդէս, որովհետեւ անոր ղրկեցի ձեզ. եւ ահա՛ մահուան արժանի ոչինչ ըրած է: 16 Ուրեմն պատժեմ զայն, ու արձակեմ»: 17 (Արդարեւ տօնին ատենը՝ հարկ էր որ մէկը արձակէր անոնց): 18 Ամբողջ բազմութիւնը միասին աղաղակեց. «Վերցո՛ւր ասիկա, եւ Բարաբբա՛ն արձակէ մեզի» 19 (որ բանտը նետուած էր՝ քաղաքին մէջ եղած ապստամբութեան մը ու մարդասպանութեան համար): 20 Իսկ Պիղատոս՝ ուզելով Յիսուսը արձակել՝ դարձեալ խօսեցաւ անոնց: 21 Բայց անոնք կը գոչէին. «Խաչէ՛, խաչէ՛ զայն»:
22 Ինք երրորդ անգամ ըսաւ անոնց. «Բայց ի՞նչ չարիք ըրած է. ես մահուան արժանի ո՛չ մէկ պատճառ գտայ անոր վրայ. ուրեմն պատժեմ զայն եւ արձակեմ»: 23 Իսկ անոնք կը պնդէին բարձրաձայն աղաղակներով ու կը պահանջէին որ խաչուի. եւ անոնց ու քահանայապետներուն ձայները յաղթեցին: 24 Ուստի Պիղատոս վճռեց որ անոնց պահանջածը ըլլայ: 25 Արձակեց անոնց՝ իրենց պահանջած մարդը, որ բանտը նետուած էր ապստամբութեան ու մարդասպանութեան համար, իսկ յանձնեց Յիսուսը անոնց կամբին:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԳԱՄՈՒԻ ԽԱՉԻՆ ՎՐԱՅ

(Մատթ. 27. 32-44: Մարկ. 15. 21-32: Յովհ. 19. 17-27)

26 Երբ կը տանէին զայն, բռնեցին Սիմոն Կիրենացի կոչուած մէկը՝ որ արտէն կու գար, եւ դրին խաչը անոր վրայ, որպէսզի կրէ Յիսուսի ետեւէն: 27 Ժողովուրդը կը հետեւէր անոր՝ մեծ բազմութեամբ, նաեւ կիներ՝ որոնք կը հեծեծէին ու կ'ողբային անոր վրայ: 28 Յիսուս դարձաւ անոնց եւ ըսաւ. «Երուսաղէմի՛ աղջիկներ, մի՛ լաք իմ վրաս, հապա լացէ՛ք դուք ձեր վրայ ու ձեր զաւակներուն վրայ: 29 Որովհետեւ ահա՛ կու գան օրերը՝ որոնց մէջ պիտի ըսեն. “Երանի՛ ամուլներուն եւ այն որովայններուն՝ որոնք չծնան, ու ծիծերուն՝ որոնք “կաթ չտուին”»: 30 Այն ատեն պիտի սկսին ըսել լեռներուն. “Ինկէ՛ք մեր վրայ, ու բլուրներուն. “Ծածկեցէ՛ք մեզ: 31 Որովհետեւ եթէ այսպէս կ'ընեն դալար փայտին, հապա ի՞նչ պիտի ընեն չորին»:

32 Երկու ուրիշներ ալ՝ չարագործներ՝ տարին անոր հետ, որպէսզի մեռցուին: 33 Երբ հասան Գաբաթ կոչուած տեղը, հոն խաչեցին զայն եւ այդ չարագործներն ալ, մէկը աջ կողմը ու միւսը ձախ կողմը: 34 Յիսուս ըսաւ. «Հա՛յր, ներէ՛ անոնց, որովհետեւ չեն գիտեր թէ ի՛նչ կ'ընեն»:
Յետոյ անոր հանդերձները բաժնելու ատեն՝ վիճակ ձգեցին: 35 Ժողովուրդը կայնած՝ կը դիտէր. պետերն ալ անոնց հետ կը քամահրէին զայն ու կ'ըսէին. «Ուրիշները փրկեց, ինքզի՛նքն ալ թող փրկէ, եթէ ի՛նք է Բրիստոսը՝ Աստուծոյ ընտրեալը»: 36 Զինուորներն ալ կը ծաղրէին զայն. կու գային առջեւը, քացախ կը մատուցանէին անոր, 37 ու կ'ըսէին. «Եթէ դո՛ւն ես Հրեաներուն թագաւորը, փրկէ՛ դուն քեզ»: 38 Եւ գրութիւն մը գրուած էր անոր վրայ՝ յունարէն, լատիներէն ու եբրայերէն գիրերով. «Ա՛յս է Հրեաներուն թագաւորը»:

39 Այդ կախուած չարագործներէն մէկը կը հայհոյէր անոր ու կ'ըսէր. «Եթէ դո՛ւն ես Բրիստոսը, փրկէ՛ դուն քեզ, նաեւ մե՛զ»: 40 Իսկ միւսը՝ յանդիմանելով զայն՝ ըսաւ. «Դուն

^u Յուն.՝ չծծուեցան

չե՞ս վախճար Աստուծմէ, որովհետեւ նոյն Բնաստապարտութեան մէջ ես: **41** Մենք՝ իսկապէս արդարաբար, քանի որ **ահա՛** կը ստանանք մեր ըրածներուն արժանաւոր հատուցումը. բայց ասիկա անտեղի ո՛չ մէկ բան ըրաւ»: **42** Եւ ըսաւ Յիսուսի. «Տէ՛ր, յիշէ՛ զիս՝ երբ գաս քու թագաւորութեամբդ»: **43** Յիսուս ալ ըսաւ անոր. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ քեզի. “Դուն ա՛յսօր ինծի հետ պիտի ըլլաս դրախտին մէջ”»:

ՅԻՍՈՒՍԻ ՄԱՆԸ

(Մատթ. 27. 45-56: Մարկ. 15. 33-41: Յովհ. 19. 28-30)

44 Գրեթէ “վեցերորդ ժամն” էր, երբ խաւար եղաւ ամբողջ երկրին վրայ՝ մինչեւ ժամը ինը. արեւը խաւարեցաւ, **45** ու տաճարին վարագոյրը պատռեցաւ մէջտեղէն: **46** Յիսուս բարձրաձայն գոչեց. «Հա՛յր, քո՛ւ ձեռքերուդ մէջ կ’աւանդեմ իմ հոգիս»: Ու երբ ըսաւ ասիկա՝ հոգին տուաւ:

47 Հարիւրապետը՝ տեսնելով պատահածը՝ փառաբանեց Աստուած եւ ըսաւ. «Ի՛րապէս այս մարդը արդար էր»: **48** Այս տեսարանը դիտելու համար հաւաքուած ամբողջ բազմութիւնը՝ պատահածները տեսնելով՝ կը ծեծէր կուրծքը ու կը վերադառնար: **49** Իր բոլոր ծանօթներն ալ հեռուն կայնած էին, նոյնպէս ալ կիները՝ որ ուղեկցեր էին իրեն Գալիլեայէն, եւ կը տեսնէին այս բաները:

ՅԻՍՈՒՍԻ ԹԱՂՈՒՄԸ

(Մատթ. 27. 57-61: Մարկ. 15. 42-47: Յովհ. 19. 38-42)

50 Մարդ մը **կար՝** Յովսէփ անունով, որ խորհրդական էր, բարի եւ արդար մարդ մը, **51** (ասիկա հաւանութիւն տուած չէր անոնց ծրագիրին ու արարքին,) Հրեաներուն Արիմաթեա քաղաքէն. ի՛նք ալ կը սպասէր Աստուծոյ թագաւորութեան: **52** Ասիկա գնաց Պիղատոսի քով եւ խնդրեց Յիսուսի մարմինը: **53** Ու **խաչէն** իջեցնելով զայն՝ փաթեց կտաւով եւ դրաւ վիմափոր գերեզմանի մը մէջ, ուր բնա՛ւ մէկը դրուած չէր: **54** Այդ օրը Ուրբաթ էր, ու Շաբաթը պիտի Դսկսէր:

55 Այն կիները՝ որ անոր հետ եկեր էին Գալիլեայէն՝ հետեւեցան ու տեսան գերեզմանը, եւ թէ ի՛նչպէս **հոն** դրուեցաւ անոր մարմինը: **56** Ու վերադառնալով՝ բոյրեր եւ օծանելիքներ պատրաստեցին, ու Շաբաթ **օրը** հանգչեցան՝ պատուիրանին համաձայն:

ՅԻՍՈՒՍԻ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

(Մատթ. 28. 1-10: Մարկ. 16. 1-8: Յովհ. 20. 1-10)

24

Մէկշաբթի օրը՝ առտուն շատ կանուխ՝ եկան գերեզմանը, ու բերին այն բոյրերը՝ որ պատրաստած էին. **ուրիշ** ոմանք ալ **եկան** անոնց հետ: **2** Գտան քարը՝ գերեզմանէն մէկդի գլորուած, **3** ու ներս մտնելով՝ **հոն** չգտան Տէր Յիսուսի մարմինը: **4** Երբ մեծ տարակոյսի մէջ էին այս մասին, **ահա՛** երկու մարդիկ՝ լուսափայլ տարագով՝ հասան անոնց: **5** Զանի վախցած ըլլալով՝ խոնարհեցուցին իրենց երեսները դէպի գետին, **այդ մարդիկը** ըսին

^բ **Յուն.**՝ դատաստանին
^գ **Այսինքն**՝ կէսօր
^դ **Յուն.**՝ լուսնար

անոնց. «Ինչո՞ւ ողջը կը փնտռէք մեռելներուն մէջ: **6** Ան հոս չէ, հապա յարութիւն առաւ. յիշեցէ՛ք թէ ի՛նչպէս խօսեցաւ ձեզի, երբ դեռ Գալիլեայի մէջ էր, ըսելով. **7** “Մարդու Որդին պէտք է որ մատնուի մեղաւոր մարդոց ձեռքը, խաչուի, եւ յարութիւն առնէ երրորդ օրը^ա»: **8** Այն ատեն յիշեցին անոր խօսքերը, **9** ու վերադառնալով գերեզմանէն՝ պատմեցին այս բոլորը տասնմէկին եւ ուրիշներու: **10** Այս կիներն էին՝ Մարիամ Մագդաղենացին, Յովհաննա, Յակոբոսի **մայրը**^բ՝ Մարիամ, եւ անոնց հետ ուրիշներ ալ, որոնք պատմեցին այս բաները առաքելներուն: **11** Սակայն ասոնց առջեւ զառանցանք թուեցան անոնց խօսքերը, ու չէին հաւատար անոնց: **12** Բայց Պետրոս կանգնեցաւ եւ վազեց դէպի գերեզմանը. ծռելով՝ տեսաւ թէ լաթերը առանձին դրուած էին, ու գնաց՝ ինքնիրեն զարմանալով այդ պատահածին վրայ:

ԷՄՄԱԻՈՒՍԻ ՃԱՄԲՈՐԴՆԵՐԸ

(Մարկ. 16. 12-13)

13 Եւ ահա՛ նոյն օրը **առակերտներէն** երկուքը կ’երթային Էմմաւոս անունով գիւղ մը, որ Երուսաղէմէն վաթսուն ասպարէզ հեռու էր: **14** Անոնք կը խօսէին իրարու հետ այս բոլոր պատահարներուն մասին: **15** Մինչ անոնք կը խօսակցէին ու կը վիճաբանէին, Յիսուս ինք ալ՝ մօտենալով՝ կ’երթար անոնց հետ. **16** բայց անոնց աչքերը ՝ծածկուած էին, որպէսզի չճանչնան զինք: **17** Եւ ըսաւ անոնց. «Ինչի՞ մասին կը խօսակցիք՝ իրարու հետ քայելով, ու տրտում ալ էք»: **18** **Անոնցմէ** մէկը՝ որուն անունը Կղէովպաս էր, պատասխանեց անոր. «Միայն դո՞ւն ես որ՝ Երուսաղէմի մէջ պանդխտացած ըլլալով՝ չես գիտեր թէ ինչե՛ր պատահեցան հոն, այս օրերս»: **19** Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ի՞նչ»: Անոնք ալ ըսին անոր. «Ինչ որ կը վերաբերի Նազովրեցի Յիսուսի, որ գործով ու խօսքով եղաւ զօրաւոր մարգարէ մը՝ Աստուծոյ եւ ամբողջ ժողովուրդին առջեւ. **20** ի՛նչպէս քահանայապետներն ու մեր պետերը ^բմահուան մատնեցին զայն, եւ խաչեցին: **21** Իսկ մենք կը յուսայինք թէ ի՛նքն էր որ պիտի ազատագրէր Իսրայէլը: Բացի այս բոլորէն՝ այս երրորդ օրն է, որ այս բաները պատահեցան: **22** Նոյնիսկ մեր մէջէն քանի մը կիներ շարժեցուցին մեզ. անոնք առտու կանուխ գացին գերեզմանը, **23** ու չգտնելով անոր մարմինը՝ եկան եւ ըսին թէ հրեշտակներու տեսիլք ալ տեսան, որոնք ըսեր են թէ “ան ողջ է^ա: **24** Մեզմէ ոմանք ալ գացին գերեզմանը, ու ա՛յնպէս գտան՝ ինչպէս ըսին **այդ** կիները. սակայն չտեսան զինք»: **25** Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ո՛վ յիմարներ եւ դանդաղամիտներ՝ հաւատալու այն բոլոր բաներուն, որ մարգարէները խօսեցան: **26** Միթէ Զրիստոս պէտք չէ՞ր այսպէս չարչարուէր, ու մտնէր իր փառքը»: **27** Եւ սկսելով ^գՄովսէսէն ու բոլոր Մարգարէներէն՝, կը մեկնէր անոնց՝ ի՛նչ որ **գրուած** էր իր մասին բոլոր Գիրքերուն մէջ: **28** Երբ մօտեցան այն գիւղին՝ ուր կ’երթային, ինք կը ձեւացնէր թէ պիտի երթար աւելի՛ հեռաւոր տեղ մը: **29** Բայց ստիպեցին զինք՝ ըսելով. «Մնացի՛ր մեր քով, որովհետեւ իրիկունը մօտ է եւ օրը՝ ^դմթնցած»: Ու մտաւ՝ մնալու անոնց հետ: **30** Երբ ^եսեղան նստաւ՝

^ա **Յուն.**՝ պահուած

^բ **Յուն.**՝ մահուան դատաստանի

^գ **Այսինքն**՝ Մովսէսի Օրէնքէն ու բոլոր Մարգարէութիւններէն

^դ **Յուն.**՝ իջած

^ե **Յուն.**՝ ընկողմանեցաւ

ՂՈՒԿԱՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

անոնց հետ, առաւ հացը, օրհնեց, եւ կտրելով տուաւ անոնց: **31** Այն ատեն անոնց աչքերը բացուեցան ու ճանչցան զինք, իսկ ինք աներեւոյթ եղաւ անոնցմէ: **32** Անոնք ալ ըսին իրարու. «Մեր սիրտերը չէի՞ն բորբոքեր մեր ներսը՝ երբ ինք կը խօսէր ճամբան մեզի հետ, ու Գիրքերը կը բացատրէր մեզի»:

ՅԻՍՈՒՍ Կ'ԵՐԵԻՆԱՅ ԻՐ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒՆ

(Մատթ. 28. 16-20: Մարկ. 16. 14-18: Յովհ. 20. 19-23: Գործ. 1. 6-8)

33 Եւ կանգնեցան, նոյն ժամուն վերադարձան Երուսաղէմ, ու համախմբուած գտան տասնմէկը եւ անոնց հետ եղողները, **34** որոնք կ'ըսէին. «Ի՛րապէս Տէրը յարութիւն առաւ ու երեւցաւ Սիմոնի»:**35** Իրենք ալ պատմեցին ինչ որ պատահեցաւ ճամբան, եւ թէ ի՛նչպէս ինքզինք ճանչցուց իրենց՝ հացը կտրած ատեն:

36 Մինչ անոնք այսպէս կը խօսէին, Յիսուս ինք կայնեցաւ անոնց մէջտեղ ու ըսաւ անոնց. «Խաղաղութի՛ւն ձեզի»:**37** Բայց անոնք՝ սարսափած եւ վախցած՝ կը կարծէին թէ ոգի՛ մը կը տեսնեն:**38** Ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ վրդոված էք, եւ ինչո՞ւ մտածումներ կը ծագին ձեր սիրտերուն մէջ:**39** Տեսէ՞ք ձեռքերս ու ոտքերս, որ ես ինքս եմ. շօշափեցէ՞ք զիս եւ տեսէ՞ք, որովհետեւ ոգին մարմին ու ոսկորներ չ'ունենար, ինչպէս կը տեսնէք զիս՝ որ ունիմ»:**40** Ասիկա ըսելով՝ ցուցուց անոնց ձեռքերն ու ոտքերը:**41** Երբ **իրենց** ուրախութենէն՝ տակաւին չէին հաւատար եւ զարմանքի մէջ էին, ըսաւ անոնց. «Կերակուր մը ունի՞ք հոս»:**42** Անոնք ալ կտոր մը խորոված ձուկ ու մեղրախորիսխ տուին իրեն:**43** Առաւ, կերաւ անոնց առջեւ, **44** եւ ըսաւ անոնց. «Ահա՛ւասիկ այն խօսքերը՝ որ ըսի ձեզի, երբ դեռ ձեզի հետ էի. “Պէտք է որ իրագործուին բոլոր բաները՝ որոնք գրուած են իմ մասիս Մովսէսի Օրէնքին մէջ, Վարդարէներուն մէջ եւ Սաղմոսներուն մէջ»:**45** Այն ատեն բացաւ անոնց միտքերը՝ որպէսզի հասկնան Գիրքերը, **46** ու ըսաւ անոնց. «Ա՛յս գրուած է, եւ այսպէս պէտք էր որ Զրիստոս չարչարուէր, ու մեռելներէն յարութիւն առնէր երրորդ օրը. **47** եւ անոր անունով ապաշխարութիւն ու մեղքերու ներում քարոզուէր բոլոր ազգերուն մէջ՝ սկսելով Երուսաղէմէն:**48** Դո՛ւք էք այս բաներուն վկաները:**49** Եւ ահա՛ ես կը դրկեմ ձեր վրայ իմ Հօրս խոստումը. բայց դուք կեցէ՞ք Երուսաղէմ քաղաքին մէջ, մինչեւ որ բարձրէն **դրկուած** գօրութիւն հագնիք»:

ՅԻՍՈՒՍԻ ՀԱՄԲԱՐՉՈՒՄԸ

(Մարկ. 16. 19-20: Գործ. 1. 9-11)

50 Ու դուրս հանեց զանոնք՝ մինչեւ Բեթանիա, եւ իր ձեռքերը վերցնելով՝ օրհնեց զանոնք:**51** Մինչ կ'օրհնէր զանոնք՝ զատուեցաւ անոնցմէ, ու վերացաւ երկինք:**52** Անոնք ալ երկրպագելով անոր՝ վերադարձան Երուսաղէմ մեծ ուրախութեամբ:**53** Եւ ամէն ատեն տաճարին մէջ էին, ու կը գովաբանէին եւ կ'օրհնէին Աստուած: Ամէն:

⁴ Այսինքն՝ Մարգարէներու գիրքին